

EN JOAN CABÚS GRAELLS

HA MORT A L'EDAT DE 27 ANYS

(A. C. S.)

Els seus afligits pares Antoni i Carolina, germans Antoni, Maria i Ramona, germans polítics Teresa Sabater, Pere Voltas i Josep Costa, oncles, cosins i parents tots, en assabentar als amics i coneguts de tan dolorosa pèrdua, els preguen que el tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir demà, dissabte, dia 30, a les onze del matí, a la casa mortuòria, Ronda de Sant Pere, 64, segon, segona, per a acompanyar-lo a l'església parroquial de Sant Pere de les Puel·les, i de l'església a sa darrera estada, Cementiri de Sant Andreu.

N'Angela Borràs i Suñol

vídua de Joaquim Costa i Torras

ha mort a l'edat de 71 anys

(A. C. S.)

Els seus fills Joaquim i Elisa Costa i Borràs assabenten als parents i coneguts, que avui, dia 29, a les onze del matí, es farà el trasllat de les seves depulles mortals des de son estatge, Pere IV, 159, baixos, a l'església parroquial de Santa Maria del Poble Nou i de l'església a sa darrera estada, cementiri de Sant Andreu.

Barcelona-Sant Martí, 27 de desembre de 1922

Josep Joaquim Puig i Balaña

ha mort després de quatre jorns d'haver nascut

Els qui el ploren: els seus pares J. M. Puig Torrents i Empar Remei Balaña de Puig; germans, Alvar i Empar; oncles, Santiago Gras i Galvany i Aurora Balaña de Gras; cosinetes, família tota i la senyoreta Na Enriqueta Bellmunt i el jove En Ramon Bofarull, assabenten a llurs amics i coneguts de tan trista nova:

Ciutat (Les Corts), 29 desembre 1922.

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica:
MARSANSBANK

Apartat de Correns núm. 1.
Telèfons números... 4530 A.
4531 A.
4532 A.

SUCURSAL A MADRID
Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

Sabó "La Oca"

Fabricant: J. ALERMI - MATARO
qualitat superior

LOCALS

Observatori Meteorològic de la
Universitat de Barcelona. — Dia 28
de desembre de 1922.
Hores d'observació: A les set, a les
tretze i a les divuit

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar:
764.3, 765.7, 766.9.
Termòmetre sec: 8.9, 11.3, 10.4.
Termòmetre humit: 5.0, 9.3, 8.9.
Humitat (centèsimes de saturació):
72, 75, 81.
Direcció del vent: SSE. Calma, O.
Velocitat del vent en metres per se-
gon: 1, 0, 2.
Estat del cel: Quasi tapat.
Classe de núvols: St.K.C., Al St.K.,
K.N.
Temperatures extremes a l'ombra:
màxima, 11.8; mínima, 5.6; mínima prop
del sol: 3.8.
Oscil·lació termomètrica: 6.2.

Temperatura mitja: 8.7.
Precipitació aquosa, des de les set
del matí del dia anterior a les set del
dia de la data, 0.0 mm.
Recorregut del vent en igual perio-
de: 90 km.
Observacions particulars: Pluja in-
apreciable a la tarda.
El director, E. Alcobé.

Paraigües Cardús

La Societat de Ciències Naturals
de Barcelona Club Muntanyenc ce-
lebrarà avui, divendres, a les deu
de la nit, junta general reglamentà-
ria. El Consell directiu veurà amb
gust la major assistència de socis.

Vaixelles

A l'Asil del Parc han mort Didac
Martínez Paredes, de 50 anys, vídu,
natural de Barcelona; Isabel García
Ridal, de 77 anys, vídua, natural de
València; i Paula Miquel, de 40 anys,
casada, natural de Madrid.

Cristalleries

Al carrer de Llúria, encreuament
amb el de Casp, en baixar del tram-
via Josep Roca Fortuny, de 36 anys,
va caure i fou agafat pel remolc.

J. A. Wennberg Metge especialista en malalties de la infància. Consulta.
Dimarts, Dijous i Dissabtes, de tres a cinc. Tractaments
especials per personal auxiliar, els dimecres i divendres. — Balma, 90, pral. 1.
Dr. Camps Puntas VIES URINÀRIES. Rda. Universitat, 14,
pral. De 3 a 5. Econòmica de 7 a 8 de la nit.

EL SIGLO

REIS

VARIADÍSSIM ASSORTIT DE **JOGUINES** I OBJECTES PER A PRESENT

Els dies 2, 3, 4 i 5 de gener
GRANDIOSA EXPOSICIO

FINS EL 31 DE DESEMBRE **REBAIXA** sobre les peces confeccionades en existència

40 per 100 en models de vestits per a senyora i capells per a senyora i nena.
25 per 100 en models de vestits per a nena.
20 per 100 en bruses, faldilles, refajos, bates, abrics de senyora, formes per a capell
15 per 100 en capells per a nen.

Secció de Sastreria per a noi

Gavanys, gabardines, impermeables, vestits forma Sport i Mariner
Models de les més importants cases de París i Londres
Confecció esmerada - Preus limitadíssims

Sastreria per a senyor

Vestits confeccionats per a senyor des de pessetes 48'50
Es confeccionen tota classe d'uniformes per a soldats de quota

produint-li ferida contusa a la regió parietal esquerra, escoracions i fractura de dos dits del peu esquerre.
Fou portat a la casa de socors de la Ronda de Sant Pere i després de curat passà al seu domicili.

JOIES VILANOVA Unió, 6

Al carrer de Joaquim Costa, prop del de Mercaders, fou trobat un home mort, vestit pobrement.
Fou avisat el jutjat, el qual ordena el trasllat al dipòsit de l'Hospital Clínic.

- Sabó La Creu Blanca

Econòmic superior
Es ven a tot arreu

La Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia, d'aquesta ciutat, celebrarà sessió científica pública dissabte vinent, dia 30 del corrent, a dos quarts de set de la tarda, en la qual el doctor Botey presentarà un «Speculum nasal que s'aguanta sol», i el doctor Cirera Salse dissertarà sobre «La resistència del cos humà a la diatèrmia». (Aquesta conferència serà il·lustrada amb projeccions).

Fundes per a balles

les protegeixen, donant-hi millor suspensió. — **ABADAL:** Aragó, 239.

Avui, Ivon l'Escop donarà, a les set de la tarda, a la sala de sessions de l'Ajuntament de Girona, una altra conferència sobre «La cultura de la dona, arma victoriosa contra tota grogueria i turpitud verbal».

-Sangrà Pelayo, 11. Waters

Promet veure's molt concorreguda la festa de presentació de l'Esbart de Dansaires «Pàtria», nova secció de l'Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou, la qual tindrà lloc al seu estatge (Wad-Ras, núm. 208), diumenge vinent, dia 31, a les nou de la vetlla, havent anunciat llur assistència moltes entitats, i, en particular, els Esbarts d'aquesta ciutat.

Ham rebut, per a ésser repartits, 500 números corresponents al sorteig d'una joguina elèctrica representant un ferrocarril amb 25 metres de via

que amb combinació amb la rifa del dia 2 de gener propinent fa la casa Joaquim Richarte Galbas, del carrer de Salmeron, 72.

El vinent dia 3 de gener, tindrà lloc a l'Agrupació Excursionista «Catalunya» un lunc en celebració de l'èxit assolit per l'Exposició de Fotografies. En aquest acte hi seran invitades les autoritats i la premsa local.

L'Exposició de Fotografies que l'Agrupació Excursionista «Catalunya» està celebrant amb tant d'èxit, serà clausurada el vinent diumenge, dia 31, a les vuit de la nit.

La Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País celebrarà sessió demà, a les sis de la tarda, al local de consuetud.

A bord del vapor anglès «Suntraton» va caure un cove de mercaderies damunt del treballador Julià Luengo Garcia, produint-li lesions al braç dret.

Baixant d'un tramvia, a Sant Martí, va tenir la desgràcia de caure Carme Bosch Font, de 48 anys, fent-se una contusió de pronòstic reservat al tòrax.

Creient-se que prenia medicina, ahir, per equivocació, va beure acid clorhidric Mercè Espinosa Barranco, de 33 anys, soltera, que estava indisposada a casa seva, carrer de Tapioles, 57. Fou conduïda al dispensari del carrer del Roser, on li donaren l'antidòt corresponent.

Al carrer de l'Arc del Teatre, es trobaren Joaquim Anglora Pascual, de 37 anys, casat, jornalier, i Adoració Hurtado Acuña, de 33, casada, els quals tenien sentiments antics. Aprofitant l'oportunitat, ella va agredir amb un ganivet al Joaquim, produint-li una ferida lleu a la maneyca dreta.

Treballant a bord del vapor «Alfredo», va caure un garró de carbó damunt la caixa de Lluís Fresneda Sánchez, de 24 anys, produint-li una contusió lleu.

L'Acadèmia de Medicina i Cirurgia celebrarà sessió científica pública, demà, a dos quarts de set de la tarda, en la qual el doctor Botey presentarà un «Speculum nasal que s'aguanta sol», i

el doctor Cirera Salse dissertarà sobre «La resistència del cos humà a la diatèrmia». (Aquesta conferència serà il·lustrada amb projeccions).

A un pis del número 323 del carrer de Rosselló, es barallaren l'estadant Ramon Auguè Montoya, de 26 anys, i el visitant Ramon Puig Gasulla, resultant el primer amb uns quants cops de puny a la cara.

Dins d'una barraca de davant de l'estació de la Riera de Magoria, un gos mossegà a l'amo, Ramon Caparrós Sánchez, de 47 anys.

Treballant a l'Estació de la Riera de Magoria, Cebrà Terrer Cabrera, de 40 anys, va produir-se una ferida a la cama dreta.

FI DE TEMPORADA

Pana anglesa

80 cs. ample, en tots els colors, el metre a ptes. **5'60**

Velour chiffon

100 cs. ample, colors del dia, el metre a ptes. **12'50**

LA FILOSOFIA

10 - CARME - 10

MARES

tindreu

MOLTA LLET

preneu

Rob-Vida Miret

No és més que una orxata del suc de plantes lleteres que pasturen instintivament els mamífers quan tenen necessitat d'alletar.

Durant l'embaràs: Rob-Vida n.º 1 combat l'albuminúria, dolors i molèsties propis de l'estat, desenrotlla i fortifica el nou ésser, tonifica la mare i predispesa per a un part feliç i llet abundant.

En la lactància: Rob-Vida núm. 2 augmenta la quantitat de llet, l'enriqueix en cassena i mantega, refà la mare de la desnutrició causada per l'alletament.

En farmàcies. Autor, doctor Miret, plaça Comercial, 9, Barcelona.

Vida religiosa

Avui: Sants Tomàs Centuriense, arquebisbe, i David, rei. — Demà: La Traslació de Sant Jaume, apòstol, i Santa Anísia, màrtir.

Quaranta hores: Avui, a l'església parroquial de Sant Pau. Hores d'exposició: De dos quarts de vuit del matí a dos quarts de sis de la tarda. — Demà, a la mateixa església.

La missa d'avui: Sant Tomàs Centuriense, arquebisbe, color vermell. — La de demà: Dia 6 de la infra octava, color blanc.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona de Maig, a Santa Anna. — Demà, Nostra Dona de la Seleta, a Sant Jaume, o Nostra Dona de Queralt, als Agonitzants.

Adoració nocturna: Demà, Torn de Sant Ramon Nonat (a la parroquial de Santa Maria del Poble Nou.)

Vetlles en Sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn del Mont Calvari, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia). — Demà, Torn de la Passió i Mort de Nostre Senyor Jesucrist, a la mateixa capella.

S'HA PUBLICAT EL NOSTRE

DIETARI CATALÀ

llibre Diari de caixa i indicador de Catalunya per a l'any 1923

(ANY SEGON), editat per la

EDITORIAL CATALANA, S. A.
i SALVADOR BONAVIA

Hem reforme en millor qualitat el paper d'escriure i el pautat diari. El Santoral respon a les darreres disposicions de l'Església Catòlica.

MATÈRIES

Calendari per a l'any 1923.
Calendari per a l'any 1924.
Festes movibles en 1923.
Mapa gràfic de Catalunya.
Museus, Arxius i Biblioteques.
Hotels, fondes i restaurants.
Diccionari Geogràfic de Catalunya.
Plànols de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.
Consignataris i Armadors de vaixells.
Mancomunitat de Catalunya i dependències.
Ajuntament de Barcelona i dependències.
Servei de pompes fúnebres.
Tarifa de trasllat de mobles.
Associació Protectora d'Ensenyança Catalana.
Bisbats de Catalunya.
Societats i entitats diverses.
Guia de carrers, places, etc., de Barcelona.
Cos d'Esquadres de Barcelona.
Llista de recaders.
Societats Nacionalistes de Catalunya i de l'Estranger.
Policia i ses delegacions.
Diputats a Corts per Catalunya.
Ajuntament i Diputació de Tarragona.
Premsa de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

Societats excursionistes.
Tarifa de cèdules.
Correus.
Telèfons, Locutoris públics i Telégrafs.
Metges, notaris, arquitectes, advocats i procuradors.
Contribucions.
Sometents armats de Catalunya.
Ajuntament i Diputació de Lleida.
Agents de Canvi i Borsa.
Consorci del Dipòsit Franc.
Ajuntament i Diputació de Girona.
Bancs i banquers de Catalunya.
Universitat.
Escola Normal de Mestres.
Escola Normal de Mestresses.
Espectacles.
Exposició de Barcelona.
Clíniques i infermeres.
Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria.
Cos de bombers.
Història de Catalunya.
Tramvies i Ferrocarrils.
Autodinnibus.
Festes majors i mercats.
Orfeons.
Guia judicial.
Llei del Timbre, etc., etc.

Edició única d'UN DIA EN PLANA: 3'50 ptes.

De venda en totes les llibreries, papereries i establiments d'objectes d'escriptori. — No es confongui el nostre Dietari amb cap altre.
Exigeixi's la nostra marca

DIPOSITS

EDITORIAL CATALANA, S. A.
Carrer d'Escudellers, núm. 10 bis

SALVADOR BONAVIA
Tapineria, 13, llibreria

BARCELONA

— Santuari de la Verge del Carme (PP. Carmelites), Granvia Diagonal, xamfrà Llíria.

Solemne Tridum al Miraculós Infant Jesús de Praga, en els dies 30 i 31 de desembre i 1 de gener, de l'any vinent.

La funció començarà a dos quarts de sis del vespre, amb els següents cultes: Trisagi cantat a gran orquestra, exercicis del Tridum, motets i sermó, acabant-se amb el càntic de l'Himne al Diví Infant Jesús de Praga i l'Adoració del Nen Jesús.

Predicarà els sermons del Tridum el reverend P. Fra Antet de la S. J., Director de l'Associació.

Els fidels que assisteixin a aquestes funcions podran guanyar indulgència plenària l'últim dia del Tridum, amb les condicions acostumades.

— Apostolat de l'Oració de Sant Vicens de Paul. — Dels dies 31 de desembre al 6 de gener pròxims, se celebrarà a la Residència de PP. Pauls (Provènça, 212), la solemne Assembla de l'Apostolat de l'Oració de Sant Vicens de Paul, a la qual poden assistir-hi tots els socis de l'Apostolat de l'Oració.

La sessió inaugural tindrà lloc el dia 31 de desembre, a dos quarts de

set de la tarda, i la de clausura serà el dia dels Reis, a dos quarts de sis.

— La Lliga Espiritual de Ntra. Dnha de Montserrat, de la parroquia de Sant Gervasi, celebrarà la festa de Cap d'Any com en anys anteriors, en el temple de Sant Antoni, dels Pares Antonians, al carrer de Calaf. Hi haurà missa de Comunió general, a les vuit del matí, amb plànica que farà el reverend P. Antoni M. de Barcelona, O. M. C., cantant-se pels socis els himnes i motets de consuetud.

Es convida a tots els socis de la Lliga Espiritual, de Barcelona, i molt especialment tots els fills i veïns de Sant Gervasi.

Si encara no usen la làmpara **VULCAN 1/2 WATT**

assajeu-la i l'adoptareu
Rambla Flors, 26 botiga

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrames i conferències de LA VEU)

CRISI A PORTUGAL

Lisboa, 23.—Ha presentat la dimissió el ministre d'Instrucció Pública. —Havas.

EL REGIM DE QUINZENES

Avui ha facilitat el ministre de la Governació la Reial ordre, que demà publicarà la «Gaceta», sobre les quinzenes.

La Reial ordre diu així en la seva part dispositiva:

«Article primer.—Les autoritats governatives del Regne i les que per la seva delegació exerceixen funcions d'aquesta índole amb caràcter permanent i limit jurisdiccional fixe, aplicaran l'article 22 de la llei provincial del 29 d'agost de 1890, atenent-se al seu contingut estricte.

Article segon.—No es comprendran en el dit article els actes contraris a la moral o a la decència o les faltes d'obediència o de respecte a les dites autoritats, quan s'hagin realment i efectiva perpetrat sense que en cap cas es pugui deduir de la seva anterior conducta o antecedents.

Article tercer.—Els menors de quinze anys no seran en cap cas objecte de multes ni empresonaments substitutoris corresponents. Seran lliurats als tribunals especials per a nois que hi hagi a la localitat en compliment de l'article segon de la llei d'agost de 1919 i tercer del real decret de 25 de novembre del mateix any. Si encara no s'haguessin establert els dits tribunals a la localitat on d'autoritat exerceixi les seves funcions, però hi hagi establiments on puguin ésser acollits, hi seran tramesos de primer antuvi. Cas de no existir establiments de correcció, seran lliurats els menors de quinze anys a llurs famílies, amb encàrrec de vigilar-los i educar-los. La reincidència es jutjarà com a falta de la persona que s'encarregui de la seva vigilància i educació i es procedirà en la forma que assenyalava el paràgraf tercer de l'article vuitè del Codi Penal.

Article quart.—Els majors de quinze anys i menors de divuit, si l'habitud de delinqüència no està comprovada de manera indubtable, podran ésser objecte de multes, fins a 30 pessetes, i d'arrest substitutori, fins a deu dies.

Article cinquè.—Als majors de quinze anys i menors de divuit, delinqüents, espanyols, i als majors de divuit anys en qualsevol cas, podran imposar-se multes i empresonaments substitutoris en tota l'extensió de l'article 22 de la llei provincial vigent.

Article sisè.—En cap cas i sots cap pretext, el que estigui comprimit o acabi de complir empresonament governatiu podrà ésser posat a disposició d'una altra autoritat del mateix caràcter, o ésser objecte d'un nou correctiu, si no ha incorregut per segona vegada en actes contra la moral o la decència pública, o en falta d'obediència o respecte concret i definit i degudament comprovat davant l'autoritat superior de la «provincia».

Imposada una segona quinzena abans d'haver transcorregut dos mesos d'haver complert l'anterior, l'autoritat que la imposi haurà de posar-ho en coneixement del ministeri de la Governació.

Article setè.—Les providències de les autoritats governatives que portin aparellada ordre d'ingrés a la presó es consignaran sempre per escrit i mitjançant una expressió sintètica del fet que la motiva.

FRANÇA I ESPANYA

Madrid, 28, 2 tarda.

L'ambaixador de França ha celebrat al migdia una extensa conferència amb el ministre d'Estat, sobre els assumptes del Marroc.

DE LA PRESIDENCIA

El marquès d'Alhucemas ha rebut, a la Presidència, nombroses visites de senadors i diputats.

Ha manifestat solament que demà se celebrerà al Palau l'anunciat Consell de ministres.

COSES D'A B O

A B C reproduïx la protesta del claustre de professors del Seminari de Tortosa, contra els atacs que es dirigeixen al bisbe d'aquella diòcesi, i abans hi posa unes ratlles en les quals combat la Lliga Regionalista i a LA VEU DE CATALUNYA, acusant-les d'es-

ser els autors de la campanya contra l'esmentat prelat.

LES QUINZENES I ELS ESTABLIMENTS PENITENCIARIS

Madrid, 28, 4'15 tarda.

La Reial ordre facilitada al ministeri de Gràcia i Justícia regulant el regim de les quinzenes diu així en la seva part dispositiva:

«Article primer.—Perquè els caps de les presons i penitenciaris del regne puguin admetre en llurs establiments els arrestats governativament, serà necessari que l'ordre d'arrest s'hagi formulat per escrit i signat per l'autoritat de qui procedeix i no per cap agent delegat o comissionat seu; que en ella es concreti l'acte contra la decència o la moral o el fet en que consisteixi la falta d'obediència o de respecte que l'hagi motivat, i demés que contingui la indicació de les dades acreditatives de l'acte o de la falta.

Article segon.—Els mateixos caps de les presons i penitenciaris tindran cura que es registrin als llibres de l'establiment les indicacions necessàries per a identificar els arrestats per mesures governatives.

Article tercer.—En cap cas seran admesos per a la seva reclusió a les presons els menors de quinze anys, els quals hauran d'ingressar als establiments creats per compliment de la llei de tribunals per a nois; o en altres establiments anàlegs si a la localitat no existeixen els al·ludits correccionals.

Article quart.—Queda encarregat V. E. de pendre els acords i dictar les disposicions que jutgi necessàries per al puntual compliment de les que precedeixen.

Deu guardi a V. E. molts anys, etc.

FIRMA DE GUERRA

Disposant que el general en situació de primera reserva don Manuel Gómez Cornejo passi a la de segona per haver complert l'edat reglamentària.

ELS INSPECTORS D'ENSENYAMENT

Aquest matí s'ha reunit l'Assemblea d'inspectors d'Ensenyament primari.

El senyor Linares Becerra, president de l'Associació, exposa el disgust que regna en el cos per la minva d'atribucions.

El senyor Nogués censura el Reial decret de Seccions administratives.

Alguns oradors s'hi adhereixen. S'acorda visitar el ministre d'Instrucció pública per a demanar-li la derogació del referit Reial decret i mostrar-se disposats a no transigir amb cap disposició que vulvari la dignitat del cos.

MANIFESTACIONS

DEN VILLANUEVA

El senyor Villanueva ha fet unes declaracions en les quals diu que en la conferència que ahir tingué amb el general Burguete II feu nombroses preguntes per a informar-se dels assumptes del Marroc.

Sortirà el dia 3 de gener cap a Tetuan, i a Algecires tornarà a conferenciar amb el general Burguete.

Abans d'exposar opinions sobre el Marroc, diu que necessita estudiar sobre el terreny per a adoptar les resolucions que més convinguin. Si jo fos — diu — una manifestació categòrica, encara que fos amb absoluta sinceritat, podria ocórrer que el problema del Marroc, tal com jo el coneix i donant-li una determinada orientació, degut a ço que ha passat sofrint un canvi complet, la qual cosa donaria marge a comentaris i censures que jo, als meus anys, hauria d'evitar.

Contestant a preguntes que li fa el periodista sobre l'interès que hi ha a França per a conèixer el canvi que sofrirà el regim al Marroc amb el seu nomenament, diu el senyor Villanueva:

«Opino que en aquest sentit la nació veïna té sobrats motius per a conèixer, si no taxativament, la política a desenvolupar, almenys els homes que la dirigeixen i l'encarregat de portar-la a terme.

Arran del canvi, estant jo despatxant amb S. M. em digné que els ambaixadors de França, Anglaterra i Itàlia havien manifestat, de les paraules dels quals tenia coneixement

el sobirà, que jo, malgrat estar titllat de no tenir totes les meves simpaties pels Estats de l'Entesa, el concepte que aquestes nacions tenien de mi era en extrem satisfactori, per l'altessa de mires i justícia amb què em vaig desenvolupar durant la meua estada al front del referit departament.

Altament, els nostres veïns els francesos deuen haver vist que l'actual cap del Govern, marquès d'Alhucemas, és la persona que signà el conveni de 1912, quant als interessos afins que amb aquesta nació es relacionen i que a més a més ocupa una càrrega en aquest Govern una persona ben coneguda a França políticament i que és el comte de Romanones.

Termina dient: «Al davant de l'Alta Comissaria actuare amb gran esperit de justícia i sense oblidar que a la zona del protectorat espanyol hi ha interessos afins a una nació de la qual no em separa sinó el Pireneu».

EL TRIBUNAL D'ARBITRATGE

Madrid, 28, 5'15 tarda.

El president de la Cambra de Comerç Internacional, M. Clementel, s'ha dirigit al president de la Cambra de Comerç de Madrid perquè comunicui als representants en el Tribunal d'arbitratge, don Joaquim Cabot, president de la Cambra de Comerç de Barcelona; don Vicens Maizquez, de la de València; don Josep Alvarez Net, de la de Malaga; don Eugeni López Tudela, de la Cambra de Comerç d'Espanya a París; don Horaci Echavarría, armador; don Josep Figueras, director del Banc de Bilbao; i don Alfons Sala, diputat a Corts, que la sessió d'obertura del Tribunal de l'arbitratge esmentat se celebrerà el 19 de gener pròxim, al Palau de Justícia de París, sala del civil del Tribunal Suprem, assistint a l'acte el president de la República francesa.

LES REFORMES MILITARS

Eel senyor Alcázar Zamora, per a sortir al pas dels qui intenten explotar el tema de les reformes militars, ha dit el següent:

«Els plans no són coneguts per ningú. Abans que tot, vull que hi hagi un Estat Major Central fort i vigorós, perquè conegui les reformes i les estudii i ara dic que el meu propòsit es fonamenta en aquests dos punts: millorament de l'Exèrcit, resistència a tot el que entorpeixi l'obra, però

Austria i Alemanya

contra el

F. C. Barce'ona

Els partits més sensacionals que se celebraran en l'actual temporada en el continent, tindran lloc a l'espai i magnífic camp del Club Campió de Catalunya i Espanya. Cap Societat d'Europa ha pogut confeccionar un calendari tan emocionant i suggestiu com el que prepara el Club dega.

Aquests partits han de formar època en els annals del futbol català, i si en ells triomfa el F. C. BARCELONA, la fama que tan ben guanyada té, quedarà definitivament consolidada. La prova a què se sotmet voluntàriament el Club campió, comprèn els següents partits:

31 DESEMBRE i 1.º GENER

Amateurs de Viena

QUE FIGURA AL CAP DELS CLUBS AUSTRIACS, PROBABLE CAMPIO D'AUSTRIA i considerat per la premsa esportiva europea com a superior al Sparta, de Praga, i al M. T. K. de Budapest.

6 I 7 DE GENER

I. F. Nurenberg

CAMPIO D'ALEMANYA QUATRE GRANS PARTITS EN VUIT DIES. TRES CAMPIONS EN LLUITA. TRES TÈCNQUES DE JOC.

A qui correspondrà la supremacia?

negativa absoluta a lesionar qualsevol interès legítim.

MANIFESTACIONS D'EN GOICOEHEA

Madrid, 28, 6'15 tarda.

L'ex-ministre enyor Goicoechea ha dit que li sembla bé el càire que prenen ara les coses al Marroc, puix espera molt de les dots del senyor Villanueva i creu que un Alt Comissari civil és l'única cosa possible al Marroc.

Per a mi — diu — hi ha dos problemes previs, de la solució dels quals depèn l'èxit o el fracàs del nou regim.

Tindrà el Govern decisió suficient per a vèncer les dificultats que oposi al sistema la cega i desbordada resistència dels interessos i de les susceptibilitats, que de tot hi ha, creats a l'empar del regim d'ocupació tàctica, practicada des de 1913?

Mostrara, a la vegada, el país davant l'element indígena, la seva voluntat resolta de romandre al Marroc?

En la resposta a aquests dos interrogants, està tot el problema. Del primer, en dubto molt.

Una de les coses que de manera més completa i sorollosa fracassaren en juliol de 1921, fou la policia indígena. Avui, la policia indígena, com mai poderosa, ha estat amb la seva resistència, la causa del momentani fracàs de l'acció desenvolupada pel ministre Benuna al Rif, per a la implantació del protectorat.

Qui dubte que el real decret de 19 de setembre últim estava ben orientat? El que passa és que al un tros del decret s'ha convertit en realitat.

En canvi, lo fet a la zona occidental constitueix un veritable cas de responsabilitat per als que recolliren un país totalment pacífic, amb un Raïsuní reduït a la impotència i convicte de la necessitat d'expatriar-se i marxar a Orient, i li remetien ara un territori, la pau aleatòria del qual està pendent de la voluntat d'un home ensupedit pels nostres errors i les nostres humiliacions.

No, no. Pensem en fer una política nacional de continuïtat; no en aconseguir, per a cada qual la satisfacció efímera d'èxits momentanis i ostentosos.

Tots els sistemes, acció política, acció militar, tots fracassaran mentre tot el país no ajudi amb una actitud d'assentiment, de confiança, de constant assistència.

El Marroc és problema de voluntat. Anar tantejant els diversos sistemes, com qui assaja el menys dolent, el menys costós i el que millor conduïx a la tranquil·litat i millor rescalfi de l'ànim de la preocupació, és perdre el temps.

Si darrera del protectorat civil hi ha una voluntat resolta, llurà l'èxit: si darrera del protectorat veuen els musulmans una voluntat feble i vacil·lant, el regim fracassarà. Aquest és el dilema. El país dirà.

Tots tenim l'obligació d'ajudar el Govern perquè la seva acció ens porti aquesta vegada al triomf.

Per la meua part, mai he vist al Marroc un tema polític i si sols un suprem interès per al present i per a l'esdevenidor d'Espanya.

ACADEMIC

En la vacants produïda per la mort de don Amós Salvador, ha estat elegit acadèmic de la de Ciències Exactes l'enginyer de Camins, don Lluís Sánchez Cuervo.

EL VOLUNTARIAT

I LA REPATRIACIO

Es tracta d'establir ràpidament el voluntariat a l'Àfrica i per això organitzar la recluta amb l'objecte de procedir a la repatriació.

Sembla que el Govern hi ha un doble criteri: el de què s'organitzi la recluta per una entitat, com ja es disposa en 1912, i el de deixar llure la recluta a entitats que ofereixin determinades garanties.

Aquestes dues formes de reclutament tenen partidaris i impugnadors, però mentre s'arriba a un acord, que és d'esperar que sigui el suficientment meditat perquè puguin quedar perfectament servits els interessos nacionals, no serà possible realitzar la intensa repatriació que s'intenta d'acord amb la nova orientació que s'imprimeix a la política del Marroc.

RECTIFICACIO OFICIOSA

La Direcció General d'Ordre Públic, en nota oficiosa facilitada, diu que no és exacte el relat publicat en la premsa respecte de suposats atraments realitzats contra alguns alts empleats del cos de Presons.

L'ESTAT DE LES CAUSES

PENDENTS

El ministre de Gràcia i Justícia ha celebrat conferències amb el fiscal de S. M. i amb el president de l'Audiència de Madrid perquè l'informin de l'estat de les causes que estan pendents d'assenyalament de vista i dels motius que ocasionen la lentitud en el procediment.

Entre altres sumaris es troba en aquest cas l'instruït amb motiu de l'atemptat contra el senyor Dato.

Fins ara són 22 els encartats en aquesta causa.

La vista trigarà a celebrar-se perquè la causa haurà de passar a examen dels advocats defensors, i aquest és tramit en que s'inverteix bastant de temps.

ATEMPTA TSOOCIAL A BILBAO

Bilbao. — Anit passada s'ha començat un nou atemptat social.

Es retirava al seu domicili, carrer de Bailán, 29, després d'acabar el seu servei, el conductor de tramvia Felicià Cortazar, de 30 anys, casat, escoltat per la mateixa parella de la guardia civil, que havia custodiat el tramvia, i en arribar a la cantonada del carrer de Lamana, Cortazar indicà als guardes que es retiressin, puix ja quedava un trajecte molt curt i el carrer estava molt enllanemat.

Es retirà la parella i en aquest moment, un grup d'homes amagats a la cantonada del carrer del general Castillo feu alguns disparos.

Dos dels projectils tocaren a Cortazar.

El sereno, qui acudí al soroll de les detonacions conduït el ferit en un cotxe a la casa de socors, on li apreciaren una ferida greu al ventre i una altra a la regió escapular.

Els guardies, que varen sentir també els trets, acudiren presurosos, donant una batuda pels voltants, sense resultat.

Es suposa que els agressors s'escaparen per carrer d'Ernani i pont de la Merce, perdent-se pel moll.

Des de la casa de socors fou transportat el tramviari a l'Hospital, on acudí el jutjat i prengué declaració al ferit.

Ha manifestat aquest que no coneixia els agressors però ha donat algunes senyes personals que permetran orientar a la policia. Eran cinc, ben portats, i alguns portaven abric.

S'assegura que alguns subjectes que es trobaven al lloc del succeís es neguen a prestar ajuda al tramviari quan aquest va caure ferit.

La policia treballa activament, donant batudes a les barrades extremes i practicant registres domiciliaris.

LLOYD GEORGE A ALGECIRES

Algecires. — Invitats per Mr. Lloyd George, arribaran a Algecires la setmana entrant tots els ministres que formaren amb ell l'últim Gabinet anglès.

Lloyd George es proposa passar aquí tres mesos.

Aquest matí estigué Lloyd George al camp de deportes on s'ha jugat un partit de polo en honor seu.

L'operador de l'agència d'una casa cinematogràfica de Madrid ha hagut de desistir de seguir-lo, per expressió prec de Lloyd George, que desitja fugir de tota exhibició.

Acompanyen a Lloyd George en el seu viatge Sir Everi Morgan, i la seva muller, Sir John Davis i Miss Yevenson.

PREAMBULS DE LES RR. OO. SOBRE QUINZENES

Madrid, 28, 9'15 nit.

El preàmbul de la Reial ordre de Governació sobre les quinzenes, tramesa aquesta tarda, diu així:

«L'article 22 de la Llei Provincial exigeix un aclariment que eviti els abusos que en la pràctica es cometien i que no són admissibles en dret.

El legislador no establí aquest article per mer caprici, sinó tenint en compte la falta de tribunals especials per a nois i la falta de tribunals de policia.

Però aquest mitjà supletori de necessitats tan sentides s'ha falsejat en termes que la consciència pública la reputa inadmissible.

Cal procedir amb mà enèrgica per tallar abusos que no poden tolerar-se, i és just que s'actui amb aquell capteniment indispensable per a evitar que es caigui en l'extrem oposat del mal que es vol corregir. D'aquesta manera, ensems que es podria fer efectiu el sagrat dret de llibertat individual reconegut per la llei, no quedarien sense sanció actes que en són mereixedors.

No hi ha altre remei que mantenir l'empresonament substitutori de la multa, en casos d'insolència. Si no es fes així, els insolvents tindrien ample camp per a llurs excessos; però s'ha de condicionar en tal forma que hi hagi garanties suficients perquè aquesta necessitat de la llei no es converteixi en arma aprofitable amb descredito de la justícia i en dany de principis consagrats en la Constitució.

Cal evitar, doncs, que l'autoritat governativa imposi quinzenes injustificades o repetició il·limitada d'aquestes quinzenes, sia per una sola autoritat, sia per autoritats distintes, previ trasllat dels delinqüents.

El preàmbul de la llei sobre el dret de Gràcia i Justícia sobre les quinzenes, la part dispositiva de la qual també hem tramès aquesta tarda, diu així:

«El·lustríssim senyor: L'adscripció de la Direcció general d'establiments penitenciaris a aquest Ministeri realitzada en compliment de l'article cinquè de la Llei de Presupostos de 29 de juny de 1887, no fou una arbitrària i eixorca mudança de lloc. Significa ben altrament, que les presons i penitenciaris quedin primordialment i fins exclusivament afectes al compliment de les decisions judicials, per tal d'assegurar, mitjançant la clausura del reu, la seva comparència en l'acte del judici, o per a fer efectiva la responsabilitat que hi hagués estat imposable».

Per regla general no es pot decretar preventivament la clausura fonamentada en la comissió de meres faltes, car la prohibeix l'article 495 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; i les que es castiguen per les autoritats governatives tampoc poden motivar, ni després de contrastades i patentitzada l'ur existència en la protectora solennitat del judici, multes que excedixin de 125 pessetes, terme màxim de la repressió pecuniària qualificada de lleu en l'article 27 del Codi Penal.

Per altra part, el legislador ha negat, per punt general, a les autoritats governatives atribucions més amples i conegudament més perilloses que les pròpies dels qui exerceixen constitucionalment la missió de jutjar i fer executar allò que es jutja; i per això l'article 625 de l'esmentat Codi, marca el límit infranquejable en el qual l'administració ha de tenir un autoral, establint que les multes que acordi no podran traspasar el que regeix per al càstig de les faltes previstes en el Llibre III del dit Codi, i mai sense que una llei autoritzi més sever correctiu.

Prescindint de les multes que han rebassat tan discret límit, amb el disseny d'emparar els interessos del fisc o de garantir l'acció tutelar de l'Estat en benefici dels seus súbdits, n'hi ha una que no respon a cap d'aquestes mobils, i és la que els governadors de província imposen fins a la quantitat de 500 pessetes, o bé sancions pecuniàries que, per l'ur importància, són penes correctores a tenor de l'article 27 del Codi Penal abans esmentat i que, en tal concepte, només podran ésser aplicades per les Audiències provincials com a resultat del corresponent judici oral i públic, preparat, celebrat i terminat amb totes les garanties que el dret escrit atorga al reu.

Prescindint de la falta d'actuació per part dels funcionaris i corporacions a les quals l'article 19 del Reial decret de 15 de novembre de 1909 no vol que arribin les facultats coercitives dels governadors, el text de la Llei Provincial al·ludeix actes contraris a la moral o a la decència pública i a les faltes d'obediència o de respecte a aquelles autoritats. Els termes del precepte en descobreixen clarament el sentit. L'acte contrari a la moral o a la decència ha de precisar-se; la falta ha de qualificar-se amb relació al fet en què consisteix, i no per un concepte subjectiu i potser previ que, si imperés amb eficàcia, produiria el càstig de la conducta més o menys censurable de les persones, i no d'un acte immoral o indecorós, sinó de la falta d'obediència o de respecte en la qual hagués incorregut, amb evident conculcació de tot principi de justícia penal.

Però, fins i tot quan l'esperit de la

disposició, fos un altre, els caps de les presons del Reialme no han de voler, amb la passiva admissió dels pressumptes culpables, que les atribucions de les autoritats governatives puguin ocasionar justificades reclamacions de l'opinió pública i, amb més fonament, dels delinqüents perjudicats. I, ja que tants són els requisits que les lleis i els reglaments exigeixen per a la presó, no sembla bé que s'hi arribi amb la insidiosa forma de clausura governativa a mercè d'una simple ordre de les autoritats sense expressió d'acte concret o de fet constituït de falte.

Les presons i les penitenciaris s'han organitzat per albergar els presumptes delinqüents i els condemnats com a tals; i només per a mutua auxili que es deuen entre si els organismes i funcionaris de l'Estat, es pot tancar en tals establiments els arrestats governativament, els quals hi estarien separats o isolats dels altres confinats, si la realitat permetés d'aplicar en tot el seu contingut el disseny al qual obeeix la prevenció recomentatòria anunciada en els articles 214 i 224 del Reial decret de 5 de maig de 1913.

S'ha de prescriure l'acces a les presons comuns als menors de 15 anys, per als quals la llei de Tribunals per a nens crea establiments adequats per a llur correcció, i en les localitats on aquests locals encara no funcionin, hauran de complir presó, els dits menors, en establiments semblants».

CARREC PALATI

Aviat serà nomenat inspector general dels Reials Palaus, el comte del Grove.

DON JAUME

Madrid, 28, 1030 nit. El secretari de don Jaume de Borbó comunica, de París estant, que don Jaume arribarà a la dita capital el dia 29 del corrent, procedent de Nica. Pensa sojornar a París una temporada llarga.

LA POLICIA

Davant el grandios nombre de peticions de trasllat que els funcionaris de vigilància i de seguretat han dirigit al nou Director d'Ordre Públic, aquest s'ha vist en la precisió de dirigir una circular als seus subordinats, dient que, essent una de les primordials obligacions que té la direcció dels serveis de totes les poblacions, s'ocupa actualment en la reorganització de les plantilles, acoblant-hi el personal necessari per a la bona marxa del servei, encarregant, per tant, a tot personal d'abstenir-se de fer peticions, que en aquests moments és impossible atendre. Amb tot, assegura que tots els funcionaris poden estar segurs que procurarà per tots els mitjans harmonitzar els interessos del servei amb els d'aquells, a fi d'evitar perjudicis de l'un i dels altres.

DENUNCIA

A la Inspecció de la Direcció General de Seguretat s'ha presentat aquest matí per l'actor-director de la companyia del Teatre Fuencarral, don Eugeni Casals, una denúncia contra l'empresa de l'esmentat oïsseu.

En l'escrit es fa constar que, havent-se vist obligada l'empresa a anunciar, contra la seva voluntat i per causes que són del domini públic, per a aquesta nit, el comiat d'Eugeni Casals i el dels principals elements de la companyia que li són afectes, ha rebut que es reclutaven alguns individus perquè protestessin i escandalitzessin durant la representació d'aquesta nit, amb l'exclusiu objecte de deslluir l'homenatge de simpatia que li prepara el poble madrileny. També afegeix que sap que ha indicat a alguns elements de la companyia qui, abandonant íntegrament el que fou llur director, romanguin en la nova companyia que l'empresa formi, i a altres, de fora del negoci, que procurin desactuar en l'escenari les ordres del qui fins avui ha estat únic Director de la companyia, i que inclos el faldin de paraula i obra, Eugeni Casals, en previst de possibles alteracions, posa això al coneixement del Director d'Ordre Públic.

SOBRE LA QUESIO CATALANA

«La Correspondencia de España» dedica un article a combatre les violències catalanistes. Recorda que, fa anys, originaren la Llei de Jurisdiccions, i afegeix que amb el transcurs del temps la situació a Catalunya, en compte de corregir-se, s'és agreujada. Diu que es busca la topada constant amb els elements fidels al sentit espanyol; i n'és una prova — diu — la campanya contra el bisbe de Vich, perquè ha prohibit de fer en català els estudis en el Seminari de la diòcesi, i contra el de Tortosa, per disposar aquest que continuï redactant-se en castellà les actes capitulars.

Afirma que al davant d'aquesta campanya hi ha la Mancomunitat, i li nega el dret per a fer tal cosa.

No hi ha espanyol — afegeix — que no guardi tots els respectes i la més sincera admiració per a la llengua catalana, que ha aconseguit produir una literatura esplèndida, que compta amb poetes com En Maragall, dramaturgs com En Guimerà, novel·listes com l'Oller.

També França ha tingut i té admiracions per a la llengua provençal i per als felibres que la cultiven, i prodiga els màxims honors al gran Mistral, el poeta admirable de «Mireia».

El que no és possible tolerar és que es vulgui imposar l'idioma regional com a instrument de propagandes separatistes i que es vulgui conquistar subrepticament, o per la violència, l'escola per a formar l'esperit de la nova generació en un desamor a Espanya.

Els separatistes catalans busquen greus auxiliars en el clergue rural, en el mestre de poble. En aquest afany, no vacillen a utilitzar l'estúcia, quan és eficaç, i la coacció, quan és necessària, per a vèncer les resistències més nobles.

Encara s'és a temps d'aturar el mal, el mal greu que s'intenia contra Espanya.

L'Estat està obligat i és d'urgència, a posar atural als progressos separatistes i a les audàcies del nacionalisme a Catalunya, que va prenent proporcions desbordades i que constitueix ja una amenaça seriosa per a la gran patria espanyola.

S'imposa la severitat amb els excessos catalanistes, i en aquesta severitat cal que hi siguem enèrgics, i, arribat el cas, si arribés, implacables.

UNA R. O.

La «Gaceta» publica una Reial ordre de Governació disposant: Les condicions exigides per al poble vermell pel Reial decret de 14 de setembre de 1920, queden modificades en els següents termes:

L'Estat està obligat i és d'urgència, a proporció màxima, el 14 per 100 d'aigua, el 10 per 100 de sendres i el 18 per 100 d'extracte eteri. La cel·lulosa no excedirà del 20 per 100. No es permetrà l'addició de matèries colorants de cap mena.

ELS CAMINS VEINALS

La «Gaceta» publica una Reial ordre del ministeri de Foment disposant que, en relació a l'augment de subvenció que es concedeix a les obres d'un camí veinal amb motiu de la revisió de preus, l'Ajuntament sol·liciti l'avenç que indica la llei de camins veinals.

Una altra Reial ordre del mateix departament disposa que, si abans del 15 de gener propiament no es concedeixen els terrenys necessaris per a la construcció dels camins veinals aprovats, s'anul·laran els crèdits concedits per al corrent any econòmic.

UNA CACERA

Aquest matí, a les nou, ha marxat el Rei, en automòbil, acompanyat del marqués de Viana i altres aristòcrates, a la finca del duc d'Alburquerque, denominada «Polanco», a la província de Toledo.

Abans de l'esmorzar s'ha organitzat una cacera en la qual ha pres part el monarca.

A les cinc de la tarda ha tornat a Madrid.

ELS CATEDRÀTICS D'INSTITUT

Una comissió de catedràtics de l'Institut ha visitat el ministre d'Instrucció pública i el sots-secretari del dit departament, senyor Anguita, per a demanar-los que d'ací endavant les vacants de catedràtic que ocorrin no es cobreixin pels senyors que tenen les places d'auxiliars, sinó que ho siguin per oposició.

També han sol·licitat que en tots els Instituts els càrrecs de director i secretari recaiguin en catedràtics numeraris, i no en professors especials.

Com que els catedràtics han de celebrar una assemblea els dies 4 al 10 de gener pròxim, la comissió ha sol·licitat que el ministre resolgui aquests punts abans de la dita reunió.

Tant el ministre com el sots-secretari han promès als visitants ocupar-se de l'assumpte i resoldre'l amb tota justícia.

D'ESPORT

Al camp del Madrid F. C. s'ha celebrat aquesta tarda, amb gran concurrència, l'anunciat partit de futbol entre l'equip campió d'Hongria M. T. K., de Budapest, i el Madrid F. C.

L'equip estranger està format per notables jugadors, especialment pel guardameta, que és formidable, com no se n'ha vist d'altre a Madrid.

Han vençut els hongaresos, per 3 gols contra 3 dels madrilenys.

També s'ha celebrat aquesta tarda entre l'equip de Breda, campió d'Hollandia, i el Racing de Madrid, un altre partit de futbol, en el qual han guanyat els holandesos per 3 gols contra un que n'han fet els madrilenys.

Polítiques

EN CAMBO A MADRID

Ahí a la nit, sortí cap a Madrid, on ha de pendre part, avui, a l'acte organitzat per a estimular la concurrència a l'Exposició del Moble, l'ex-ministre En Francesc Cambó.

L'acompanyaven l'individu del Comitè organitzador En Santiago Marco, el diputat N'Eduard Aunós i l'ex-diputat En Rafael Vehils.

Al mateix tren sortí també el diputat senyor Companys.

ATENEU DEMOCRÀTICO-REGIONALISTA DEL POBLE NOU

Demà, dissabte, a les deu del vespre, al local d'aquesta benemèrita entitat (Wad-Ras, 218), En Josep M. Ginesta, de la Joventut Nacionalista de la Lliga, clourà el cicle de conferències, desenrotllant el tema: «Catalanització del nostre poble».

A l'Ateneu del Poble Nou, hi ha un gran interès per a escoltar el conferenciant i el tema anunciat.

EL GOVERNADOR A VILAFRANCA

Al Teatre Principal tingué lloc dimarts, a les cinc de la tarda, el «chunch» que, en obsequi a En Salvador Raventós Clivells, s'havia organitzat per les representacions de diferents entitats de Vilafnca del Penedès.

Prengueren seient a la presidència, les autoritats locals, el diputat a Corts En Josep Zulueta, els diputats de la Mancomunitat senyors Rafols i Guanyabens, altres distingides persones.

El batlle de R. O. En Joan Fuster, en català, endreça una coral salutació al senyor Raventós, fent-li ofrena de l'acte, tot desitjant-li enerts en la seva tasca a fer.

El senyor Zulueta expressà la satisfacció que sentia, per raó d'ésser coreligionari del nou governador de Barcelona, oferint-li incondicionalment l'ajut del seu partit, per a coadjubar a la gestió al front del Govern civil de Barcelona, lloc tan difícil; felicitant-se que un vilafnquí il·lustre regelxi els destins de la «província», amb la concurrència de les més belles qualitats personals que aplega el senyor Raventós i que, sens dubte, el farien sortir triomfant de la comanda del Govern de Madrid, en les difícils circumstàncies actuals.

En Salvador Raventós pronuncià en castellà tot el seu discurs, motivant que un dels concurrents demanés que ho fes en nostra parla; agrai l'obsequi que se li feia, en recordar el seu afecte per Vilafnca, on nasqué, i Torrelles de Foix, la seva llar estuància; demanà a les dames i damelles un record afectuós pels minyons del Penedès que lluiten al Marroc, «per el honor de España, en aquella natural prolongació del suelo patrio», brindant pel Rei, Espanya i Catalunya.

Acabat l'acte, el senyor Fuster, feu observar, particularment, al senyor Raventós la conveniència d'haver parlat en català, contestant-li que, no podia parlar més que en castellà, amb l'assentiment del senyor Zulueta i determinades autoritats.

Als centres i altres llocs de reunió, fou objecte l'esmentat acte de vius i interessants comentaris, assenyalant-se, especialment, el fet de la compenetració política dels senyors Zulueta i Raventós, l'al·lusió a la campanya del Marroc i l'adreçar-se el darrer en castellà al poble vilafnquí, en lloc de fer-ho en el nostre idioma, com va succeir en correspondre a la salutació de l'alcalde en arribar de Madrid; relacionant-se tot això amb les paraules falagueres que, el nou governador dedica el setmanari «Lluitem», portaveu dels amics del diputat a Corts, constituïts en Centre Republicà Autonomista.

Bisbat

—Ha presentat la renúncia del càrrec d'arxiver de la Catedral de Lleida el doctorat d'aquell Capítol doctor Alvarez.

—El dia 7 del vinent mes de gener, els jesuïtes PP. Pijoan i Basill començaran una Santa Missió al poble de Gelida.

—Ahí al matí, a la nostra Catedral, va celebrar-se un Ofici, a la ca-

pella on es guarden les relíquies d'uns Sants Innocents, les quals han estat posades a l'adoració dels fidels.

—En aquesta Secretaria de Cambrà s'ha rebut un edicte convocant a oposicions a una canongia que hi ha vacant a la Catedral de Tarragona.

El termini és de quaranta dies. —El cardenal secretari d'Estat ha dirigit una expressiva carta al nostre Prelat, expressant-li l'agraïment del Sant Pare per les 30.496 llires que s'han recollit en aquesta diòcesi pels nois famolencs de Rússia i enviant la Benedicció Apostòlica als fidels i clergue de la diòcesi.

—S'ha publicat un folletó que porta els aranzels de funerària que va publicar el «B. O. E.» d'aquest matí.

—Ha mort l'abadessa del Reial Monestir de Sant Pere de les Puel·les, donya Mercè Robert i Solà.

Necrològica

Ahí morí En Joan Cabús, fill de l'industrial en Blanquells, Tint, Apresos, N'Antoni, i germà polític del nostre volgut amic En Josep Costa, l'ex-president de la Joventut Nacionalista de l'Ateneu Obrer Català de Sant Martí, i actual president de la Comissió d'Acció Política de l'esmentat Ateneu.

A la seva desconhortada família i molt particularment al nostre amic, els signifiquem el nostre condol, pregant perquè Déu els concedeixi la resignació deguda.

Intent d'assalt a una joieria de Sant Martí. — Dos ferits

Uns desconeguts van entrar ahir, cap a les set del vespre, a una joieria del carrer de la Muntanya, número 99, amb intent d'assaltar-la, però s'hi oposà l'amo, anomenat Pau Naimenco.

Aleshores ells fugiren, engegant uns quants trets i ferint-lo de pronòstic reservat al museu dret.

Una dona tocà una dona que passava pel carrer, anomenada Joana Venera Rosa, de 60 anys, produint-li una ferida de pronòstic reservat a la xxa dreta.

Els agressors no foren aconseguts.

Obituari

ENTERRAMENTS

Na Teresa Soler i Gabaldà, vídua de Vidal, Avui, a les deu del matí. Diputació, 294.

En Francesc Vila i Caballé, vídua de Na Josepa Bartra Sagüés, Avui, a les deu del matí, Pere IV, 458.

La senyoreta Maria del Pilar Llist de Sus, Ha mort a l'edat de 17 anys. Avui, a les onze. Avinguda de la República Argentina, 28. Parròquia dels Josepets, Cementiri Nou.

En Joan Cabús i Graells, Ha mort a l'edat de 27 anys. Demà, a les onze. Ronda de Sant Pere, 64. Parròquia de Sant Pere de les Puel·les, Cementiri de Sant Andreu.

Na Angela Borràs i Suñol vídua d'En Joaquim Costa i Torres, Ha mort a l'edat de 71 anys. Avui, a les onze. Pere IV, 155. Parròquia del Poble Nou, Cementiri de Sant Andreu.

ANIVERSARIS

Na Matilde Fornés Botey de Zamora, Avui, de deu a dotze, misses als Dominics.

En Narcís de Llinàs i d'Arnaú, Morí el 29 de desembre de 1921. Avui, misses a les parròquies de Sant Vicens dels Horts, Roses, Alella, Prat del Llobregat, Concepció de Barcelona i Convent de l'Ensenyança del carrer d'Aragó.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

En Josep Maria Anguera de Orovió, Enterrat ahir tarda.

Na Rosa Homs i Borràs, vídua d'En Marcell Farran i Casamitjana, Enterrada ahir matí al Cementiri de Sant Andreu.

Na Teresa Riera i Llopart, vídua de Casals, Enterrada ahir tarda al cementiri Nou.

En Ramon Casasa i Vendrell, Per expressa voluntat del finat no s'avies l'hora de l'enterrament.

En Domènec Lupresth, Tampoc s'avisa l'hora de l'enterrament per voluntat del finat.

El nen Josep Joaquim Puig i Baladà, Ha mort als quatre dies de naixença.

LES TERRES CATALANES

LLEYDA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

EL QUARTET WENDLING

El proper concert de l'Associació de Música ha estat confiat al notable quartet "Quartet Wendling" d'Estuigart, i és esperat amb veritable neguit per tots els socis d'aquella prestigiosa entitat, els quals, a l'anunci d'aquest importantíssim concert, han augmentat en gran nombre a fi de poder gaudir de les meravelles de la notable agrupació alemanya, tan estimada a Barcelona, tota vegada que el concert, com tots els organitzats per l'Associació de Música, estarà exclusivament reservat als socis de l'entitat.

QUEIXES UNANIMES

Tota la premsa d'aquesta ciutat es dol de la freqüència amb què s'esdevenen els accidents desgraciats al pas a nivell d'aquesta estació.

La llista d'aquests incidents ja es fa interminable. Tothom reconeix que la culpa recau tota damunt les autoritats, les quals, per apatia, no es preocupen d'aquest problema, que és, avui per avui, un dels més fonamentals de Lleyda.

DE FUTBOL

Com era anunciat, els equips "Joventut" de Lleyda i "Els Gladiadors" de Barcelona jugaran un partit el dia 24, i un altre el 25.

En tots dos partits guanyà el local: per 2 a 1 gols el primer dia, i per 1 a 0 l'endemà.

En el partit de campionat infantil jugat per "Els Ardis" i el "Catalunya Deportiva" hi hagué empat a 0.

A LA DIPUTACIÓ

S'assegura que el dia 2 de gener pròxim no es podrà reunir la Diputació, puix que molts diputats han fet saber al president senyor Solà la impossibilitat d'assistir-hi.

UN PRESTEC PER ESCOLES

A la Diputació hi ha pendent de despatx un expedient del poble de Alamús, en el qual es demana a la Mancomunitat que, per mediació de la Caixa de Crèdit Comunal es concedeixin 10.000 ptes. per a la construcció d'escoles.

PAGAMENTS

La Delegació d'Hisenda té asse-

nyats, entre altres, els següents pagaments:

Joan Larrosa, 54.782'91 ptes.; Administrador de Correus, 474'72; Josep Borràs, 869'44; Josep Montorera, 404'99; Esteve Masip, 704'63; Maria Miró, 232'30; Saló Catalunya de Solsona, 104'98; Antoni Espar, 130'38; Concepció Portolà, 61'75; Isidor Solà, 85'25; Josep Vicens, 223'50; Teresa Mir, 74'10; Jordi Llorens, 237'12.

ALTRES NOVES

Ha pres possessió de la secretaria d'aquest Govern civil En Lluís Serrote Gràcia.

—Com de consuetud, avui ha començat a la Catedral la novena a honor del Sant Drap.

Acuden al temple molts de fidels per tal de sentir els oradors sagrats.

—Per infringir el reglament de conservació de carreteres ha estat denunciat En Joan Altemir.

—De Pont de Suert comuniquen que la guàrdia civil ha detingut i posat a disposició del jutjat el veí de Tardès Jaume Termes, el qual havia comès un robatori i tallat alguns arbres d'una finca.

—Aquesta tarda s'ha reunit a l'Ajuntament la Comissió de Governació.

Pla de Barcelona

SANTA COLOMA DE GRAMANET.

—Durant els dies 30 i 31 del present, i 1 i 2 de gener vinent, aquesta pintoresca població celebrerà la festa major a honor a la seva patrona, i sota el següent programa:

Dia 30. — A les dues de la tarda, trillleig de campanes anunciant l'entrada a la festa. A les set, repartiment de bons als pobres a la Casa de la Vila, a càrrec de la Lliga de Defensa de l'Arbre Fruït.

Dia 31. — A les deu del matí, ofici solemne a la nova església parroquial, chorejat per l'Escolania del Pla de Barcelona, havent confiat el sermó al doctor Josep Faura, i havent promès llur assistència les autoritats locals. A les nou de la nit, extraordinària funció teatral per la companyia lírica Serra-Vall, a la Lliga Nacionalista, representant-se "Les Caramelles", "Ki-ki-ki-ki", "La Baldrina" i "El somni de la Innocència".

Dia 1. — A les deu del matí, ofici

solemne a la mateixa església, amb assistència de les autoritats i chorejat per la manifestada Escolania. A les onze, ball de dansa a la sala-teatre de la Lliga Nacionalista. A les deu de la nit, concert al saló-café. A les onze, continuació del ball.

Dia 2. — A les dotze del migdia, concert i un altre a dos quarts de deu, al saló-café, i lluits balls a les cinc de la tarda i a dos quarts de deu de la nit.

Tant els concerts com els balls seran amenitzats per l'acreditada orquestra antiga Els Nois d'Olesa, i la sala-teatre serà agenciada per l'adornista Vinyals.

L'esmentada entitat fa present que totes les societats aliades que no haguessin rebut a temps la invitació, es donin per invitades.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

L'EXPORTACIÓ I EL MERCAT DE FRUITS

Cada dia es més escassa la sortida de fruits pel nostre port.

Els últims deu dies solament s'han despatxat 800 sacs d'avellana en closca i 90 en gra.

D'ametlla únicament se n'han exportat 175 sacs en closca; de nous, 10 caixes en gra.

En el mercat les avellanes es cotitzen a 46 pessetes el sac de 58'600 quilos; l'ametlla, a 57 el sac de 50'400 quilos.

L'ACCIDENT D'AVIACIÓ D'AMPOSTA

Referent l'accident d'aviació ocorregut al correu Barcelona-Alacant, ha manifestat l'aviador, que ha resultat ferit de consideració al cap i cames, que quan es trobava a dos mil metres d'altura notà que el motor no funcionava i que paulatinament anava descendint. Poc després començà a cremar el dipòsit de benzina i l'aparell quedà ràpidament.

L'aviador, veient-se completament perdut i tement morir carbonitzat en uremig de l'aparell, quan només man-

caven per a pendre terra uns quinze metres d'altura, va saltar produint-se les ferides que sofreix i de les quals fou convenientment assistit pels senyors Car-Callo, d'Amposta.

L'aparell, en la seva caiguda, es va trobar amb els fils telegràfics, donant una volta de campana i quedant trossetat completament. Mentrestant l'incendi consumí l'obra destructora, quedant només l'armó del dit aparell.

Les saques de correspondència que portava van quedar també totalment carbonitzades.

ELS INNOCENTS

Avui tots els diaris d'aquesta ciutat insereixen escrits i articles que entren en la categoria d'innocentades pròpies de la diada, però amb un aire de versemblança que recorren, indubtablement, les columnes d'alguns diaris de fora d'aquesta ciutat.

EN JOAN BATISTA CANGA

Es mort aquest ferm catalanista, secretari de l'Ajuntament de l'Arbós.

DE FUTBOL

A Altafulla jugaran, la diada d'Any Nou, els equips "Intransigent", del Centre de Dependents de Tarragona, i l'Altafulla.

Es disputaran una valuosa copa oferta per En Romà Macaya.

ALTRES NOVES

El Foment Sardanista de Vilafranca ha contractat la cobla "La Principal del Camp", de Vall, per a executar algunes audicions de sardanes.

—Han estat llicenciats els soldats dels cossos d'aquesta guarnició, del reemplaç de 1919.

—L'obrer Joan Parera ha pres mal, produint-se ferides de pronòstic reservat, tot treballant en la descarrega d'una nau.

—En pocs dies han estat moltes les persones ferides de mossegada de gos, amb la circumstància agreujant d'haver mort sobtadament dos d'aquests animals.

—S'han registrat alguns casos de còlera en l'aviram, havent mort algunes dotzenes de gallines.

—La residència dels PP. Jesuïtes és molt concorreguda, aquests dies, per tal com hi ha instal·lat un magnífic naixement elogiats per tots els qui van a contemplar-lo.

GIRONA

(Conferència de les 9'45 de la nit)

LA COMANDANCIA DE LA GUARDIA CIVIL

Ha estat conferida la comandàcia de la guàrdia civil de Girona, al tinent coronel En Narcís d'Ameller.

EMPRESIT MUNICIPAL

En el sorteig efectuat ahir, per a l'amortització de l'Amortització de l'empresit municipal, han estat afavorits els números 46, 240, 652 i 865.

SUBHASTA

L'Ajuntament de Banyoles anuncia una subhasta per a l'adquisició de tretze seients per al saló de sessions. La subhasta serà el dia 6 de gener pròxim, a les onze del matí.

EN RAMON SOLANES GELABERT

De Blanes comuniquen que En Ramon Solanes Gelabert, ferm catalanista de tota la vida, anava a baixar del tren per agafar l'automòbil, i va caure, amb tan mala sort, que fou agafat pel tren, morint a la mateixa estació.

PROVEIDOR DE BENZINA

L'Ajuntament ha acordat d'autoritzar, mitjançant concurs, la instal·lació d'un proveïdor automàtic de benzina a la plaça del Marqués de Camps.

ALTRES NOVES

La policia ha detingut un subdit francès, anomenat Josep Rey Cazes, (a) El Cadet, acusat del delicte d'homicidi per les autoritats franceses.

—L'esposa del procurador N. Estanislau Aragó, volgut amic nostre, ha donat a llum una nena amb tota felicitat.

Vallès

PLEGAMANS.—Els Pomells de Joventut "Germanor" i "Gentil Llaçada" han celebrat una bonica festa durant aquests dies de Nadal.

El dia de Sant Esteve a la tarda, tingué lloc al casal de "Germanor" una bella festa. Els pomellistes ja havien fet un artístic pessebre, i allí foren cantades un enfilat de cançons populars adequades a la diada. També es van dir belles poesies de Mossèn Cinto, que van ésser molt ben rebudes pel públic.

El Monument a En Pep Ventura

Va celebrar-se al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria una selecta audició de sardanes organitzada per la secció P. de Propaganda del mateix. La notable cobla "La Principal", de Palafrugell, a càrrec de la qual anava la interpretació del programa, dedicà l'audició a profit del monument a En Pep Ventura. Això va fer que l'espaiosa sala del Centre es veïés molt concorreguda, malgrat el cansament d'aquestes festes nadalenques.

El programa interpretat d'una faisa justa i acurada pels notables professors de la cobla palafrugellense, constava de les següents bellíssimes sardanes:

"L'hereu i la pubilla", Toldrà; "Juny", Garreta; Remembrança", Balcells; "Per tu ploro", Pep Ventura; "Sang nova", Juncà, i "La noia matinerà", Blanch.

La sardana de ramells que era "Per tu ploro", d'En Pep Ventura, despertà un fort entusiasme entre la gentada que l'aplaudí xardorosament fent-la repetir. Mereix les més grans lloances el gest d'aquesta cobla que té una idealitat tan elevada. Amb iniciatives així és fàcil esperar que la subscripció del monument a l'apòstol de la sardana, En Pep Ventura, augmenti ràpidament.

La Comissió organitzadora del monument a En Pep Ventura, ens comunica que aquests dies ha rebut més quantitats provinents de la subscripció oberta a tot Catalunya. A continuació en publicuem una d'elles:

Llista de subscripció número 360. Entitat: Schola Orpheonica de Barcelona.

Antoni Borràs, 1 pesseta; Joan

Clos, 1; Jaume Godayol, 1; Josep Aliet, 1; Camil Tort, 1; Vicens Sempere, 1; Narcís Perbellini, 1; Enric Perbellini, 1; Francesc Pons, 0'50; Antoni Gomar, 1; Agustí Coret, 0'50; Ramon Vidal, 0'50; Josep Latiegui, 0'50; Llorens Domènech, 0'50; Josep Escayol, 1; Joan Cubells, 0'25; Tomás Sentís, 0'50; Toribí Artiga, 0'50; Schola Orpheonica, 3'35. Total, 17'30 pessetes.

La mateixa Comissió té notícia de l'organització d'importantes festivals no solament a Barcelona, sinó en moltes altres poblacions. Es necessita que en organitzar festes a profit del monument, es passi avís a la Comissió organitzadora per a enviar-hi un representant i al mateix temps, per a revestir l'acte de tota la publicitat possible, ja que pot donar-se el cas d'haver-se'n realitzat algun i passar desapercbut per no tenir en compte aquest requisit.

La Comissió es veurà honorada d'atendre totes les comunicacions, contestant les consultes que se li dirigeixin pel millor èxit de la subscripció. L'adreça que hom ha d'empetrar, és la de Comissió organitzadora del monument a En Pep Ventura, Rambla de Santa Mònica, 25.

Renovació de Junes

La Junta Directiva de l'Aplic Escolar de la Societat de Ciències naturals de Barcelona "Club Muntanyenc" per l'any de 1923, ha quedat constituïda en la forma següent: president, N. Antoni Cercós; vice-president, Na Josepa Orteu; secretari, En Pere Patat; vice-secretari, En Josep Panadés; comptador, Na Mercè Escursell; vocal primer, En Francesc Feliu; vocal segon, En Lluís Vivas; president de la secció de ciències Geològiques, Na Maria Genís; president de la secció de ciències Biològiques, Na Carme Pedreny; president de la secció de Fotografia, Excursions i Esports, En Jaume Franzl.

Catalunya entora

París

Retallem d'una de les cròniques quinzenals que publica En Josep Maria Junoy en el diari parisenc "Le Gaulois".

La Bibliofília en deuil

Una trista novella: De l'històrica i prestigiosa Chartrouse de Valdemosa, un des plus beaux paysages de l'Ile de Majorque, nous apprenons la mort de Isidore Bonsoms, le fameux bibliophile catalan.

Se sentant déjà menacé, il y a b'en quelques années qu'il avait choisi cette belle retraite. Là, il se reposait de ses innombrables voyages et de ses longs séjours aux grandes capitales du monde entier, qu'il connaissait en fureteur pittoresque et averti.

Il avait réuni une des collections se rapportant à "Don Quixote" et à son immortal auteur, qu'on comptait parmi les plus remarquables.

Entouré de ses livres — qu'il appelait "ses poules" — toujours fouillant dans ses larges bibliothèques — qu'il nommait "son poulailler" — jusqu'au dernier souffle il a gardé, malgré une longue et cruelle maladie, son amour pour les beaux livres, sa passion pour les exemplaires uniques.

Quelqu'un qui l'assistait en ses derniers moments a dit que, la veille de sa mort, Isidore Bonsoms déclara avec une tristesse profonde qu'il se trouvait très mal: "Je ne m'amuse même pas avec mes chers petits livres".

La Commission de Culture de la Municipalité de Barcelone

La Commission de Culture de la Municipalité de Barcelone, dans laquelle la France compte de si grandes sympathies, réalise, depuis quelques années, une des tâches les plus attrayantes.

Par cette commission ont passé quelques-unes des personnalités les plus distinguées de l'élite intellectuelle catalane. Nous citons parmi eux: M. Boñil Matas, l'excellent poète; M. Nicolau d'Oliver, l'helléniste bien connu; M. Barbey, le fin lettré et l'amatour d'art; M. Ainaud, l'organisateur incomparable.

Tout dernièrement, on a créé des écoles spéciales, des sanatoriums, aménagés avec une méthode scientifique parfaite et un à-propos esthétique remarquable.

Nous avons assisté, il y a deux ou trois mois, à l'ouverture de "Vilamar", une sorte de village improvisé dans un des sites les plus riants de la Catalogne. Là, au beau milieu d'un bosquet de pins odoriférants, des professeurs s'appliquaient à développer chez leurs élèves le goût des belles et des bonnes choses. On organisait des concerts, on jouait à toute sorte de jeux, on y faisait des lectures très choisies. On y publia même un journal dans lequel les écoliers les plus avisés et les plus intelligents racontaient leurs impressions quotidiennes, décorées de dessins et de croquis en marge.

Nous nous plaçons à songer à ce que ces jeunes gens deviendraient plus tard.

Ils seront plus beaux, sans doute, ils seront plus sages, ils seront plus sains d'esprit et de corps que ceux qui ont été enfermés dans les tristes écoles communales de jadis. — J. M. Junoy.

Els Pomells de Joventut

LA DIADA DE LA LLENGUA CATALANA I ELS POMELLS DE JOVENTUT

Responent a diverses consultes, el Directori dels Pomells de Joventut de Catalunya es complau a manifestar que veurà amb molt de gust l'assistència i cooperació dels Pomells de Joventut a totes les manifestacions que es facin arreu de Catalunya amb motiu de la Diada de la llengua catalana.

Suplement al cartell del primer concurs pro arxiu dels Pomells.

Sols seran admesos a concurs els retrats grandaria mínima 9 per 12, ja que més petits no tindrien cap valor per a l'Arxiu.

El repartiment de premis serà el dia 18 de febrer, i al teatre del Centre Moral i Instructiu de Gràcia.

Ultra els premis anunciats s'han rebut els següents:

De la Mancomunitat de Catalunya, Tema lliure.

De la casa Cuyàs, S. en C., Tema lliure.

Exposició d'automòbils

La Confederació de Cambres Sindicals de l'Automobilisme i Ciclisme ha convocat els delegats que van designar per a formar part de la Comissió organitzadora de l'Exposició Internacional de l'Automòbil, Aeronàutica, Cicles i tots els esports, a una reunió que se celebrà avui, a les onze del matí, al local social de la Confederació, Rambla de Catalunya, 41, primer.

Els delegats designats són els senyors Abadal, Bertran i Serra, Creus, Elizalde (A. L.), Fiol (B.), president de la Hispano Suissa Nicolau (A.), i Walked (H.).

Presidirà la sessió don Artur Elizalde, president de la Confederació Nacional de Cambres Sindicals.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Giovanni Giolitti

La seva sobirania política

Hi ha una distinció elemental que delimita les dues categories de polítics (parlem de polítics i no pas de les actuants comparses de la vanitat i de l'interès). Hi ha el polític que governa per amor a la nació, i el polític que governa per amor del Govern. Giovanni Giolitti pertanyia a aquesta darrera categoria, la qual és, tal vegada, la més segura en els temps normals, a canvi de la seva insuficiència en temps de crisi, accions imprevisibles, reaccions desconcertants.

Hem vist com en qualitat de tècnic, Giolitti prengué part capital en les ordenacions financeres i jurídiques de la nova Itàlia. Abans d'escarmentat ministre, encara fou Giolitti encarregat (per Crispi) juntament amb Lacava i Della Rocca, de compilar el projecte per la reforma de la llei provincial i municipal, que és l'única vigent avui. El Codi Civil, el sistema d'impostos, la llei provincial i municipal, els tres fonaments essencials de tot país, doncs, a Itàlia l'empremta giolittiana.

Crispi fou a Giolitti ministre del Tresor i la primera cosa que féu Giolitti en aquesta qualitat fou de canviar la llei general de comptabilitat de l'Estat per a consentir la concessió d'obres públiques, dintre certs límits, a les cooperatives obres. Giolitti mostrava així la seva adhesió a la concepció democràtica de les esquerres, cercant d'extendre-la del pur camp polític, on s'aturaven els criteris de Crispi, Zanardelli, Dequevis i altres, al camp econòmic, allà on li ho consentien les seves particulars funcions. Però al mateix temps operava contra el defecte: li repugnava la tendència a les despeses dels últims governs d'esquerra, i la seva obsessió era, i ha estat sempre, l'equilibri del pressupost. Equilibri del pressupost, i equilibri social, doncs: el seu liberalisme reformista no tenia per base el criteri clàssic de Bismarck («Sempre he sostingut que un primer ministre ha d'ésser una mena de maquinista, que té per missió de posar de tant en tant els carbons de noves idees damunt el foc de la seva màquina per a mantenir en moviment el tren de l'Estat»), sinó un sentit, afinat per la història i la percepció del fet econòmic, que la fórmula de l'equilibri polític canvia quan es desplaça l'energia en el cos social. En aquesta primera actuació seva, hi ha, talment, la indicació general de la seva personalitat completa.

Sota la bandera de la necessitat de les economies, Giolitti presentà la dimissió. I ja aleshores, diu un magnífic comentarista, quan Giolitti abandonava la nau, volia dir que el naufragi era pròxim. Calgué Crispi, i fracassà la dreta en sos intents de Govern. Giolitti tornà al poder com a primer ministre (tenia aleshores cinquanta anys, hora de definitiva plenitud); els seus tres principis eren l'equilibri del pressupost, la presa en consideració dels interessos i el valor polític del proletariat (que era aleshores en trista condició econòmica i considerat consubstancialment anarquia o revolucionari), i una nova interpretació de la tripartita. Crispi havia donat a l'aliança amb Alemanya i Àustria una interpretació ofensiva per a la França; Giolitti li donà, pel que feia al seu país, un caràcter purament defensiu. Giolitti va revelar pràcticament el seu temperament obrerista en la famosa qüestió dels Peixos italians. Una atmosfera d'odi embolcalla tota la vida política en aquella tongada: els escàndols de la Banca Romana, la vida íntima de Crispi llançada al Parlament. Giolitti gueta el poder: Crispi el substituïa per a fer una política de repressió, i envia cinquanta mil homes a Sicília, declarant-hi l'estat de setge; el desastre d'Abissínia, tardada i agorosa empresa africana, el feu caure. El malcontent del país accentuà el reaccionarisme dels gabinets: Pelloux, arriba al poder per a governar amb les lleis ordinàries, però degenera i caigué en els majors excessos antidemocràtics i anticonstitucionals.

I veu's aquí un paràgraf de Giolitti

ti, inspirat en l'exàmen d'aquells dies, i que dona mesura del seu temperament: «Poc a poc s'havia arribat a confondre la força del Govern amb la violència, considerant fort aquell Govern que a la primera escomesa de maltempada proclamava l'estat de setge, suspensió la justícia ordinària, institució dels tribunals militars i trepitjava totes les franquícies constitucionals. Altó, però, no pas era força, sinó feblesa i de la mena pitjor: feblesa, arribada a tal punt, que perdia la visió exacta de les coses. Primer deure del Govern és, serà sempre, de mantenir l'ordre a qualsevol preu; però la veritable demostració de força és la que l'ordre és mantingut amb la rigidesa i constant aplicació de la llei, quan el Govern sap resistir a les pressions dels interessos il·legítims i quan té un programa precís i l'actua amb fermesa i constància, sense consumir ni sofrir cap violència. I per a resistir a posseir aquesta força, fet sobretot d'autoritat, cal que el Govern deixi ample lleure a totes les classes, i, sobretot, a les més nombroses, de fer conèixer i fer valer les seves aspiracions i de defensar, en l'àmbit de les lleis, els propis interessos legítims.»

Assumit el poder per Zanardelli, amb temperament de pacíficació, Giolitti anà al ministeri de l'Interior. Els socialistes no se n'accontentaven d'un liberalisme obrerista, tot i venir aquest darrera una persecució. Turati, però, admetia aleshores (com avui haurien d'admetre els socialistes en bella part de l'Europa engegada), que els seus amics eren els més interessats en l'ordre, precisament per a fer triomfar els principis essencials de la llibertat. Calgué Zanardelli i Giolitti formà novament ministeri: renovellà els tractats de comerç, nacionalitzà els ferrocarrils, féu una vasta obra reformista. La vaga general esclatà en 1906: Giolitti la deixà «abrarar». Tota la vida sembla haver cregut tant en la noció d'incapacitat dels reaccionaris com en la ingenuïtat fàcilment plàstica dels revolucionaris. Una malaltia el retirà del poder en 1905.

Fortis, primer, després Sonnino, constituïren ministeri, però Giolitti en 1906 tornà al poder per a romandre-hi fins a 1909. Amb la cooperació de Luzzatti investí i resolgué la conversió de la Renda Pública. Una forta contesa parlamentària es desenvolupà al volt del projecte de Convencions Marítimes, i Giolitti, presentant un nou projecte, el de l'impost progressiu, calgué abraçar a aquesta bandera. Tornà al poder Sonnino, aviat substituït per Luzzatti. Aquest presentà un projecte d'allargament del sufragi, que Giolitti trobà insuficient. Giolitti constituï el nou gabinet. Aquesta vegada, no era pas la primera — intenció, sense èxit, d'obtenir la col·laboració dels socialistes. Un detall del temperament realista de Giolitti: en el seu projecte de reforma electoral el generalitzava el vot als vint-i-un anys podien votar els analfabets que haguessin fet el servei militar: els altres només complets els 30. Complicació — diu Giolitti, — inevitable, perquè «un sastre que hagi de tallar un vestit per a un gaperut, també ha de fer un gep al vestit.»

No hi ha prou espai a disposició nostra per a contar l'obra admirable de diplomàcia, de preparació en tots els rams que emprengué el Gabinet Giolitti en resoldre la guerra libica, que fou, en son èxit, el fruit d'una mentalitat internacional oposta a la de Crispi, i d'un acurament inconnegut en el moviment impulsat cap a l'Abissínia. Així la Itàlia esdevingué important potència africana, i s'aconseguí en alguna mesura de no haver pogut aconseguir Tùnis, en mira la península italiana i ocupada predominantment d'italians.

S'acostava, invisible, el gran espectre de la guerra europea. L'actitud de Giovanni Giolitti en front d'ella motivà el quart i darrer d'aquests articles.

BELLAFILA

Noves beatificacions

Roma, 28. — Durant la propera primavera se celebrarà a la Basilica del Vaticà tres Beatificacions.

La primera serà la de la Venerable Teresa del Nen Jesús, carmelita descalça, de Lisieux (França).

La segona, la del Venerable Miquel Garicois, sacerdot secular, fundador de la Congregació de Sacerdots del Sagrat Cor, mort l'any 1863.

La tercera, la del Venerable Robert Dellarmine, cardenal, mort l'any 1621. — Havas.

Els treballadors anglesos

Londres, 28. — El Consell del Congrés de les Trade Unions, demana que dintre de quinze dies se celebri una reunió en la qual prengui part el primer ministre senyor Bonar Law per a cercar els mitjans més eficaços encaminats a remeiar l'atur forçós.

Demés, demana que sigui convocat anticipadament el Parlament.

Els directores dels sense treball preparen per al dia 7 de gener vinent unes manifestacions que se celebraran a Londres i províncies, l'objecte de les quals serà obligar el Parlament a reunir-se abans de la data que tenia fixada. — Havas.

Londres, 28. — Set cents escocesos sense feina, que venien camí d'aquesta capital, han produït greus desordres a Luton. — Havas.

El centenari de Pasteur

París, 27. — La solemne cerimònia de la commemoració del centenari del doctor Pasteur, que presidí M. Millerand, s'ha efectuat a la sala d'actes de l'Institut Pasteur, concurrent-hi altes personalitats científiques de arreu del món i delegacions oficials d'estudiants de Bèlgica, Itàlia, Suïssa, Polònia, Romania, Sèrbia, Croàcia, Eslovènia, Suècia, Noruega i Holanda.

La missa de Requiem fou celebrada en memòria de l'il·lustre savi, pel Cardenal Dubois, assistit per monsenyor Baudrillard.

El president de la República, senyor Millerand i la distingida concurrencia que assistí a l'acte, passaren, en acabar la cerimònia religiosa, a la cripta de l'Institut Pasteur, per a salutar la tomba de l'il·lustre bacteriòleg.

Després d'aquest acte se celebra una brillant recepció a l'Ajuntament en honor de les delegacions d'estudiants. — Havas.

L'ensenyament primari a Itàlia

Roma, 28. — L'Agència Stefani publica una nota oficial, dient que el ministeri d'Instrucció pública d'Itàlia prepara una reforma radical de les disposicions vigents en matèria de religió, per a l'ensenyament primari. Aquestes reformes tendiran a restaurar la moral de l'esperit italià. — Havas.

Explosió a Trent

Trent, 28. — Han fet explosió unes bombes austríagues que anaven a ésser descarregades. L'explosió ha destruït un antic edifici militar a Tagliate, soterrant 7 obrers i un soldat. — Havas.

Temporal a l'Atlàntic

Londres, 28. — Segons el «Daily Mail», s'ha desencadenat una violenta tempesta a l'Atlàntic, causant importants perjudicis a les costes i retards en l'arribada dels vaixells que es dirigeixen a Amèrica. — Havas.

El servei militar a Itàlia

Roma, 28. — S'anuncia oficialment que el senyor Mussolini i el general Diaz estan d'acord per a fixar en 18 mesos la duració del servei militar. — Havas.

Bèlgica i Espanya

Brussel·les, 28. — Durant la discussió del pressupost de Negocis estrangers, i en parlar-se de les negociacions per a un conveni amb Espanya, el senyor Jaspas ha declarat que el Govern belga mantenia el més estret contacte amb els productors del seu país per a fer prevaldre les seves reivindicacions.

Respecte la concessió d'una moratòria a Alemanya, el senyor Jaspas ha declarat que era impossible avui per avui cedir a aquesta demanda. — Havas.

La Conferència de Lausana

Balanç dels seus treballs

Amb motiu de les festes de Nadal la Conferència de Lausana fou suspesa per dos dies. Hom creu que se'n trigaran alguns abans que la Conferència torni a reunir-se en sessions plenàries. Els treballs seran continuats, per ara, per les subcomissions encarregades d'estudiar les diverses qüestions.

Durant el mes de negociacions que porta la Conferència, no s'ha arribat a un acord complet sobre cap qüestió. Únicament les fronteres d'Europa són virtualment fixades però res impedeix que en discutir-se'n els detalls no vinguin noves complicacions semblants a les que ha motivat la discussió del projecte sobre llibertat i desmilitarització dels Estrets.

El corresponsal de «Le Temps» estableix el balanç de la Conferència dient que sembla que es vagi vers un acord sobre aquesta qüestió, però fa observar que les atribucions de la comissió de control i els termes del pacte de garantia relatiu a la seguretat de Constantinoble són encara la principal dificultat a resoldre.

Les converses que han tingut els delegats anglesos, francesos, italians i turcs no han modificat la situació, però els experts jurídics estableixen un text que, gràcies a l'esperit de conciliació que es manifesta novament, permetrà arribar a un acord general.

Seria difícil donar una opinió sobre si els russos signaran o no aquest acord. No obstant, després d'una entrevista tinguda amb l'abat pròxim sobre les darreres negociacions, Tixerin declarà que n'havia quedat satisfet.

Pel que respecta a la fixació de les fronteres asiàtiques, la intranquïtats de la delegació britànica que es manifestava en el memoràndum remès als turcs sobre la regió de Mossul, sembla haver-se atenuat i sembla preveure's una rectificació de frontera a favor de Turquia. No obstant, cal esperar l'acollida que mereixi la contestació turca al memoràndum britànic sostenint la raó de les demandes fetes per Turquia. Pel cas que s'arribés a un acord territorial, personalitats sobornades del món petrolier anglès han fet saber als turcs que se'ls reservaria un emprèstit i una important participació en l'exploració dels territoris petrolers.

La qüestió de les minories ha fet alguns progressos. Els aliats han renunciat a estendre a les minories musulmanes, com per exemple al Kurdistan, les mesures de protecció que reclamen per les minories cristianes. Això ha fet desaparèixer la malifança que inspirava als turcs una ingerència estrangera al Kurdistan, on Anglaterra havia cercat després de l'armistici facilitar un moviment separatista, previst també pel tractat de Sevres.

D'una manera general Turquia manifesta la intenció ben decidida d'impedir tota ingerència ten els seus afers a propòsit de les minories, i malgrat la seva promesa d'entrar a la Societat de les Nacions, persisteix en rebutjar la idea de rebre a Constantinoble un alt comissari de la Societat encarregat d'ocupar-se de qüestions referents a la protecció de les minories. No s'ha pogut arribar encara a cap acord respecte a l'exoneració del servei militar de les minories, per exigir als turcs que aquestes siguin sotmeses a la llei comunal, mentre que els aliats sols arriben a conformar-se amb que els cristians formin unitats comandades per oficials subalterns cristians.

La qüestió de l'intercanvi dels grecs de Constantinoble i de l'Anatòlia ha restat també en suspens, així com la de l'expulsió del patriarcat ecumènic, que els turcs no cessen d'exigir malgrat la protesta dels Estats Units.

Referent al deute otomà, la subcomissió, el 21 de desembre adoptà el principi del repartiment entre Grècia, Iugoslàvia, Bulgària, Albània, Sèrbia, Palestina, Mesopotàmia, Hedjaz i el Yemau, sense fixar-ne, però, el total. Aquest repartiment serà fet pel consell del deute, tenint en compte els ingressos dels territoris se-

parats de Turquia, calculant aquells ingressos sobre el promig de 1909, 1911 i 1912. Els Estats interessats trobaran també el dret d'acudir a la Societat de les Nacions en el cas de desacord amb el consell del deute.

Pels països balcànics, el total del deute tal com està calculat en 1912, serà de base al repartiment. Però no s'ha pogut determinar encara si, pels altíssims països, es pendrà per base el total del deute de 1914 o de 1909. Aquest és un punt molt important, car si el tractat de Varsalles anul·la els emprèstits fets per Turquia a Alemanya, el deute de guerra turc comprèn, no obstant una quantitat apreciable de paper moneda de riqueses que no s'han pagat, i, finalment, el total de l'emprèstit posterior emès en 1910.

Pel que es refereix al pagament de les despeses d'ocupació, continuant el refús dels turcs a pagar-les, els reclama a Grècia el pagament d'una indemnització per a la reparació dels danys causats a l'Àsia Menor per les tropes hel·lèniques. Pel seu costat Grècia demana que les despeses d'ocupació assumides per ella en virtut del mandat conferit pels aliats quan la Conferència de Bolonya, compensin les reparacions reclamades per Turquia.

La qüestió de les Capitulations ha donat lloc a nombrosos debats infructuosos davant la subcomissió encarregada d'elaborar un estatut de rídic dels estrangers, i aquesta solta ha pogut tornar la qüestió a la comissió. Aquesta ruptura ha provocat més penosa impressió pel fet que s'ha produït per dues qüestions de principi, particularment importants.

A propòsit de la inviolabilitat del domini dels estrangers, els experts aliats proposaven que la policia turca no pogués operar sense el concurs d'un drogman de la legació interessada. Els experts turcs, pel·litaris, insistien per què els estrangers fossin sotmesos al mateix règim que la població indígena i opaven el mateix principi a propòsit de la constitució dels tribunals. En canvi, els aliats volien que els jueus fossin ajuntats als tribunals turcs cada vegada que els interessos estrangers fossin compromesos. Per les mateixes raons la delegació turca va rebutjar també tota intervenció eventual del Tribunal de Justícia Internacional de La Haya.

No obstant, la subcomissió ha pogut arribar a un acord sobre els impostos posats a les persones jurídiques estrangeres a Turquia, tals com associacions, institucions, societats anònimes. Els aliats han renunciat a tot règim de favor fiscal a canvi del compromís dels turcs de no crear diferència de tracte entre les persones jurídiques turques i estrangeres similars.

Així, doncs, sigui per la qüestió dels Estrets, de les minories o de les Capitulations — escriu el corresponsal de «Le Temps» — hom troba sempre a sota de totes les divergències que poden manifestar-se, el temor que tenen els turcs de deixar la porta oberta a ingerències estrangeres que un dia podrien mençar lliur independència política o lliur dret de sobirania. I cal reconèixer que l'experiment del passat crea en ells una malifança que els porta a rebutjar obstinadament mesures anàlogues a les que altres països han acceptat sense dificultat.

La qüestió del Califat

Akalis, 28. — Els kemalistes que actualment es troben empresonats, han expressat lliur confiança en Kemal Patxà, però demanant a Angora que mantingui intacta la potència i el prestigi del califa. Adoptaran una resolució, reconeixent el Solda Abdul Mejid com a califa i conferint a Kemal el títol de «Sobirà del Califat». — Havas.

El Congrés Nacionalista de la Índia

Gaya (Índia Anglesa), 28. — Ha clos les seves sessions el Congrés Nacionalista. En clausurar-se els treballs, ha adoptat una resolució feliçtant el cap nacionalista Ghandi i els altres directores nacionalistes. — Havas.

L'afer de les reparacions

París, 28. — Segons l'Agència Havas, el Govern francès es proposa portar a la Conferència de París, que s'ha de celebrar el dia 2 de gener, no sols la qüestió de la negativa d'Alemanya a fer les remeses de fusta prescrites pel tractat de Versalles, sinó també la referent a la no remesa de les matèries nitrogenades previstes en el propi tractat.

L'Agència Havas declara inexacta la notícia segons la qual Poincaré havia dirigit notes al Govern alemany respecte a la no remesa de productes nitrogenats i a proposicions que sobre les reparacions pogués fer el Reich. — Havas.

Londres, 28. — El delegat anglès en la Comissió de Reparacions, senyor Bradbury, ha exposat a Bonar Law i a Lloyd George, als quals acompanyaven alguns tècnics del Tresor, la nova situació creada per la darrera decisió de la Comissió de Reparacions.

El Govern britànic no prepara cap pla de conjunt per a presentar-lo a la Conferència de París, sinó que fa solament alguns estudis preparats, presentant els punts de vista britànics en diverses qüestions. — Havas.

Londres, 28. — La Agència Reuters creu saber que el primer ministre britànic, Mr. Bonar-Law, assistirà a la conferència internacional que ha de celebrar-se a París, per a tractar de la qüestió de les reparacions.

Els periòdics asseguren que el senyor Bonar-Law sometrà demà al Consell de Gabinet un nou pla per a tot el que es relaciona amb dita qüestió de les reparacions.

Dit pla implica una reducció del deute alemany, però amb aplicació de penalitats, en el cas de faltar el Reich als seus compromisos.

Si el Gabinet britànic aprova aquest pla, el senyor Bonar-Law el presentarà a la conferència de París, el dia 2 de gener pròxim. — Havas.

París, 28. — La Comissió de Reparacions acaba de facilitar una nota en la qual reproduïu el text de la decisió que per unanimitat prengué en la sessió del dia 26, i que diu:

«La Comissió de Reparacions, exercint els Poders interpretatius que li han estat atorgats per l'apartat dotze de l'article segon, part vintena, del Tractat de Versalles, decideix que la paraula «alta», que apareix en l'apartat 17 del dit Annex, té igual sentit que la de «alta voluntària» que figura en l'apartat 18 del referit Annex. — Havas.

La conferència del Desarmament

Washington, 28. — El senador Lodge ha parlat al Senat, mostrant-se contrari a la moció del senador Borah, relativa a que el president Harding convoqui una nova Conferència del desarmament. Lodge considera inútil tractar de limitar els armaments donada l'actitud de dues o tres potències que s'armen sense parar. Preconitza la construcció d'avions i creuers lleugers.

El senador Borah declara que si els Estats Units no ajuden a Europa, esclatarà altra volta un conflicte armat del qual els Estats Units no podran restar al marge. — Havas.

Els turcs a Lausana

Lausana, 28. — Aquest matí es reuní la Comissió que entén en les capitulacions, assistint a l'acte tots els plenipotenciàries aliats i turcs.

El president de la Comissió s'ha dolgut de la intransigència que sobre aquest punt han mostrat els turcs.

Ismet baixa contestà que demanaria al seu Govern noves instruccions sobre l'esmentada qüestió. — Havas.

Londres, 28. — Els periòdics diuen que en els centres diplomàtics és desaprova, en general, la actitud desconfiada i poc cortès observada per la delegació turca a la conferència de Lausana, opinant-se que el que vol aquella delegació és guanyar temps fent allargar les deliberacions, amb el fi de crear conflictes per a quan es reunís la conferència internacional de París. — Havas.

Desaparició a Nova York del representant irlandès

París, 28. — De Nova York comuniquen al «Petit Parisien» que el representant d'Irlanda a aquella capital, Mr. Gritten, ha desaparegut, ignorant-se on és. — Havas.

Espanya al Vaticà

Roma, 28. — L'ambaixador d'Espanya prop del Vaticà ha sigut rebut avui per Sa Santetat.

El diplomàtic espanyol compli-

mentà al Papa, amb motiu de les festes de Nadal i d'Any Nou. — Havas.

Harding i la conferència econòmica internacional

Washington, 28. — El President dels Estats Units, Mr. Harding, ha dirigit una carta al senador Mr. Lodge demanant que el Senat rebutgi la esmena presentada pel senyor Borah, per tal com, si fos aprovada aquella esmena, es produirien trastorns per arribar a feliç terme en les negociacions encaminades a la reunió d'una conferència econòmica internacional. — Havas.

La reconstitució del Banc Industrial de Xina

París, 28. — Aquest matí la Comissió senatorial d'Hivenda, després d'haver escoltat als senyors Poincaré i De Lasteyrie, ha aprovat, per deu vots contra cinc, el projecte del Govern relatiu a la reconstitució del Banc Industrial de la Xina. — Havas.

Missió espanyola d'aviació a Le Bourget

Bourget, 28. — La missió espanyola d'aviació ha visitat l'aeròdrom, éssent obsequiada pels oficials francesos. — Havas.

L'almirall Debroke cap a Nova York

Londres, 28. — L'almirall Debroke ha embarcat en el superdreadnought «Malborough», cap al port de Nova York.

Acompanyen el dit barco diverses unitats que formen una flota de creuers lleugers. — Havas.

Robatori a una església de Colònia

París, 28. — A «Le Petit Parisien» li comuniquen des de Colònia que la nit de Nadal es cometé un important robatori en l'església de Santa Maria del Capítol.

El total dels objectes robats s'avalua a vuitanta milions. — Havas.

L'ambaixada brasilera a París

París, 28. — Avui ha presentat, amb la solennitat acostumada, les seves cartes acreditats al President de la República francesa, senyor Millerand, l'ambaixador dels Estats Units del Brasil, senyor Loina, i després el senyor Dantas.

Els vinicultors d'Alger i els vins espanyols

París, 28. — Els diputats per Alger i el president del grup de viticultors de la Cambra, M. Barthe, ha demanat data al cap del Govern i al ministre de Negocis estrangers, senyor Poincaré, per a una interpellació que pensen formular.

La dita interpellació serà entorn dels motius que hagin pogut portar al Govern francès a autoritzar la importació a França, en plena campanya vinícola, dels vins de les veremes espanyoles.

Aquesta autorització, segons els protestants, ha provocat el desequilibri en el mercat normal, i de retop ha afavorit l'especulació. — Havas.

Les finances franceses a la Cambra

París, 28. — Cambra dels Diputats. — Es discuteix el projecte del Govern per a reemborsar al Banc de França excepcionalment aquest any, la suma de mil milions sobre avenços, en lloc dels dos mil milions.

Contestant a algunes interpellacions, el ministre de Finances senyor Delasteyrie ha declarat no ésser partidari ni de la inflació ni de la deflació massa ràpides.

El ministre diu. — Si les circumstàncies no permeten de reemborsar els dos mil milions, convé fer constar que hauríem demanat aquest any, en préstec, dos mil milions menys que l'any passat.

Cal no oblidar, per altra part, la penúria d'Alemanya.

Per a les regions devastades hem fet esforços considerables, arribant a fer un emprèstit de 100.000 milions, sense desacreditar-nos.

El senyor Delasteyrie afegeix. — La represa dels negocis no fou segurament estranya al manteniment de les nostres divises.

Els nostres reemborsaments a l'estranger contribuiran al sosteniment del franc.

Havem reemborsat quinze milions de francs suïssos, dos cents milions de pessetes, tretze milions set cents mil lliures esterlines a Anglaterra i tretze milions quatre cents mil dòlars als Estats Units.

El ministre ha acabat presentant la qüestió de confiança per al projecte llue quedà aprovat, per 416 vots contra 1. — Havas.

L'ambaixador anglès a París

París, 28. — Ha arribat a aquesta capital el no uambaixador d'Anglaterra a França, senyor Crewe. — Havas.

Vaixells anglesos cap a Constantinoble

Malta, 28. — Han sortit amb direcció a Constantinoble, un cuirassat, cinc torpediners i un creuer lleuger anglesos. — Havas.

Itàlia i la conferència de París

Roma, 28. — El Consell de ministres que ha de celebrar-se aquesta tarda s'ocuparà, entre altres coses, de la qüestió de la participació del senyor Mussolini en la conferència de París.

El senyor Mussolini, segons els seus amics íntims, no té cap propòsit de complicar, amb la seva absència de dita Conferència, la situació que ja és prou complicada.

Sembla segur que les amistoses sollicitacions dirigides des de Londres i París vencen les vacil·lacions del senyor Mussolini. — Havas.

Roma, 28. — El Correu d'Itàlia diu:

S'assegura que el senyor Mussolini ha declarat en el Consell de ministres que Itàlia serà representada en la Conferència de París pel Marquès della Torretta, ambaixador de Londres, assessorant-lo el Baró de Avezzana, ambaixador a París, el Marquès Salvago Raggi i el Baró de Amelio. — Havas.

Qüestions socials

EL CONFLICTE DE SALT

Les fàbriques que a Salt posseeixen els senyors Cox i Cros, continuen quasi en la seva totalitat parades a conseqüència del conflicte plantejat pels contramestres el 7 d'octubre.

Es treballa amb personal no associat, però segueixen en atur forçats uns 500 treballadors d'ambdós sexes.

EL SINDICAT LLIBRE PROFESSIONAL DE PRODUCTES QUÍMICS

Se celebra l'Assemblea general ordinària d'aquest ram. Hi assistí una enorme concurrència.

Es donà lectura de l'estat de comptes que fou aprovat per unanimitat, es procedí a la renovació dels càrrecs de Junta i s'acordà seguir com fins ara, formant part de la Corporació. Acabà l'acta en mig del més gran entusiasme.

MITING DE CONTROVERSIA A MANLLEU

Organitzat per la Corporació General de Treballadors Unio de Sindicats Lliures, el vinent diumenge, dia 31, a les deu del matí, i al Teatre Garcia, de la vila de Manlleu, es celebrarà un miting de controversia. Parlaran els companys Josep Ricart, Angel Montull, Felicità Baratech, Josep Pons, Llorenç Martínez i Ramon Sales, president de la Corporació.

EL SINDICAT LLIBRE PROFESSIONAL DE BARBERS

La Junta del Sindicat Lliure de Barbers, adverteix a tots els seus associats, que s'abstinguin en el successiu de pagar cap quantitat al qui fins avui ha estat conserge-receptor, ni a cap altre individu, fins a nova ordre. Els que desitgin satisfer llurs quotes, poden passar totes les nits de nou a onze per la secretaria de la dita entitat, Guàrdia 14.

Els esports

A LA UNIO ESPORTIVA DE SANS

Per als dies 31 de desembre i primer de gener, té concertats la Unió Esportiva de Sans, per a jugar al seu camp dos partits contra el fort onzè alemany Sporclub Waker de Leipzig.

De la vàlua de l'equip germà ens en donarà una idea el fet de què va vèncer recentment al Vuzzbürger Kickers, per quatre gols a un, i al qual equip solament va poder vèncer el famós Nuremberg, per dos a un. De manera que els sansencs se les hauran d'heure amb un equip terrible.

N. A. C. DE BREDA - C. D. EUROPA

L'Europa, no parant en els seus esforços, prepara per als dies 31 del corrent i primer de gener, altres dos superbs partits amb l'equip holandès N. A. C., probable campió de Holanda, que visitarà, per primera vegada, les nostres terres, i que en vista dels desigs de l'afició futbolística que reclamava la vinguda d'equips holandesos, l'Europa no ha mirat sacrificis per a complaure-la, al qual efecte podrà admirar la potencialitat de l'ex-campió, que en l'actualitat figura al davant de la classificació holandesa, i probable campió d'aquest any, del qual ens demostrà el seu joc clàssic, éssent els reis de «dribble», fent de la pilota el que volen, passant-se d'un jugador a l'altre des de mig camp fins a la porta contrària.

Figurén en el seu equip sis jugadors internacionals, entre ells s'hi destaca el porter Van Der Poel, la revelació d'aquesta temporada, com també l'extrem esquerra Petit, i Timmer, el mig centre, representants de l'equip nacional en l'Olimpiada d'Anvers, i que jugant contra Espanya foren els que més es distingiren.

FEDERACIO CATALANA D'ATLETISME

El secretari del Consell Superior de la Federació Catalana d'Atletisme prega als atletes Tena, Oliva, Onesta, Ariso, Varés, Riverola, Mami i López, se serveixin passar el pròxim dissabte, de vuit a deu de la nit, pel seu local social, Pl. II, per a un assumpte que els interessa.

L'Assemblea general anual se celebrarà demà, dissabte, dia 30, a les deu de la nit, al seu estatge social, Pl. II.

En aquesta Junta s'ha d'elegir nova Directiva.

JUNTA

El Comitè de Rem del Reial Club Marítim de Barcelona, celebrarà el

dia 10 de gener pròxim, a les 17 hores, Junta particular de secció ordinària de segona i última convocatòria, per a tractar d'assumptes reglamentaris, en el seu domicili social.

BOXA

Avui, divendres, a la nit, tindrà lloc a l'Iris Park, una vetllada popular a benefici del Catalunya Athletic Club, sota el següent programa: Cuenca contra Ruiz, Bosch contra I. Aracil, Rey contra C. Aracil, Martínez contra Albert, Canizares contra L. Vallespin, i Al Baker, en exhibició, dos rounds, contra Saez, i dos contra Molero.

VELA

La segona i última prova de les regates a vela Copa El Bosc, que per als yachts de la sèrie Hispania (classe Z) s'està disputant sota els ausausos del Reial Club Marítim de Barcelona, tindrà faecte diumenge vinent a les onze del matí.

ESDEVENIMENT DEPORTIU

Dies 31 de desembre i 1 de gener

A. C. SPARTA

de Praga, campió de Txecoslovàquia onze jugadors internacionals contra

R. C. D. ESPANYOL

Camp Espanyol 2'45 tarda Localitats: local social R. C. D. Espanyol, Casp, 12, primer, lletra A. De 7 a 9

Els Cafès La Portorriquenya

són els més fins i aromàtics. Plaça del Bonsucós i Xucà, 25.

Els Senyors REIS D'ORIENT

acaben d'encarregar a

EDITORIAL CATALANA

un immens assortit de llibres per als nens catalans

N'hi ha de totes menes i preus

Llibres escolars

Sil·labari català «El meu llibre», del Rvnd. P. Joan Profitós (te dues parts). Ptes. 0'90 l'exemplar.
«El llibre dels Infants», primer llibre de lectura, pel P. Profitós. Ptes. 2 l'exemplar.
Sil·labari fonèmic «Caixa de lletres» del P. Profitós. Ptes. 16 l'exemplar.
«El Dibuix del noi» (tres quaderns de dibuix del primer cicle). Ptes. 0'75 l'exemplar.

Lectures per a infants

Dickens: «Una cançó nadalenca», traducció de Josep Carner.
Mark Twain: «L'elefant blanc robot», trad. de Josep Carner.
Andersen: «Contes», trad. de J. d'Albafior; nombroses il·lustracions.
Mark Twain: «Les aventures de Tom Sawyer», trad. de Josep Carner.
Grimm: «Contes d'infants i de la llar», traducció de Carles Riba (2 volums).
Joaquim Ruyra: «La Parada».
Rudyard Kipling: «El llibre de la Jungla», traducció de Marian Manent.
La Fontaine: «Fables», traducció en vers de Josep Carner.
J. Ruyra: «Pinya de rosa» (2 volums).
«Legendari català en vers», triat per Carles Riba.
Francesc P. Briz: «La Panolla».
«Rondalles populars», recopilació de Valeri Serra i Boldú.
Preu d'aquests volums: 2'50 ptes. cadascun. En tela: 4'50 ptes.

Llibres d'estrenes (il·lustrats)

«Contes del Paradís», per Lola Anglada. Ptes. 2'50.
«Llibre d'estrenes», per J. Masó Ventós. Ptes. 2'50.
«El cavall volador i la Història d'Ali-Baba i els quaranta lladres», amb nombroses il·lustracions i tricromies. Ptes. 6.

NOTA. — A totes les llibreries de Catalunya n'hi haurà estoc perquè els Senyors REIS no els hagin de tragar.

Editorial Catalana, S. A. - Escudellers, 10 bis, entresol

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALÀ D'AVISOS I NOTÍCIES

Divendres, 29 de desembre de 1922

Un comiat i una benvinguda

La cançó del modern Rolando faria riure si no fes plorar a tantes mares. És una breu epopeia bufa d'un humorístic caient tartarinesc. Si el chor de la tragèdia no el formessin tants milers d'homes joves, sacrificats en va, i les llars colpides per la dissort del fill absent no fossin una viva realitat dolorosa, hauria estat cosa de llogar-hi cadifres.

Son pas per terres del Marroc constitueix un edificant capítol de la Història de la decadència espanyola.

I ens queixàvem d'En Berenguer!...

En Burguete l'ha deixat ben enrra. Al cap i a la fi aquell era un baró prudent, el qual pecà per feblesa en deixar que l'allau guerrera d'una impulsivitat atàvica saltés per damunt de les seves previsions.

Prudència, timidesa i una discreció excessiva ens dugueren, en temps d'En Berenguer, a una desfeta provocada pels altres i de la qual ell serà sens dubte responsable per omissió.

En el general Burguete el fracàs és personalíssim. Podríem dir que és el fracàs d'un literat — literat del montón, com diuen a Madrid — i d'una literatura buida embolcallada amb el vestit d'un to imperial, que deixa veure, però, que la porpra és llustrina de la més barata.

Bizarro, pundonoroso... Tant com vulguin! Potser un xic massa i tot. En el fons, però, excessivament teatral. I, per tal de poder aparentar el que no és, s'ha basat en el desacreditadíssim embollica que fa fort. Ajudat pel senyor Sánchez Guerra, que tampoc sabia a quina paret tocava.

Ell vingia tirar, des dels aeroplans, proclames als moros i vinga xerrar pels colzes amb els periodistes, a base de la pueril estratagema de fer atribuir l'atac de verborrea declaratoria a un dels seus ajudants.

Les coses que ha promès i no ha complert!

«Dentro de tres meses ocuparemos tal o cual.»

«Dentro de cuarenta y ocho horas tal cábila se habrá postrado a mis plantas.»

«A fin de mes regresarán tantos miles de soldados.»

«De los prisioneros solo digo que comerán el pavo en sus hogares.»

Un humorista podria dir, sense exagerar massa la realitat, que En Burguete és un general-calendari, o, si volem el *Zaragozano* dels generals. El trist és que quan anunciava pluja feia un sol que ho estabellava tot.

El trist espectacle, però, de les mares traspassades per la dolor del fill presoner i del fill absent, no fa el comiat gaire alegre. Mentre ell se'n va, bizarro, amb l'espasa arrossegant, una munició de dones endolades li fan adéu amb uns paperets blaus a la mà: són els telegrams amb els quals el cabdill-literat ha respost a la punyenta dolor de mare, d'esposa, de promesa, de germana...

Déu lo guard, senyor Villanueva!

(Hi ha qui assegura que es diu Vilanova i que és català d'origen!... Gràcies, gràcies. Ja se'l poden quedar.)

Don Miquel Villanueva, primer alt comissari civil d'Espanya al Marroc.

Ja es pot encarregar les targetes.

Que no hi posi, però, *ex-secretario de los conservadores en la Habana*.

També pot suprimir allò d'*ex-presidente de la Sociedad Colonizadora*.

Allò de l'Havana, però, ens esvera un xic a nosaltres mateixos, perquè, o el senyor Villanueva ha canviat radicalment de manera d'ésser i de pensar o les seves dots d'implantador del Protectorat, si són com les que l'adornaven a Cuba, faran de cada moro un furios enemic.

No volem fer cas tampoc de la broma que corre de què els moros notables no poden veure el senyor Villanueva perquè sempre els ha tractat a baqueta.

Els fets ho diran. Nosaltres, i amb nosaltres el país tot, no sabrem dir que el senyor Villanueva ha tingut un èxit fins que siguin a la Península els soldats i veiem que s'arregla amb voluntaris i indígenes.

Mentrestant, ens és permès creure — considerant com es fan les coses a Espanya — que el nou nomenament no té altra transcendència que l'haver pogut acontentar les aspiracions d'un dels prohombres del liberalisme, sense la qual cosa potser no s'hauria pogut portar a cap la concentració liberal i per tant la constitució del nou Govern qui, en aquesta hora suprema de las izquierdas, té la transcendental missió d'enginyar-se una majoria electoral, cosa molt més important — ho reconeixem sincerament — que el que tornin de moment els nostres germans que lluiten en terres d'Àfrica.

ANTONI MIRACLE

Les Idees i les Imatges

EL TUB DE CARMÍ

I LA PEDRA BLAVA

Aplaudim l'èxit recent del nostre Carles Saldaña.

Condemnem, però, el tema del seu èxit.

En «*Civilitats, tanmateix*» — la petita obra mestra del Teatre Selecte Català d'enguany — l'autor s'és complagut a usar el tub de carmí on, humanament i digna, calia emprar la pedra blava o bé nítrid d'argent.

Una volta encara, el problema de la llibertat de l'art, el conflicte entre la bellesa i la moral, les intangibles prerrogatives del pur estil, sortiran a relleu discutidament.

El desacord persistirà.

Cessaria, sens dubte, el desacord — per part nostra almenys — si en respondre En Carles Saldaña la seva agilitat i esquisida ploma teatral, cuidés, simplement, d'escollir un poc més el seu cor que el seu esperit.

JOSEP MARIA JUNOY

AL DIA

Sainet trist

El govern actual no pot pas queixar-se de la premsa: sembla que hi ha una pendent febril que porta els periòdics al ministerialisme. El cas de «*La Vanguardia*», per exemple, convertit en més ministerial que l'«*El Herald*» i el «*Diario Universal*», no és pas únic. Ara, el chor de lloances pels encerts sobre el Marroc, integra, salvant poques excepcions, tota la premsa espanyola.

Per què? Hi ha la influència d'una paraula. L'opinió té tan avorrida l'actuació militar, que en aparèixer la paraula «civil», s'ha deixat il·lusionar i li ha semblat que el problema del Marroc comença a solucionar-se.

Però és que el marquès d'Alhucemas, l'Alba, En Romanones i En Gasset, són garantia d'encert? Per ventura no han contribuït tots, per acció i per omissió, a crear el problema, a mantenir el problema, a agreujar el problema? Un sol element hi ha al Govern que semblava portar-hi una ètica política, que, elogi a part, només havíem representat nosaltres, fins ara, en la política general espanyola: el reformisme. Però en els primers Consells el senyor Pedregal va vendre's, per un oferiment o per una exigència electoral admesa, aquesta ètica en acceptar el criteri del Govern sobre nomenament d'alcaldes de R. O. Ara, el ministeri actual, ja no és res més que un ministeri de la vella política. En lloc d'una actuació personal del marquès d'Alhucemas, o de l'Alba, o d'En Romanones, hi ha una acció conjunta, una acció coaligada.

Jo no crec que el problema del Marroc comenci a resoldre's amb el nomenament d'un Alt Comissari civil, i menys essent aquest el senyor Villanueva, per a fer passar el qual, s'ha hagut d'afalagar França en l'acord del ministeri.

Mentre el Govern no reconegui el fet proclamat per En Cambó, que el problema del Marroc «el crea el soldat espanyol» pel sol art d'ocupar territoris de les cabiles, no hi haurà esperança d'una solució immediata del problema. Tinc por que tot això que tant lloa la premsa, no sigui més que una comèdia: un sainet trist que comença amb alegria i acabarà amb llàgrimes.

POL

Per l'Ensenyament català

Al darrer Consell Directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, foren ratificades les següents Comissions delegades: la de Sant Andreu del Palomar, la Junta de la qual ha quedat constituïda com segueix: President, Josep Cararach; tesorera, Francesc Prats; secretari, Arseni Vidal. La de Capçanes, on han resultat elegits els següents senyors: president, Ramon Sedó Borrell; tesorera, Innocenci Barceló; secretari, Abdó Barceló; vocals, Marian Vernet i Roc Sabatés. La de Falset, la Junta de la qual ha quedat com segueix: president, Francesc Puig; tesorera, Emili Miró; secretari, Salvador Estrem; vocal primer, Josep M. Dalmau; vocal segon, Joan Barceló i Miró. La de Cardener on s'han elegit:

L'Edició Catalana

La seva evolució i els seus progressos

L'EDICIÓ catalana — tan rica sempre en llengua forastera — havia estat fins a les primeres manifestacions del nacionalisme polític, d'una timidesa verament exagerada. Tota la bibliografia del període que va de la restauració dels Jocs Florals a darreries de segle, és integrada pels volums dels Jocs, les edicions de *La Renaixença* i les obres escadusseres de poesia, teatre i erudició històrica que són editades sense pla i en les més tristes condicions tipogràfiques. L'esforç editorial més seriós d'aquest període és, sens dubte, la col·lecció dels clàssics catalans dirigida per Marian Aguiló.

A darreries del XIX comença la tasca benemèrita de *L'Avenc*, que arriba a tenir després una ampla difusió amb les seves nombroses edicions populars dels novells autors catalans i traduccions dels estrangers de major fama. L'embranchida que pren llavors el ressorgiment literari, fortificat per l'acció política, permet sostenir, al costat de *L'Avenc*, empreses editorials, estrictament catalanes, amb caràcter personal cadascuna d'elles, com la *Il·lustració Catalana*, la biblioteca d'El Poble Català, la col·lecció de clàssics catalans dirigida per Miquel i Planas i algunes altres de caràcter més limitat però de gran valor, com la rica col·lecció lulliana de la Comissió editora mallorquina.

En els deu anys darrers — primer període verament constructiu del catalanisme — són conquerits els dominis en què la nostra llengua no havia penetrat encara. La fundació de l'Institut de la Universitat Industrial, l'organització dels nostres serveis culturals, dona lloc a una sòlida producció d'obres purament científiques. Floreixen arreu les revistes. S'intensifica l'edició catalana en les ciutats comarcals, com també a Mallorca, València i Rosselló. Molts editors de Barcelona, que només publicaven obres castellanes, s'arrisquen amb èxit a l'edició popular en català i adhuc a l'edició de luxe. Continuen sostenint-se moltes de les empreses fundades en la primera dècada del segle i s'intensifica la producció d'altres com la *Societat Catalana d'Edicions*. Noves agrupacions literàries inauguren profitoses sèries de publicacions entre les quals ocupen un lloc d'honor les edicions de «*La Revista*», que formen una bella biblioteca, única en el seu gènere, de crítica literària i artística.

Així, en aquests vint anys darrers, la bibliografia catalana ha crescut extraordinàriament. Els més confiats en la sort de la nostra llengua no podien preveure un resultat tan encoratjador. Però havem de confessar — tot lloant la tasca de les empreses i de les agrupacions esmentades — que si augmentava considerablement el nombre d'obres, els tiratges continuaven essent molt curts, i adhuc, en línies generals, eren menors en la darrera dècada. Llevat de les edicions completes o d'homenatge, amb caràcter popular, de les obres d'autors ja consagrats, com Verdader o Maragall, els tiratges no arribaven regularment al miler. Produïem llibres amb major abundància de títols, però amb mínima quantitat d'exemplars. Això vol dir que creixia el nombre dels autors i l'entusiasme dels editors però no s'eixamplava el cercle de lectors.

Pertany a l'Editorial Catalana, S. A., l'orgull d'haver fet arribar el llibre català a la revista catalana a camps que li havien estat tancats. L'impuls dels nostres capdavanters polítics i la cooperació econòmica dels patriotes feu possible la constitució d'una empresa forta que pogués utilitzar mitjans de difusió i propaganda inèdits encara en les publicacions catalanes. Per primera vegada es constituï una societat editorial amb tot l'utilatge tècnic i comercial necessari. Per virtut d'aquesta organització els nostres escriptors pogueren començar a veure remunerats llurs treballs, i aquelles edicions de 300, 500 i 800, foren ja edicions de 3.000, 5.000 i 8.000 exemplars.

Fa justament quatre anys que començà la tasca de l'Editorial Catalana, S. A. Durant aquest període ha publicat més de 150 obres amb un tiratge, en conjunt, d'uns 750.000 exemplars, i ha vingut editant diverses revistes, que sumen uns 250 números, amb un tiratge total de prop de 1.000.000 d'exemplars.

A partir de 1923 l'Editorial Catalana, S. A., instal·lada en local propi, que aplegarà en un sol edifici totes les seves dependències, acreixerà la seva activitat amb noves biblioteques i publicacions diverses, donant ensems al diari LA VEU DE CATALUNYA l'ample desenrotllament que escau al primer rotatiu català. En un altre article detallarem la tasca acompanyada i els projectes que amb el nou any comencem de realitzar.

president, Adolf Agustí; tesorera, Lluís Sant Illa; secretari, Manuel Codony; i la de Cornellà del Llobregat, que ha quedat constituïda pels següents senyors: president, Andreu Figueras; tesorera, Maria Anfrans; secretària, Francisca Gelabert.

Sardanes

Seguint el ja tradicional costum, per la diada de Cap d'Any, a la tarda, anuncia l'Orfeó Català una audició de sardanes al seu Palau de la Música

Catalana. Hi pendran part les cobles «Montgrins» de Torroella, «Principals» de Perelada i «Barcelona» que executaran interessants sardanes i ballets de Serra, Balcells, Barreta, Botey, Juncà, Toldrà, Alfonso, Fornells, Lambert i Català i les dues del mestre Morera anomenades «El picapoll» i «El barroc». Les tres cobles i l'Orfeó Català sota la direcció del mestre En Lluís Millet, estrenaran l'obra del mestre Francesc Pujol «Cantada de cap d'any».

La Comissió de Reparacions

El servei de correus

Notes del Municipi

La darrera sessió de la Comissió de Reparacions ha palesat altra volta la divergència de criteri entre Anglaterra i França en apreciar l'actual situació d'Alemanya. Era debatuda la qüestió del lliurament de fusta. La discussió, segons els diaris francesos, fou molt viva. Monsieur Barthou, en nom de França, proposà que la Comissió comunicés oficialment als governs aliats que Alemanya havia mancat voluntàriament als seus compromisos. Mr. Bradbury, en nom d'Anglaterra, s'hi oposà enèrgicament. El delegat italià remarcà que aquesta comunicació implicaria la imposició de sancions econòmiques. La proposició de M. Barthou reeixí finalment pel vot de França, Itàlia i Bèlgica contra el vot d'Anglaterra. Mr. Bradbury ha tornat a Londres, on ha conferenciat amb Mr. Bonar Law i Mr. Lloyd George.

Heu's aquí, doncs, que uns dies abans de la data assenyalada per a rependre les converses interaliades a París tornen a sorgir diferències perilloses entre les dues potències principals de l'Entesa. I això als moments potser més crítics de la Conferència de Lausana, quan els kemalistes encara no resten convençuts de la necessitat de sotmetre's als punts de vista dels vencedors occidentals.

Mentrestant, insisteixen les informacions oficioses de Roma a predir que Mussolini no anirà a París sense tenir la seguretat d'una tasca profitosa. Per a canviar impressions, sense arribar a acords concrets, creu que n'hi ha prou amb les converses dels ambaixadors.

A França l'opinió favorable a la tesi de M. Poincaré: prou moratòries sense garanties, és gairebé unànime. La defensa «Le Temps», en els seus articles d'un notori caient oficiós; «Pertinax», a «L'Echo de Paris»; M. Gustave Hervé, a «La Victoire»; M. Bainville, a «L'Action Française», tots els comentaris i tots els diaris que tenen alguna solvència i alguna influència en la política francesa. Tan sols hi dissenyten els diaris i els escriptors comunistes. L'opinió preponderant a França coincideix, doncs, essencialment amb l'actitud de M. Poincaré: «França no vol sentir a parlar de moratòries sense garanties. Si França pot aconseguir aquestes garanties, d'acord amb Anglaterra, serà molt millor. Però amb el concurs d'Anglaterra, o sense el concurs d'Anglaterra, França necessita aquestes garanties.»

Es evident que la millor garantia per a França és la continuïtat de l'aliança amb Anglaterra. Però, a hores d'ara, ni el Govern ni el poble francès, cal reconèixer-ho, pensen així.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

Generalitat

TORNANT LA VISITA AL GOVERNADOR.

Dimecres, el senyor Puig i Cadafalch, va estar al Govern Civil per a tornar al senyor Raventós la visita que aquest li feu.

VISITES

Han visitat el senyor President al seu despatx de la Presidència. El diputat a Corts per Manresa, senyor Creixell, per a interessar-li la construcció del pont de Callús i altres obres importants del seu districte.

Una comissió de l'Ajuntament d'Argençona.

Altra comissió del poble d'Alàs (Seu d'Urgell) i comarca, acompanyada del senyor Secades.

El director del Laboratori de Psicologia, Mr. George Dwelshauvers.

El diputat senyor Noguera i Comet.

Els diputats senyors Ysamat i Giró.

El doctor don Alfons Trias, del Casal Català de París.

El diputat a Corts don Antoni Miralce.

NOVA ESTACIO TELEFONICA

Amb motiu d'haver estat inaugurada la central telefònica de la Mar-comunitat «Alcanar», l'alcalde d'aquella població ha tramès un telegrama al senyor President, saludant-lo i agraint-li la millora obtinguda.

SORTEIG

En el sorteig celebrat a la Diputació provincial, el dia 21 del corrent, resultaren amortitzades les següents Obligacions dels Emprèstits provincials, a saber:

Del de 5.000.000 de pessetes.—Números 559, 727, 869, 945, 1.253, 1.422, 1.454, 1.478, 1.715, 1.837, 1.968, 2.499, 2.540, 2.646, 2.672, 2.945, 3.081, 3.601, 3.807, 4.439, 4.589, 4.627, 4.814, 4.826, 4.975, 5.013, 5.023, 5.497, 5.847, 5.946, 6.200, 6.432, 6.736, 6.800, 6.861, 7.539, 7.660, 7.974, 8.195, 8.392, 8.516, 8.569, 8.931, 9.188, 9.260, 9.273, 9.424, 9.534, 9.581.

Del de 9.000.000.—Números 24, 76, 411, 681, 689, 697, 708, 807, 1.076, 1.274, 1.368, 1.435, 1.456, 2.414, 2.422, 2.567, 2.702, 2.706, 2.773, 2.784, 3.270, 3.416, 4.032, 4.036, 4.126, 4.243, 4.488, 5.866, 5.907, 6.009, 6.228, 6.278, 6.307, 6.461, 6.689, 6.809, 6.859, 6.937, 6.984, 7.043, 7.179, 7.945, 8.124, 8.328, 8.575, 8.890, 8.905, 9.170, 9.330, 9.389, 9.619, 9.888, 9.910, 9.981, 10.006, 10.353, 10.522, 10.545, 10.577, 10.751, 10.781, 10.914, 11.408.

Les deficiències que veníam notant en el servei de Correus s'han accentuat considerablement d'ençà de la darrera vaga i de la «reorganització» del cos, «reorganització» que és, realment, una «desorganització».

Constantment ens arriben una sèrie inabordable de queixes dels subscriptors que no reben el diari o el reben amb un endarreriment considerable i injustificat. Havem realitzat tots els esforços possibles per a remeiar aquesta situació intolerable, sense haver-ho aconseguit fins ara.

Tot el contrari. Fa uns dies que aquestes queixes sovintegen d'una manera inoïda. Sembla que tots els diaris pateixen les conseqüències d'aquest desgavell en un grau més o menys important, però que especialment esdevé víctima d'aquestes deficiències la premsa catalana. Les queixes són generals però sovintegen d'una manera escandalosa als pobles de la línia de Barcelona a València.

Cridem públicament l'atenció del senyor Administrador de Correus de Barcelona, esperant que farà tot el possible per a l'immediat remei d'aquestes deficiències.

Impromptu

La goma de mastegar i la diada de Sant Esteve

En la tarda sonolenta de Sant Esteve les meves necessitats de fumar em dugueren a un estanc.

Jo entrava a l'estanc amb una indiferència enorme, sense imaginar-me que n'extriria torturat per una restricció de caràcter desconegut, el perquè de la qual constituiria una punyent obsessió per algunes hores.

Al costat meu, una nena gentil, demanava «chiclets». La seva escotada silueta, la vivor dels seus ulls i la dolçor de la seva veu eren tan entenedors que els seus desigs innombrats, aduït per la mateixa providència, semblava que no puguin ésser contrariats.

Des de darrera el taulell, però, la que actuava d'estanquera, una altra nena de més anys, responia amb una formalitat de funcionari públic:

— No en podem vendre, avui.

I per assegurar-se'n millor va consultar a crits, la invisible autoritat suprema.

— Oi, pare, que no en podem vendre, avui?

En la rebotiga ressonà un «no» terminant, greu, de xantre.

Jo, encunçat, vaig intervenir a favor de la decebuda criatura.

Pregunto, faig observacions, inquieto, exposo la meua estranyesa. Em sembla rar, extraordinari, desconcertant, fantàstic.

Una sola raó em fa emmudir, una raó que tanca de cop:

— El reglament ens ho prohibeix.

Això són figures d'un altre païer: qui mana, mana. Deu existir un motiu poderós d'ordre moral, social, higiènic o econòmic per a negar als infants el dret de mastegar goma perfumada el dia de Sant Esteve.

Ah, però, el nostre seny es fa càrrec que la goma de mastegar tingui dret al descans del diumenge com un dependent de farmàcia; que hi hagi una veda per al «chiclet», com hi és per a la perdú, que és declarat digne de privilegi i miraments de part de les comissions, més o menys mixtes, que legislen de cara a l'harmonia social.

El ciutadà partidari de les restriccions ben enteses, és possible que la interpreti com un equivalent a la «lei seca» dels Estats Units, o a qualsevol altra de les que són objecte de pactes i convenis entre nacions, com posem per cas, la dels soporitzants. El relatiu als «chiclets» pot oposar-se com un argument de força, davant d'un estranger que parli de desdís meridional.

Realment, la llibertat un poc vandàlica que solen tirar en cara als espanyols, deu trobar en el dejuni del «chiclet», una resposta. Ja és ben cert que ni la pedagogia, ni la salut pública, prohibirien mastegar goma el jorn de Sant Esteve per a deixar que la masteguessin tot l'any.

La ignorància dels acords de les Juntes més o menys mixtes, que té el comú de les gentes, posa en la res-

EL NOU GOVERNADOR VISITA L'AJUNTAMENT

Ahir a la tarda, a dos quarts de set, el nou governador civil En Salvador Raventós, efectuà la visita de compliment a l'Ajuntament.

Al despatx de l'Alcaldia fou rebut per l'alcalde senyor marquès d'Alfons, els tinentes d'alcalde senyors Maynés, Plaça, Blajot, Matons, Barbey i Vilaseca, el regidor síndic, senyor Degollada, els regidors senyors Escaló, Olivella, Palau, Navés, Santamaria, Canals, Iglesias, Marial, Gabarró i Roure, el secretari de l'Ajuntament En Claudi Planas, el particular de l'Alcaldia senyor Brandoly i el cap de la Secció municipal d'Hisenda En Miquel Vidal Guardiola, i el cap superior del ceremonial, senyor Ribé.

El marquès d'Alfons saludà el governador en nom de l'Ajuntament, congratulant-se de que el Govern hagués designat per al Govern civil de Barcelona un fill de la terra catalana, afegint que esperava que seria molt amistosos les relacions entre la Corporació municipal i el Govern civil, essent garantia de l'interès que el senyor Raventós es prengues per tot ço que afecti a la nostra terra el que es pugui dir d'ell que no és dels catalans que han sortit de Catalunya per a no tornar, si no que per les moltes temporades que hi viu, demostra que conserva molt vius els llaços que l'uneixen a la terra catalana.

El governador agrai a l'alcalde la seva salutació i expressà també el desig de que siguin molt íntimes i afectuoses les relacions entre l'Ajuntament i el Govern civil, marxant a l'unisó per a tot el que sigui d'interès per a Barcelona.

ACORDS DE FOMENT

La Comissió de Foment ha acordat:

Accedir a la instància de la Comissió d'Il·luminació elèctrica de la Plaça Reial, Passatge de Madoz i carrer de Colom, sol·licitant que l'Ajuntament es faci càrrec de les dotze llàmpares enceses durant tota la nit i que actualment corren a càrrec de l'esmentada Comissió.

Aprovar el projecte d'enllaç dels carrers de Vilapiscina i Maladetta.

Exposar al públic el projecte de noves alineacions del Torrent de Campanya, entre el ferrocarril del Nord i el carrer de Sant Andreu.

Govern civil

EL LOCAUT DE CALELLA

Una comissió de l'Ajuntament de Calella ha visitat el governador per a demanar-li que intervingui en el conflicte de les fàbriques de gèneres de punt.

El governador ha promès que cridarà una comissió mixta de patrons i obrers per a cercar una fórmula de solució al locaut plantejat pels patrons.

L'HORA DELS ESPECTACLES

Una comissió del Grup d'Acció Social ha visitat el governador per a demanar-li que prohibeixi que els espectacles acabin més tard de les dotze de la nit.

EL COL·LEGI DE NOTARIS

El Consell del Col·legi de Notaris ha complimentat al governador fent-li constar que era la primera vegada que felen visita oficial a l'autoritat governativa.

El senyor Raventós els ha agrai la visita i l'ofertament.

LA CAMPANYA MORALITZADORA

El governador senyor Raventós, en rebre els periodistes els ha manifestat que continuava la campanya empresa per a la moralitat, així com el funcionament de les cases de joc, a fi de restringir-les fins arribar a la supressió total.

Afegí que l'havia visitat una nom-

trició un encís que la fa interessant.

De fet, la restricció existeix, és efectiva, ni entre criatures és burlada. Això sempre resulta un índex d'ordre, d'incompatibilitat, de por a les sancions, que comença a envair les rebotigues i els taulells.

El públic s'imagina que hi ha un seny previsor, un cap dirigent i una subalterna disciplina, que avui s'aplica als «chiclets» i demà pot aplicar-se a coses més formidables, que són esca de malures i engrinyes que amarguen l'existència.

PRUDENCI BERTRANA

Foren preses en consideració les següents mocions:

Del senyor Tusell, perquè es procedeixi a l'estudi d'una urbanització-jardí per a la infància a la Plaça d'Adrià.

Del senyor Bordes, perquè es formuli un projecte d'il·luminació de la Plaça de Berenguer el Gran i altre per a la numeració de dita plaça.

Dels senyors Quirós, Escaló, Matons i Trius, perquè es procedeixi a repicar l'empedrat del carrer de la Princesa en forma igual a la practicada davant del Café Continental i en un trajecte del carrer de Salmorón, per a evitar que relisquin els animals.

Dels senyors Roure i Vilaseca, perquè es construïxin rentadors públics a la barriada de Can Tunis, en terrenys propietat de l'Ajuntament.

Dels senyors Cararach i Navés, perquè es formuli el presupost d'urbanització a major amplada de la carretera de Santa Coloma, en construcció i un projecte d'aliniacions per elxamplar-la fins a 20 metres en el trajecte des del carrer de Sant Andreu fins al límit del terme municipal.

Dels senyors Matons, Escaló, Canals, Domènech, Navés, Trius i Quirós, perquè sigui suprimit el quiosc instal·lat sense permís al carrer de Ganduxer, davant del núm. 7.

EL MONUMENT A PI I MARGALLI

En nom de molts propietaris i veïns del Passeig de Gràcia i carrer d'Argüelles ha visitat al senyor alcalde don Manuel Garriga-Nogués per a cridar-li l'atenció sobre la nota publicada novellament per una comissió a propòsit del monument a En Pi i Margall, que ha d'afixar-se en la confluència de les dues vies.

El senyor Garriga Nogués ha recordat a l'alcalde que els dits veïns i propietaris han hagut d'oposar-se diverses vegades al començament de les obres del citat monument, mentre no es tingui en calxa disponible la quantitat necessària per a l'acabament del monument. Fins ara no es té cap notícia en aquest sentit: molt al contrari, i en aquestes condicions seria lamentable que per tercera o quarta vegada se celebri alguna cerimònia sense més fi pràctic que col·locar una tanques en lloc tan cèntric i concorregut i que allí continuessin indefinidament.

brosa comissió d'amos de cafès i bars per a demanar-li que es permeti el joc a llurs establiments i se'ls condonin les multes que se'ls ha imposat.

El governador els contestà que seria inflexible en tot, ço que es refereix al joc, i que no perdonaria cap de les multes imposades.

Com a resultat de les severes ordres que tenen els delegats de policia, aquesta va recórrer l'altra nit els cafès i els bars, sorprenent diverses taules i denunciats diversos industrials.

Com a resultat d'aquestes denúncies el governador ha imposat les multes següents: de 500 pessetes als propietaris del Novelty; de 250 pessetes als propietaris del Moulin Rouge; de 100 pessetes a Ciril Alvaro, propietari d'un cafè de la Riera de Vilacorta, i a Josep Aragó Ruiz, propietari d'un cafè de Gràcia; de 150 pessetes a Joaquim Cuatrecasas, propietari d'un cafè del Bogatell, i de 50 pessetes a Andreu Font, propietari del Café Espanya del carrer de Tallers.

També ha imposat multes de 50 pessetes a Manuel García, propietari de l'establiment del carrer de Sant Pau, 74, i als propietaris del Pompeu per funcionar-hi màquines «tragaperras».

Als propietaris del local «El Asa» els ha imposat una multa de 500 pessetes per deixar treballar de cupletista una noia menor d'edat.

Finalment ha denegat la condonació de multes a alguns industrials i el permís per a fixar pels carrers uns cartells sobre l'obra de Max Bembó.

Cultura

CURSET DE PERFECCIONAMENT

A l'Escola del Treball està oberta la matrícula per al «Curset de Perfeccionament per a oficials mecànics» que començarà el dia 3 de gener. Per a matricules i informes a l'Oficina de Secretaria de l'Escola, avui i demà, de dos quarts de set a les vuit del vespre.

DARRERES INFORMACIONS

BARCELONA

«Rigoletto»

Aquesta, ja un poc vella partitura del mestre Verdi, imprescindible gairebé en el repertori de cada temporada del Liceu, ens fou donada ahir i, sense que la execució resultés una cosa extraordinària, podem dir que ella fou ben acceptable ja que tots els artistes s'esforçaren en procurar una justa interpretació a l'obra i s'esforçaren tots ells en donar intensitat i vida als respectius papers, logrant un conjunt ben encaixat i ben digne d'estima.

«Rigoletto» és, com ja hem dit altres vegades, una òpera perfecta dins el seu gènere, amb unes condicions de teatralitat com no's troven gaire sovint. És clar que ella es concebuda realitzada d'uns mètodes esquitats de l'òpera italiana decadent però, amb tot, Verdi trobà en ella moments d'una força i dramàtica expressió musical i lírica.

La senyora Cassani estigué tota la nit ben equilibrada de veu i es feu aplaudir sobretot en el «Caro home» del segon acte que cantà amb justesa i bon estil. El tenor senyor Pitucci cantà amb facilitat i fou especialment aplaudit en la famosa «Donna o móvile». El bariton senyor Zalesky interpretà el paper de «Rigoletto» donant-li un gran relleu i mostrant les seves excel·lents condicions de gran actor. Es de doïdre que la seva veu, tant desigual, no l'afavoríxi més en aquest gènere d'òperes. Els demés artistes, senyors Lucet, Zanardi i Tabada i el senyor Olazola compliren degudament.

L'obra fou concertada i dirigida pel mestre Sabater qui, com de costum, conduí de l'orquestra i el conjunt.—J. LL.

Desgràcia

El veí del carrer de Coello, 208, segon pis, Francesc Ferrer Batll, es deixà caure al celobert de casa seva, caient damunt d'un sostre de vidre i trencant-ne alguns. Els trocos anaren a tocar a Pepeta Grau, de 40 anys, veïna de la porta segona del principal de la casa, i a la minyona de la porta tercera Roseta Vallverdú Aroles, de 13 anys, produint a la primera una ferida contusa al cap i a la segona unes ferides moltes al clatell i les mans.

El desgraciat Ferrer fou conduït al dispensari de Gràcia, però hi arribà mort.

PENINSULA

d'administració de segona classe, a Madrid, 29, 1230 matinalada.

Promovent a cap de Centre del cos de Telégrafs, amb la categoria de cap d'administració de segona classe, a don Enric Bernal Meseguer.

Promovent a cap de Centre del cos de Telégrafs amb la categoria de cap d'administració de tercera classe, a don Francesc Nuñez Hernández i don Ramon Vez Tesaire.

Concedint, en l'acte de la seva jubilació, honors de cap d'administració civil, lliure de despeses, a don Francesc Juan Quintero García i don Manuel Ballesteros López, caps de secció de primera classe del cos de Telégrafs.

NOTA BURSATIL

Molt poc guany s'observa avui en el nostre mercat bursatil, especialment en el «corro» de valors industrials, fins a l'extrem de no negociar-se oficialment els Nords i Alacants. Al «corro» lliure s'han fet a 352 a fi de mes i 354 al pròxim.

Els Tabacs i Explosius acusen retrocs i els Tramvies i Sucreres lleu avenç.

La partida d'Interior guanya 10 cèntims i tanca a 7130. Les sèries següents milloren de 10 a 50 cèntims.

L'Exterior i els Amortitzables es presenten una mica fluxos.

La moneda estrangera aconsegueix poca activitat, cotitzant-se únicament els francs i les lires, en baixa de 25 i 60 cèntims respectivament.

ACCIDENT FERROVIARI

Palència. — En el tren de passatgers que passa a un quart d'onze del matí per l'estació de Palència i que a la una arriba a Paredes de Navas, en arribar prop d'aquesta última estació, a conseqüència de l'ex-

cés de pressió a la caldera de la màquina, ha fet explosió, amb detonació formidable.

Acudiren ràpidament de l'estació els empicats i alguns viatgers que esperaven l'arribada del tren.

D'entremig de la runa foren tret el maquinista Jacint Blanco i el fogaller Alfons Sánchez.

Amb grans precaucions se'ls traslladà al despatx del cap de l'estació de Paredes, on els metges de la Companyia els practicaren la cura d'urgència, pronosticant les ferides del maquinista de gravíssimes i les del fogaller de no tan greus.

El cap de l'estació de Paredes de Navas telegrafà a l'estació d'aquesta capital, organitzant-se ràpidament un tren de socors.

En els primers moments es cregué que el nombre de ferits era més gran. La màquina quedà completament destruïda i trocos de la mateixa interceptaven la via.

Es treballa per a restablir la circulació de trens.

ABORDATGE

Melilla. — Ahir, quan buscaven soplaig a Cala Tramontana el canoner «Laya» i el guardacostes «Larache», aquesta envestí el primer, obrint-li una via d'ajut.

L'«Laya» quedà ràpidament avariada, utilitzant els elements que s'enviaren des de terra.

DE LARRAIX

Larraix. — Seguint les ordres dictades pel general Burguete, s'exerceix per la Comandància general estreta censura en les notícies relatives a les zones.

Per ordre del general interventor militar sortiran cabinyes de Benisid amb direcció a Tatarut, on es procedeix a la presentació de Muley Ali, nou jaltia que Burguete havia nomenat amb motiu del canvi de política, a favor del Raisuni i la seva gent.

Melilla. — Han ingressat a l'Hospital ferits a conseqüència d'accidents, el soldat de la quinta comandància d'Intendència Serafi Pamplona, el sergent de Farnesio Llorenç Vega i el soldat del Tercer Eustaquí Díez.

Avui marxarà a Tetuan, amb el caçatorpediner «Cadars», el secretari general de l'Alta Comissari senyor López Ferrer, acompanyat de l'interventor jaltia senyor González.

Després de repartir nombrosos donatius entre els soldats catalans d'aquesta zona, marxà avui a Ceuta i Tetuan, amb el mateix objecte, Francesc Casals, qui també ha fet donatius en metall·lic i espècie enviats pel rector de l'església de Betlem de Barcelona, del comerciant Domènec Riera i de la senyoreta Concepció Vidal.

D'Aman sortí una columna mixta composta per la quarta bandera del Tercer, el batalló de Wadilras, dues peces de muntanya i serveis auxiliars, amb l'objecte d'efectuar una marxa per Timayats i Izumar.

Retornà pel camí directe, sense novetats.

S'ha fet càrrec de la posició d'Aman el tinent coronel del batalló de Sant Marcial.

Regna tranquil·litat a Tizzi-Asa. Els combats es realitzen sense novetats. Només hi ha alguns «paquets» durant la nit.

Se sap que els rebels reunits al zoco foren durament castigats per una «razzia» que efectuaren els «gruns», que sols sofriren una baixada.

NAUFRAGI

Larraix. — En entrar al riu Lucus una embarcació pesquera, propietat dels germans coneguts pels «Huelvanos», les fortes onades de la barra li pararen el motor, i un cop de mar feu malbé l'embarcació, rebatent-la contra el rocam de la costa, on aquet matí han estat recollits alguns trosos de la nau.

El tripulaven cinc homes, que no se sap on són. Sols ha paregut en el mar la gorra d'un dels tripulants.

El germà d'un d'aquests ha dit que anit passada esperava l'arribada de l'embarcació, i, del port estant, pogué observar la llum d'una nau que creuava amb fortes onades la barra. Al cap d'una mica, la llum desaparegué.

La única esperança que tinc — diu — és que els naufragis hagin estat recollits per altres embarcacions.

El temporal a la badia no permet les operacions de càrrega i descàrrega.

Entre els vaixells hi ha el «Isle de Menorca», amb material i passatge militar.

DE CADIZ

Cadiz. — Ha arribat de Larraix el vapor «Isle de Menorca», portant a bord 20 caps i oficials i 250 soldats de distintes armes i cosos, que vénen amb llicència de Pasques.

També vénen alguns soldats convalescents de ferides i malalties, que porten dos mesos de llicència.

El «Isle de Menorca» torparà el disabte per a portar més llicenciats.

S'espera en aquest arsenal el creuer «Reina Regente» que vé per avituallar-se i tornarà immediatament a Africa.

EL GOVERNADOR DE SARAGOSSA

Saragossa. — El nou governador civil, senyor González Cobos, ha marxat aquesta nit a Madrid, en el ràpid, per a conferenciar amb el ministre de la Governació sobre la qüestió obrera i altres afers d'especial interès per a aquesta regió.

EL BESTIAR ARGENTÍ

Ferrol. — En l'Assemblea celebrada per les societats agrícoles i ramaderes d'aquesta regió, s'acordà realitzar les oportunes gestions per tal de evitar que s'efectuï la importació de bestiar argentí, vista la baixa que ha experimentat el bestiar en les fires de Galícia.

EXCURSIO

Tenerife. — Avui, en el vapor interinsular «Fitra y Clavijo», man marxat a la illa de Madera un grup d'expedicionaris, que van a tornar la visita que feren a Canàries, les passades festes, una representació de la colònia portuguesa.

Entre els excursionistes hi ha el tinent d'alcalde, representacions ciutadanes, senyors sap Sarrigu i Rita, tota classe de societats, la Junta de la Premsa i nombrosos oficials.

A Madera, assistiran a les festes que se celebraran en ocasió del cinquè centenari del descobriment d'aquella illa.

Acomiadar els expedicionaris hi ha acudit la Banda Municipal i imensa gentada.

A Madera se'ls prepara una gran rebuda.

En l'expedició marxa també el primer equip del Club Deportivo Campi de Canàries que jugarà a Madera quatre partits de futbol amb altres equips portuguesos.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Despatx oficial del Marroc del dia 28.

L'Alt Comissari participa a aquest ministeri:

En aquest moment acabo d'arribar a Ceuta proposant-me continuar de marxa a Tetuan.

A Melilla, ahir, a les sis de la tarda, força de policia i del gum sostingueren tiroteig amb partida de malfactors que atacà posició del poblat Aebuna en el camí d'aquella posició a Dar Drius fent fugir l'enemic, que s'apoderà de cinc ases i dos muls peranyents a habitants d'aquell poblat, sense passar res de nou a les forces.

Un soldat, en passar de la posició de Tizzi Anza a la de Benitez, ha estat tirotejat per uns «pacos» que li causaren la mort.

Als voltants de Xauen, a tres quarts de cinc, degut a una esllevisada de terres, boscà un camió, resultant els següents ferits:

Tinent Eugeni Carceron, lleu; sergent Josep Alberich Jaramillo i Agustí Pérez Madrides, soldat Avell Pérez Sánchez, greu; Joan Cordillo Romero, Antoni Alonso Medina i Serapi López, menys greus, i Didac Campano Blanco, lleu; tots de caçadors de Barbastro.

A Larraix no res de nou.

SOBRE LA CATASTROFE D'ONTI-NENT

València. — Es molt comentada la carta que el Sindicat d'Indústries ferroviàries ha tramès als diaris amb motiu de la catàstrofe d'Ontinent.

Entre altres coses diu que als professionals no els sorprèn que ocorrin tals coses, ja que el material posat en circulació és completament inútil.

L'estat de les màquines 1870 i 1874 i 1881 és deplorable i no poden fer fre de vapor per portar els elements de les rodes trencats o excessivament gastats.

La major part del material es troba poc més o menys en la mateixa situació.

Però — afegeix — passa una cosa més greu. Nosaltres afirmem, denunciem a l'opinió pública que als tallers de reparacions hi ha, com en tots els serveis, favoritismes, i aquest existeix perquè, apuntades pels maquinistes les reparacions necessàries, es fan o no es fan, segons el grau d'amistat que l'úneix amb qui pugui ordenar en un sentit o en altre.

Les màquines que entren a reparació tornen a sortir en el mateix estat i en les mateixes condicions que entraren per falta de personal, per a fer les reparacions, unes vegades, i altres vegades per falta de màquines per a fer el servei.

Acaba dient:

Acusem, doncs, l'empresa com a única responsable d'aquesta catàstrofe.

Que es faci justícia, sí; nosaltres hi contribuïrem.

Però que no calgui la justícia sobre els de baix, com passa sempre, sinó sobre els veritables culpables, que sols pensen escalar sinécures, fomentant la immoralitat, el favoritisme i la incapacitat.

Firma: el Comitè.

VAGA MINERA

Oviedo. — Un representant dels miners de Tevega i el director de les mines s'han reunit al Govern civil, i, després de dues hores de deliberació, han convingut una fórmula que, si s'accepta com a definitiva, solucionarà la vaga.

ATAQ DE BOGERIA

Santander. — A l'estació del ferrocarril de la Costa ha esdevingut aquesta nit un succés que pogué ocasionar nombroses víctimes.

Un guàrdia civil que anava a pendre el tren cap a Bilbao sofri un atac de bogeria posant-se el fusell a la cara i apuntant des de la porta al públic, originant-se l'alarma que és de suposar i que es repetí a l'estació després, quan el guàrdia es presentava en idèntica actitud a la sala d'espera.

Per últim amenaça d'igual manera el cap d'estació, qui es trobava en el seu despatx treballant, i, en alçar el cap, veié com li encaraven el fusell i li feien foc.

Per fortuna el fusell estava descarregat.

Alguns guàrdies, companys del boig i altres de seguretat, pogueren subjeclar-lo.

En aquell moment sofri un terrible atac d'epilèpsia.

Fou conduït a la casa de socors.

El guàrdia portava entre el morral i la cartutxera més de cent cartutxos, de la qual coses feliçment s'havia oblidat en el seu transform mental.

UNA CREU

Cadiz. — Alguns xicots que estaven jugant prop de la Catedral han trobat avui una creu d'or que a dies havia desaparegut del tresor de la Catedral.

Era un pectoral que havia estat del bisbe Silos Moreno.

Se suposa que el lladre llençà el pectoral per damunt de la tapia.

Han estat detinguts alguns servidors de la Catedral, als quals se suposa complicats.

DE SEVILLA

Sevilla. — Els infants don Carles i donya Lluïsa sortiren de casa, en la qual diversió invertiran alguns dies.

Eduard Aguilera Inestillas que s'estatjava a l'Hotel de Madrid, fent una vida d'ostentació i concorregut a tots els llocs alegres, es feu passar per secretari del Govern civil de Sevilla, prop dels alcaldes, exigint-los importants quantitats.

L'alcalde del poble de Santi-Ponce li ha timat 3.000 pessetes.

LA GUARNICIO DE BARCELONA

Madrid, 29, 2 matinalada

En una conferència que han mantingut el marquès d'Estella i el comte de Romanones, el capità general de Catalunya ha manifestat que eren completament infundats els rumors que havien circulat sobre suposats disgustos de la guarnició de Barcelona. No sols la tranquil·litat es completa, sinó que les disoltes Juntes de Defensa han cremat la documentació, després de tornar els documents interessants al ministeri de la Guerra.

DEFENSA DELS TRESORS ARTISTICO

El ministre de Gràcia i Justícia, comte de Romanones, d'acord amb el Nunci, prepara un decret per a prohibir d'ací endavant l'alienació d'ob-

jectes artístiques d'esglésies i convents.

Aquestes alienacions es consideraran delictives, i, en vista de les denúncies que es presenten pel fiscal de S. M., es processarà el comprador i el venedor.

LA COMANDANCIA AD EMELILLA

Per al càrrec de nou comandant de Melilla sonen els noms de diversos generals, com els senyors Martínez Anido, Suárez Inclán i Pérez Borja.

Aquest nomenament dependrà de si les comandàncies generals d'Africa han de conservar la mateixa categoria, car en el cas que aquesta categoria fos limitada, no podria ser designat un general de divisió sinó un de brigada.

De seguir la comandància amb la categoria actual, el que reuneix més probabilitats per al seu nomenament és el general Suárez Inclán.

A LA COMISSIO DEL DESARMENT

Per a substituir el senyor Zamora a la Comissió internacional del desarmament, ha estat proposat el diputat don Eduard Cobian.

EL MOTIU D'UNA CONFERENCIA

Es diu que la conferència celebrada aquest matí al ministeri d'Exteriors pel senyor Alba i l'ambaixador francès està relacionada amb un article de «Le Temps» arribat avui a Madrid en el qual, en forma exageradíssima, relata les últimes agressions a la posició de Tizzi-Azza com si s'hagués sin lliurat veritables batalles.

DESGRACIA

Cadiz. — A l'estació del ferrocarril s'ha rebut un telegrama de la de les Rosales dient que un tren mixt de via agafat el jove inspector de via llaenc Gervasi Gamero, fill del president de l'Audiència don Ferran, actual governador interí. Se li ha arribat una cama i un braç i el tren està esgarriat.

DE L'ATEMPTAT DE BILBAO

Bilbao. — Es diu que ha estat tingut l'agressor del tramviari Etxe Cortazar, però aquest no ha pogut reconèixer la causa del seu estol gravetat.

Hi ha intranquil·litat per la qüestió amb què es registren alarmats.

El governador ha mutat l'acte d'una taberna que es nega a prestar auxili al ferit, i això que havia agut a la seva mateixa porta demanant auxili.

La versió oficial desment que la parella de civils guàrdies la víctima de l'atemptat d'anit passada fins a prop del lloc del succés. Diu que només l'acompanyava un inspector dels tramvies.

LA PREVISIO

El ministre del Treball ha expressat la seva satisfacció a l'Institut de Previsió pels seus acords per a sotmetre a referèndum general el projecte presentat sobre alur fòscos que l'Institut encarrà a la comissió paritària patronal i obrera i patronats regionals de Previsió social.

Està dedicant també l'Institut atenció assídua a la forma de portar a la pràctica les més importants conclusions de la Conferència de Barcelona sobre assegurances de maternitat, invalidesa i malaltia, amb ample concurs tècnic i social.

S'ha nomenat la comissió, constituïda pels senyors Pulido, Matas, Gómez i Baquero, per a complir l'acord de l'Institut i representacions regionals de publicar tots els treballs relatius a la previsió popular d'En Josep Maluquer, Comas Balbas i Francesc Moragas, com a promotors de l'actuació gipuscoana i catalana, respectivament.

S'ha dirigit una expressiva delictat a la Caixa murciana per la seva sistemàtica i ràpida organització territorial, i a la Caixa d'Estalvis biscaïna per les repetides inauguracions de sucursals que realitza.

LA CRISI PORTUGUESA

Lisboa. — En tots els cirkols polítics es comenta molt la dimissió presentada al president del Consell pel ministre d'Instrucció pública.

Sembla que dit senyor fonamentà la seva dimissió en la intranquil·litat amb què els diversos partits polítics s'han oposat al seu projecte d'ensenyament religiós en les escoles. — Havas.

LLETRES I LLIBRES

Corrandes d'una pluja
a la nit

I

L'aigua magníficament
dringa, degota i regala;
la pluja dona entenent
que cau amb el cor content;
dementre el meu cor la sent
no té por de cosa mala.

II

Si jo sentir-la no vull
un llibre men' distrauria;
llegint, no es sent aldarull;
mes, si cansat o curull
em paro al tombant d'un full,
la pluja em fa companyia.

III

Totbon repòs en son llet
eino jo, que vello encara
mentre la pluja amb delit
puny a tot arreu la nit;
quin goig! el mal esperit
s'annuega d'aigua clara.

IV

Plo de, passant el rosari,
o fort, amb vent i sotrac;
plora un tanal en desvari,
i al gran carrer solitari
la pluja va a pessigar-hi,
en terra, miralls opacs.

V

Ma vida se n'era anada
de les joies i els perills;
ara el cor de nou es bada;
cada fil d'aigua argentada
planta en la fosca sagrada
primaveres per mos fills.

JOSEP GARNER

ELS MARGES

Entorn de l'estil
de Francesc Pujols

X

Fem convergir en uns quants exem-
ples les diverses línies d'anàlisi que
hem deixat en l'altre. Diu En Pujols
parlant del pintor Colom:

«Aquest meravellós Colom que vola
per la llum se'n havia presentat fins
ara, en les poques exposicions que
ha celebrat, tancat i barrat en la ga-
bia de l'estilització, que feia per guar-
dar un ocell de tanta volada, no s'hi
havia pargut el ferro i els barrots.»
(Pàg. 28.)

La llengua mateixa dona aquí, fet
i a punt, el trampolí per al salt me-
tafòric. Dins el cognom Colom hi ha,
des del seu origen, una metàfora
adornada, quasi una caricatura en
potència. Habitualment la coexistèn-
cia, dins una mateixa entitat fòni-
ca, de dues representacions esdevin-
gudes independents l'una de l'altra —
la d'una determinada espècie d'ocell
i la d'un determinat individu —
no està sentida; en cada cas la com-
prensió és fa per mitjà del mot, però
per sobre d'ell: la significació és sem-
pre única. Per tenir simultàniament
consciència dels dos sentits, cal da-
vallar al mot, alluir el restablir el
nexa oblidat entre sentit ocasional i
sentit usual, despertar en suma la
metàfora. Un estil patètic és tan de-
cantat a aquesta mena de jocs com
un estil precós; només que si en
aquell un nom propi, ja que d'un
nom propi parlem, esdevé símbol so-
lemne de transcendents destins, pre-
parat per ventura deliberadament des
de la seva elecció, en aquest és ex-
plorat per treure'n mil «puntes» en-
ginyoses. Un investigador més minu-
ciós i més metòdic de la gènesi de
l'estil pujolista, es veuria en un em-
bull per inscriure la seva afició a
l'apropiament de l'equívoc entre els
elements d'aire i si es vol de llinatge
semfítico-cristià que hi rastrejaria, o
entre els del més refinat siscientisme
o entre els de pura sornagueria pa-
gana. Nosaltres ens interessa més
de fixar, en un paral·lel, algunes par-
ticularitats curioses. Quan per exem-
ple el geni de l'Atlàntic, en el dar-

rer vers de l'epopeia verdaguerina
exclama:

Vola, Colom, ara ja puc morir, en
ser associada la representació colom-
ocell a la representació Colom-in-
dividu concret, no és abolida la in-
dependència mútua: la primera es-
devé simplement símbol de la sego-
na, es posa davant d'ella per entrar
pels ulls d'una manera més fàcil i
amb una significació evident, poten-
ciada. El poeta, però, deixa la repre-
sentació colom-ocell en una discreta
generalitat; ve a dir: «Com tots els
coloms volen, vola tu que símbol-
licament et dius Colom.» La mateixa
actuació de la metàfora Colom-ocell
és a penes suggerida, com per no re-
calcar que és nascuda d'una mera
identitat verbal, sinó més aviat d'una
imaginació humana comú que espon-
tànament associaria els conceptes
passatge del mar i vol d'ocell. Així la
identitat verbal esdevé secundària,
destruïble per tant, i tot el joc tra-
duïble, sense que la intenció poètica
perdi res de la seva plenitud essen-
cial. En Pujols en canvi té una vo-
luntat de concreció més intransigent,
però també més astuta. Al bell co-
ment, sembla deixar que el llenguat-
ge mateix arri la via: el mot Colom,
en comptes de seguir en la direcció
Colom — un determinat pintor, tom-
ba mecànicament, com enganxant-se
amb el seu mateix, en la direc-
ció colom — un determinat ocell. En
Verdaguer en certa manera impreca-
va del seu heroi l'acompliment del
destí prefigurat en el seu nom símbo-
lic; En Pujols diria's que sense ad-
onar-se'n troba el seu pintor ja en l'ac-
ta del vol, el seu pintor esdevingut
ocell. Però tot d'una es fa ell su-
perior a la distracció o si es vol en-
fremalladura de la llengua: accepta-
ta, com si no pogués fer-hi més, la
rara transformació, i tot allò que del
Colom-pintor-persona humana hauria
dit, ho aplica, mutatis mutandis i
creant les noves metàfores que calen
al colom-pintor-persona ocell. No man-
ta cap independència entre símbol i
cosa significada, entre tal representa-
ció i les seves associacions: fon fi-
gures, unifica funcions, enclou el
nou, total, grotesc individu que en
resulta dins uns límits determinats
d'espai i de temps. Fa en suma una
caricatura animada, en la qual el tret
característic del pintor Colom és el
seu cognom mateix: és a dir, l'altra
representació, amb totes les seves con-
seqüències i anèxos fantàstics, que de
la casual identitat fònica pot sorgir.
El esdevé inherent i distintiva. No ens
hem mogut del Mediterrani, però som
més aviat a la vora d'Aristòfanes que
de l'Orient bíblic: si és que més sen-
zillament (i altres coincidències po-
drien invitar-nos-hi) no hem de ro-
mandre amb l'Arctinió.

Dins el mateix ordre d'actuació me-
cànica d'un equívoc, la qual li per-
met de fer, almenys per similitud
verbal, sensibles al nas realitats me-
tafísiques que no pot acabar de pre-
cisar-se bé, posarem aquest exem-
ple:

«Tornant a to que deixem de l'U
Pascual, creiem haver-ho dit tot, fent
constar que pertuema les seves qua-
litats amb aquesta essència divina
(de la bellesa). Anem mirant l'exp-
ressió de quadre en quadre i respira-
ram l'aroma que es desprèn de tot
aquell bé de Déu exposat.» (Pàg. 13.)

Altres vegades una metàfora d'ús
corrent, vivificada en el seu senti-
teral, s'amplifica fins a esdevenir un
rot complex, tan orgànic, tan clos en
el mateix i en les seves línies, tan
plàstic i concret, que el retorn al con-
cepte d'avent-hi esdevingut a ell mateix
impossible, ha d'apellar a allò
que els retors temien tant sota el
nom de catacreu i prosseguir el seu
pensament a través d'un altre ordre
de figuracions:

«De totes les branques de l'arbre
artístic, aquest artista ha triat l'ele-
gància, que és l'única branca que
és blinda i fent que es blingui sobre
la tela untada d'oli, aconseguirà fer
arribar fins a la punta de la branca
la saba de les arrels que puja embau-
mada per l'olor de la terra i si vas-
teix les seves visions amb elegància,
també vesteix l'elegància amb colors
adequats que es fonen en la frescor de
la pinzellada com el sucre en l'aigua
i no admet en les seves obres altre es-
til ni manera que el que dona l'ele-
gància.» (pàg. 113.)

Altres vegades, però, la metàfora
quotidiana és simplement sobreentesa,
el preter convencional apareix ja en
ple curs d'actuació.

«... no havent-hi, com no n'hi ha, cap
(obra del nostre art) que a la curta o
a la llarga, sigui de la tendència que
sigui, no tiri de dret cap a encarnar
la realitat crua i nua, que culta al
flam del foc del forn de la inspira-
ció, no solament no perd el gust i
l'olor que fa, sinó que rostida en la
creació de l'artista, que la rosteix
amb el foc que li surt de dintre, en-
bauma tot l'ambient amb una olor de
realitat que enamora, de la mateixa
manera que embaumen el pollastre
rostit o el pa quan surt del forn.» (Pà-
gina 55.)

Tot això (i més encara en l'article
a N'Isidre Nonell, 1914), surt de la vul-
garíssima metàfora «flama de la ins-
piració». La plenitud d'En Pujols i la
seva originalitat, consisteixen a soste-
nir-se en aquestes actuacions ardues,
a ultrar-les fins als efectes còmics més
variats i més inesperats i a entron-
car-les amb altres efectes, sense per-
dre-hi la unitat vigorosa del pensa-
ment, ni la responsabilitat de l'arri-
culació: consisteixen, no cal dir, en la
veritat i la intensitat fonamentals de
la seva imaginació, que fan del seu
estil un estil també al capdavant «tot
coses», no coses d'una realitat objec-
tiva ni conceptual, sinó d'una realitat
fantàstica, arbitrària, que existeix
per ell perquè ell n'és el centre.

JORDI MARCH

COMENTARIS

NOTE D'ATENCIÓ I RECTIFICACIÓ

Persones respectables han sentit
vulnerat el seu sentiment capítol per
uns paràgrafs dels darrers «Comenta-
ris», als quals ha estat donada una
interpretació del tot estranya al pen-
sament i a la intenció de l'autor. En
dol el desplaçar causat a aquelles
persones; i, si en cas d'educació hi
ha graus, potser encara més el que
hagin posat en dubte la meua qua-
litat de col·lecció.

ON SON ELS VELL?

Quin era el follet esmuyedís que
durant una dormida o una absència
mental dels questionadors va guixar
sobre els murs d'atenció o redac-
cions, o a la llinda de l'Institut o de
l'Acadèmia l'opòsit mig ofenedor i
sempre relatiu, de «Vells i joves»,
aplicant-lo a dues jornades de la re-
naixença catalana? Aquesta renaixen-
ça, diguem-ho de passada, sabem
d'on parteix però encara no on para-
ra; i podria ésser que «els joves» d'ara
o, a tot ser, la columna o la volta,
no fossin sinó el pur jac de ciment,
on els venidors recalquen unes edi-
ficacions definitives, de l'aspecte de
les quals no tenim idea.

Que existeixen claps de disputa,
certes divergències o unes aprecia-
cions, que, segons color i qualitat,
s'arremoraven preferentment cap al
grup dels qui de temps ocupaven el
camp literari, o cap al grup dels qui
hi eren vinguts més darrerament, això
és cert. I potser que en aquelles
disputes hi hagin influït, no sé fins
a quin grau, els fonsos de la psico-
logia de la vellesa o de la joventut
que els manuals per a l'ús de drama-
tistes solen distingir en caracterís-
tiques ben essencials, a que no ne-
garé que en algun cas no trobin coin-
cidència en tipus vius. Però el que
no fa de tan bon creure és que els
hostils questionadors, gossessin bate-
jar-se ells mateixos de «Vells» i de
«Joves». Això em posa en el cas d'a-
ver de tolerar l'existència d'un follet.
Devia ésser de pel molí. O qui
sap si es tracta de dos, i no d'un. El
menys versemblant és que un vell es
motejés ell mateix de vell i encara
menys en un sentit figurat.

El resultat és que els dot noms,
imatges perturbadores, han anat bot-
xinejant en l'esperit dels questiona-
dors. I l'ortografia, dama honorabi-
líssima per si mateixa, ha esdevin-
gut, per coincidència i sense mal me-
reixen, una excitadora de les hos-
tilitats, i, com més prestigiosa s'a-
nava fent, més.

Sempre és hora de dir que obres
d'autors que el nocturn follet atra-
fegat degué comprendre maliciosa-
ment el qualificatiu de «vells», ens do-

nen lliçons de robustesa i exemples
de temperament que la nova genera-
ció no hauria de desatendre. Aquesta
nova generació, rica en fils de la in-
tel·ligència, fina de sensibilitat i de
gust, que segons com perilla dels at-
zars d'una excessiva solemnitat al mas-
satge cerebral que subtilitza la vida
fins a l'estat imaginari de cos astral,
no pendria cap mal cercant un equi-
líbric en aquells «vells».

Jo, conservador de mena, entenc
que, d'altra part, cadascú té quel-
com de vell i quelcom de jove. I in-
sisteixo que la joventut plena pot-
ser no la ben posem i definim fins
que som madurs. A tu qui em crides:
Vanitós! ai els joves d'anys et diré:
«Ja ho veuràs» i si els vell d'anys:
«Fes memòria».

Còmodes ja ho són els petits reves-
sos. Ara que si ho miram bé no circums-
criurem pas exclusivament en el
bren verger nou-centista les fonts de
la vigília i de la joventut. Seria im-
prudent que els «joves» segellesin,
preludant les fluites les aigües de la
generació anterior. Però també hi ha
vells (sigui usat el mot per manera
d'entendre's) que no han respectat
prou la inquietud joventut i l'expres-
sió nova, les quals, si encara no fil-
les immarcescibles de la glòria, en són
potser les basques de la gravidesa, o
el belar inefable que precedeix els
desfílaments.

A petites picades, l'eczema s'ha anat
envorinant. En alguns casos la ques-
tió s'ha incubat en l'amor propi, i en
l'atac a l'objecte no ha passat del
fragmentari. El «vell», en un jurat de
Jocs Florals havia, suposem, desfer-
mat la rialla fàcil dels companys a
propos d'un «Oh! que trobava que
tal poeta jove usava massa liberal-
ment. (Aquell jove, a part de tota in-
terlocució d'una forces renovadores in-
estimables) Doncs, vinguda l'hora,
heu aquí que el «jove» retroira d'en-
tre la producció del «vell» unes quan-
tes frases prosaïques. La qüestió te-
nia corda per temps.

I la reforma ortogràfica? Ella ha
estat un estimulador depurador del
gust, potser el de més força en la no-
stra actualitat literària. Però quines
tortures literàries contra ella! Quines
vanitats literàries a l'empar d'ella!
Qui sap si en mig d'alles no havem
oblidat i tot, adés, que sota la
roba hi ha la carn vivent portadora
d'un esperit, que és ço que en l'obra
literària ha de eomoure les entranyes
de l'home de les centúries per venir,
quan les lliures entre «viuda» i «vi-
dua» o entre «mida» i «mesura» se-
ran resoltes sense ésser-hi conxel-
dor. Quatre egies a venir qui s'en-
tredindria a fer qüestió de vida a un
heroi literari o a un crít de l'ànima
patriòtica que hi perduessin, dels
escorrim de lèxic vuit-centista que
ells poguessin portar? Això si és que
alguna cosa del nostre vuit-cents, i
el petit tros de nou-cents literari, ha
de perdurar fins aleshores, que això
no és cosa de fallar-la nosaltres.

«Vells» criticant postures o ram-
pells dels «joves». Novells titllant
d'endarrerida l'expressió i l'esperit de
la generació immediata... polsegues
effimeres que remouen els lluita-
dors amb els peus. Són les nostres
obres vives el dia de demà les que
han de respondre de nosaltres. L'in-
tervencionisme, fill i servidor august
de l'oportunitat contemporània, gur-
dem-lo per a coses de més gran efí-
càcia i alçaria. No situem els cabals
del nostre orgull en l'èxit d'una re-
pública ben refestolada contra el senyor
A de l'Acadèmia o el noi B. de l'In-
stitut. Preocupem-nos de crear en l'o-
bra el sobremón encés que faci la
seua claror, dintre l'esfera diàfana
del món real.

Jo, posant-me entre els joves, no
em creuria prou content de mi per l'ú-
nic fet de conèixer el recte ús de tots
els avenços ortogràfics, la justa quan-
titat de certes sil·labes en la poesia,
i les imatges que convé arrearar per
tara d'antiquades; ni limitaria el meu
patrimoni literari a la sensibilitat i
al paladar virtuts femelles, de re-
ceptivitat, prestigioses i indispensables
si no suficients. Però, posant-me
entre els vells, tampoc no temeria la
reforma ortogràfica si és que tingués
fe en l'esperit de la meua obra. El
geni de Dant no va tenir cap por de
l'humil pasta d'un dialecte. La vida
no ha de témer la mort de part de
la vida. Cada vegada que la nostra
ànima és genialment moguda a par-
lar recitem el llenguatge en aque-
lla regió: el fem de nou. I encara
que el novel·lista o el dramaturg, se-
gons l'obra, facin parlar certs perso-

natges familiarment, no és pas el
diàleg poc literari, sinó els caràcters
personals que d'ell o de l'acció es
van conglutinant, donant geni de sin-
gularitat a allò vari, ço que fa el
preu de vida d'aquella obra.

Darrerament, tornant a llegir reedi-
tades la poesia «Atany», d'En Fran-
cisc Matheu, aquella que comença:
«Quan remous tos gegants braços,
com m'agames, Mestral», i la novel·-
la de Narcís Oller «La febre d'or»,
preguntaria altra vegada al follet:
On són els vells?

Matheu i Oller, en obres com les
anomenades, sabent fondre's amb la
vida, sense fondre la vida, no deixen
d'ésser una lliça de salut als «joves».
Un dels riscos de certs moderns se-
ctors literaris és la voluntat moral
no sols de l'objecte, sinó de l'individu
mateix. Som enfatitzats d'intel·lectu-
alisme, desesperadament d'ulerosos de
atmosfera d'universalitat, més del
que ens pensem. Divines passions,
mentre no anul·lin la vida. Per això,
no sempre seria inoportú refrescar-
nos en allò temperamental, i recon-
fortar-nos a l'escalf de certs motlles
artístics celants de domesticitat. No
hauríem de menysprear l'amarament
de vida elemental, la capacitat de
frescor, l'entusiasme de l'expressió
característica d'una generació.

Oh, quantes, quantes vegades
febroscs t'he somniat,
esparçidor de tempestes,
correguent sota un cel blau!

The somniat abraçant-me,
besant mon front inflammat,
emportant-me sobre els núvols
i encara més alt, més alt...

Ben abraçats com dos núvols
amb tu he corregut l'espai,
empaitant les nuvolades,
captivant les curs dels llamps.

Com un desig foll, corriem
per un espai sempre clar,
i a cada cop de les ales
veia el món més allà baix.

I tampoc no perjudicaria als «jo-
ves» que envagessin més la totalitat
d'apteses de constructor que coinci-
deixen en un Narcís Oller, com a no-
vellista. En «La Febre d'Or» que ara
ens tornem a trobar sota els ulls en
forma de folletó, hi conviu tot un no-
vellista amb la Barcelona real de les
últimes dècades del segle passat; i s'hi
compleix, en forma domèstica i ro-
busta, aquell requisit de fondre's en
l'objecte, sense fondre l'objecte. Pe-
rò, no sols la seva plenitud corpòria,
sinó l'alè impalpable, el gemec resso-
nant d'esperit ens hi dona el novel-
lista. Jo proposaria als qui pleguen
les «vells» certs matllos, imatges
com aquesta, amb la qual hi és per-
sonificada una dona rossa: «rossa
com una aroma». Els qui coneixen la
floreta del botó flonjo auri i delicat
que es nomena aroma, la que les flo-
ristes barcelonines vénen, o almenys
venien anys passats, en pomellets,
per a perfumar la roba dels calat-
xos, diguem-ho, evocant aquesta flor,
si hi ha imatge més honorada i jus-
ta que aquest evocador: «rossa com
una aroma». Jo la veig aquesta dol-
ça beutat rossa; pesseu la finor de
la seva pell a la galta, i el calli que
puja per l'escolladura borrisolada,
del seu pit, m'exasmoda el mentó i
les temples. La seva rescor total ens
dona la dolça basca d'un enlluerna-
ment, de les primeres abraçades. I
aquella subtil descripció, subtil i in-
fal·lible, de l'enamorador, qui amb
el contacte del peu té varia conversa
al petó de l'enamorada, segons el grau
de pressió, l'estona que datura el peu
sobre el d'ella, o l'indret que en to-
ca? I la psicologia del subliminal, vi-
va en certs moments de femenína
passió en la novel·la, però tan alleu-
gerida adhuo del més petit mot de
teoria; psicologia directa, encarna-
da, simpàtica?...

On són els «vells»? pregunto al fo-
llet. No podríem aprendre-hi de jo-
ventut de vegades?

Meditem. Ultra que el sol anunci
d'un espectacle de lluita entre vells
i joves (per figurada, i ja podem dir
per fictícia, que sigui) desplaçat al sen-
tit estètic i a les lleis de l'honor,
crec que convé, a fins de pondera-
ció, que la «joventut» literària segueixi
un petit curs d'envigoriment de la
fibra humana, domèstica, i pro-

JOSEP LLEONART

La seva fundació per una reina catalano-aragonesa, Na Elisenda de Montcada, vidua de Jaume II; l'acte

I. BO I SINGLA

«LA REVISTA»

El sumari dels números 169 a 174 de «La Revista» és el següent:
«El retorn d'En Verdagner i Callis, per R. Rucebado. — Moralitats i pretextos, per J. M. López-Picó. — Nous instantis de Catalunya, per Cristòfor de Domènec. — L'obra musical del mestre Pedrell, per Robert Gerhard. M. Costa i Llobera: Per la mort del veneradíssim mestre mossèn Miquel Costa i Llobera, per Maria Antònia Salvà. — El romanticisme de mossèn Costa i Llobera, per Alexandra Plana. — En Costa i Llobera, per Miquel Ferrà. — La lliçó de mossèn Costa, per Tomás Garcés. — Prosa literària: Un bergant emporðanès, per E. Isern Dalmau. — «Carte-lettre», per J. Salvat-Papaseit. — Els problemes de l'educació dels pobles, per Rafel Campalans. — Poesia catalana: La retrobança. — Dijous Sant a ciutat, per Joan Mínguez. — La nit d'octubre, poema d'Alfred de Musset, versió catalana d'Alfons Maseras. — Lírica italiana: Solituds. Saviesa. — Nocturn. — Boga, per Cesare Giardini (trad. de Joan Malagarriga). — Els llibres, per T. G. — Les Arts Plàstiques, per R. B. — Les Revistes, per Joan Creixells.

REPRESENTACIONS D'ART A L'ESTUDI MASRIERA

Roser Leonis celebrará demà. dis-

Escriviu avui mateix a Escudellers, 10 bis, Barcelona

Sortida, a les 5'45 per l'estació Riera Magoria.

El Pomell de Joventut «Defensors de la Terra» té organitzada per al proper diumenge dia 21 a les 5'25

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta i sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas; d'evitar degudament els originals amb un copell o una firma a la dreta.

TEATRE

Divagacions a l'entorn de les direccions teatrals

Es un fet trist, però és un fet que no accepta rèplica de cap mena, que l'art del teatre consent les més absurdes confusions en la majoria dels aspectes que es promouen al seu entorn, encaminats tots a promoure així mateix un resultat únic, segons es va dient.

Les valors teatrals d'avui en dia, ací i per tot arreu, es troben en completa falida, gràcies siguin donades a la distracció i a la ignorància on les ha sotmeses el concepte equivocat de la pròpia idea fonamental. Ni l'element creador, ni l'element interpret, ni l'element espectador, es troben situats en el veritable pla des d'on podrien i haurien de realitzar la veritable comens en profit de l'obra conjunta.

Certament, per a parlar de tot això amb l'extensió que es mereix, ens valdria més esperar una altra ocasió, que potser no sigui lluny, i avui, emparant-nos de l'espai que ens és propi, parlaré tan sols d'un d'aquests aspectes, derivat del fet «creació i interpretació», que, per la insistència amb què es ve repetint, ha pres altres d'actualitat en el món del teatre.

Em referiré al cas de les direccions. Com cap altre art, el del teatre (i més el del teatre que avui s'entén), si sol ésser avar en resultats positius, en fet d'edificació del bon sentit, és, en canvi, d'una prodigalitat meravellosa quant a les classificacions. Un cartell de teatre, una llista de companyia, sembla talment un «menú» de viandes indigestes. Cada nom significa una comens, però després cap comens no és realitzada, i, si ho vol ésser, en molts dels casos no se sabia pas per on posar-s'hi.

Es un fet corrent, i que tan sols la rutina més repetitiva pot acceptar, veure en anuncis de representacions teatrals: «Directors», aquest tal; «Directors artístics», l'altre tal.

I veu's aquí que ja ens trobem en plena caricatura.

Quina deu ésser, en aquest cas, la comens del «director» i la del «director artístic»?

Si considerem el fet teatre com un fet eminentment artístic, el consentim d'establir dues categories de directores, l'una «artística» i l'altra «no artística», del moment que no en porta el nom, valdria dir que el teatre ofereix catres d'un artístic, no tan sols consentible, sinó preferentment rebutjable, car aquest director inqualificat sol ocupar sempre la testera dels cartells, mentre que l'artística, va generalment estampat al peu, en lletres modestes i avengonyit tot ell.

«Director artístic...» «Director artístic...» «M'agradaria tant saber que deu voler dir això!»

Jo em creia que el nom de «Directors» ja deia prou coses per a ésser entès degudament, i que amb un de sol n'hi havia de sobres per aconseguir quelcom digne de ço que representa.

Perquè, si el teatre és art, i al davant hi figura un nom de director, ni que no digui «artístic», aquell que el porta, bé deu ésser artista, i si ho és, per què se n'accepta un altre que en porta el nom, i que moltes vegades no en té res? I, si en porta el nom i n'és, aleshores, què hi fa l'altre?

No veiem en tot això un principi, un fonament de desgavells, de malentesos, de confusions deplorable, pels quals el teatre és arribat, arreu del món, a un estat de perfecta anarquia, en uns llocs més disfressada de bon sentit que en altres, però per tot davallant a l'insostenible, si un apostolat de llum i de raó no se n'empara?

Jo trobo molt natural que un senyor es digui director, i si ho és veritablement d'un organisme d'art, ja no li caldrà el qualificatiu d'«artístic», i el més important, encara, serà saber, tant si es diu «artístic» com no, si és un director de debò, és a dir,

més clar: si es mereix que li en diguin o bé no.

Perquè la major part de les vegades, els anomenats directors artístics són una mena d'individus qui coneixen tot allò que no es pot realitzar, i que, si es pot realitzar, encara és pitjor: individus que de cop i volta Talia els ha cridat en socors seu, i se senten ungits de la inspiració més inflamada. Però, al, que l'efecte escalet dels escenaris sol demanar quelcom més que tot això, que fa remor de picarols i és bo per a lluir-ho a la «penya», i és justament arribat aquest cas quan s'imposa el «director», però quina mena de director?

Senzillament, el que ho sigui. Allí on figure un nom de director, no se n'ha d'acceptar un altre, ni que vingui acompanyat de qualificatiu vergonyant.

Les interpretacions forçosament han d'obrir a un criteri. Tot el que s'aparti d'aquest principi conduirà fatalment a la desfeta. Ja la desfeta avança, i a la desfeta som, i quasi és cosa d'alegrar-se'n, perquè hom presenta les possibilitats de trobar-se a presència d'un camp devastat, on pugui intentar-se l'assoliment de les sonriades coses salvadores.

Perquè el teatre, realitzat devotament, és un element de salvació... ni que se'n rigui un propietari del Liceu, o bé un assidu concurrent a la «Buena Sombra».

ADRIÀ GUAL

El Teatre Català

XIV

Amb les estimables condicions artístiques de la generalitat de la nostra producció dramàtica a la qual abans ens hem referit, tenim, és cert, un dels dos elements que han de formar el nostre futur teatre nacional: l'element modern.

Però no tenim encara l'element històric o tradicional, la reviviscència de l'ànima de la raça, allò que en altres països s'ha mantingut en seguir senzillament el camí iniciat pel propi teatre de temps anteriors.

Aquest element nosaltres no el podem anar a buscar en un antecendent de teatre propi, que no ha existit.

I no tenim més remei que treure's del conjunt de les diverses manifestacions que va adquirir la cultura catalana en els seus bons temps, de l'essència d'aquella obra múltiple dels nostres filòsofs, dels nostres cronistes, dels nostres artistes, dels nostres polítics i dels nostres militars, que ve a ésser la plasmació del pensament català i que tan saviament va estudiar En Torres i Bages i que tan justament va assenyalar a aquest mateix efecte En Faran i Mayoral.

Aquesta font d'inspiració és la que manca a la majoria dels nostres autors, per tal que la part substantiva del teatre català esdevingui realment obra nacional.

Quan s'hi hagin serenament inspirat i aïuntin la floració que n'hauran d'obtenir forçosament amb la gràcia d'artista, amb la perfecció de literat, que ja posseeixen, l'obra dramàtica catalana de caràcter realment nacional serà un fet.

Lavors serà quan el poeta dramàtic de la nostra terra realitzarà en plena vida moderna, en mig de les circumstàncies típiques dels nostres dies, tan diferents, en molts sentits, a la Gràcia dels temps més gloriosos del seu teatre, una missió ciutadana anàloga a la que, com hem dit, realitzaven llavors els grans creadors d'aquelles tragèdies.

L'ideal, el pensament nacional del seu poble, seran recollits pel poeta, i aquest, amb la paraula, amb l'obra d'artista cuidador de la parla

del seu poble, l'anirà ennoblint i enlairant per a fer-ne una valor especial i típica de cultura, perfectament harmonitzable amb la civilització general del seu temps.

D'aquesta manera a Catalunya el teatre, és a dir, la producció literària del seu teatre, que és el que ens interessa, serà una valor nacional, serà un element positiu de la seva riquesa espiritual, serà, en fi, un dels atributs efectius d'aquesta personalitat nacional que estem elaborant amb l'entusiasme cordial de les multituds i el treball profund dels intel·lectuals.

D'aquesta manera la literatura dramàtica catalana serà realment quelcom d'interès públic per a Catalunya, que atregui i reclami amb justícia l'atenció moral i material del poder representatiu d'aquell interès públic.

D'aquesta manera el teatre català estarà en les mateixes condicions intrínseques en què estan els teatres nacionals que els grans Estats moderns vetllen i sostenen amb la cura i la intensitat amb què s'han de vetllar i sostenir les institucions que concorren a l'esplendor i al bon nom de la Pàtria.

NOTES MARGINALS

Barcelonisme

Després dels èxits de públics obtinguts per «La marieta de l'ull viu», «El senyor Ramon enganya les criades» i d'altres, ha vingut l'èxit de «Sota Montjuich», d'En Vallmitjana. S'ha trobat ja l'orientació que es buscava per aconseguir que els grans contingents de públic acudís a les representacions de teatre català? És que la salvació anhelada ha vingut de la norma iniciada per En Rustiñol amb la seva «Auca del senyor Esteve»?

No ens fem masses il·lusions. El nostre públic és voluble. Sovint es cansa en les seves aficions i preferències i canvia sobtadament de gustos. Es, doncs, molt possible que el dia menys pensat, sense altre motiu que el pur caprici, es canvi també d'aquest gènere teatral i abandoni injustificadament el teatre.

Però no es pot negar que aquests èxits tenen un fons significatiu. És evident que la part principal d'aquests èxits es deu a l'emois de l'esperit barceloní que floreix en aquestes obres. Això voldria dir que elles estableixen entre l'autor i l'espectador un corrent de comunicació espiritual que es resumeix en el sentit i en la idea de la Ciutat. I aquesta exaltació de la Ciutat, aquesta vibració sentimental barcelonista és una exaltació nacionalista que es produeix inconscientment en el públic? Més forta serà, per tant la seva substancialitat catalana. En rigor és el pregon sentit de la capitalitat el que dona la idea i el fet de la nació. Barcelona, capital de Catalunya, és la garantia de la nostra nacionalitat.

Companyies estrangeres

S'annuncia l'actuació a Barcelona de notabilíssimes companyies estrangeres de declamació. Quan es va recomençar l'actuació de semblants elements entre nosaltres, amb la torné de l'Alfred de Sanctis, vàrem preguntar si, en el parentesi d'absència pel qual hauríem passat, Barcelona hauria sofert un canvi i ara no acolliria aquelles companyies amb l'entusiasme amb què les acollia abans. Desgraciadament la realitat va confirmar els nostres temors pessimistes.

Seguirà ara el mateix lamentable resultat? Un nou factor ve a augmentar l'interès de la pregunta. Una d'aquestes companyies actuarà al Paral·lel. Què passarà? Recordem que fou en un d'aquells teatres on es tributa a una gran actriu italiana un homenatge popular el record del qual ha quedat gravat en una làpida.

Teatres de París

No falta qui es figura que el Grand Guignol és, a París, el que era l'antic teatre de l'Odéon, a Barcelona, on es representaven drames gotejant sang i escenes de mort violenta, amb el visatge del realisme i amb la màscara de la ferotgia; que tot el que es dona al Grand Guignol fa posar els cabells de punta; que la tònica de les obres és generalment grollera i que l'art literari no deixa allí sentir ni rastre del seu encisament. La veritat és, per bona fortuna, molt altra. En aquella sala de discreta sumptuositat, on una atmosfera voluptuosa d'intimitat promet la satisfacció del repós, on un fo de xocolata com el que pinta En Braque es menja els ors morenys, hom frueix sovint obres representatives, i molt refinament, de la vida de París. Moltes d'elles han per fi artístic: el terror, l'horror, la malvestat, la crueltat, quan no trassumpes de les fatals voluptats; però no totes rebutgen el teatre d'idees, no totes defugen la filosofia de la psicologia. Fins la farsa té entrada al Grand Guignol per al més gran resplendiment de la rialla pública.

L'entreteniment es conjumina allí d'allò més bé amb l'art escènic, segons fou d'experimentar el dia de l'estrena de quatre obres: «L'expert», de l'André Latour, «Seul», de l'Henri Duvernois, «Le jardin des supplices», arranament de la celebre obra de Birbeau, per En Pierre per Marcel Simon. Fou com un esplendit sopar de plats triats en delicada vaixel·la; n'hi havia per al gust de tots els paladars.

«L'expert» és una sátira aguda contra els marxants d'antiguitats, una sátira social. El senyor Gotinet ha comprat, per 600.000 francs, un Rembrandt, que es proposa vendre per una quantitat superior. Deixa examinar aquest Rembrandt pels més opulents col·leccionistes; però la seva dèria és rebre l'opinió del crític Jorel; l'espera tot tement-lo; i, per atreure'l, insinua a la seva filla que es vesteixi molt bonicament i que sigui molt amable amb ell. Així dit, així fet, En Jorel arriba i s'agrada tot seguit de Mlle. Gatinet, sense preocupar-se del Rembrandt, sobre el qual, amb prou feines, diu, fredament: «Si, és molt bell». Sols s'interessa per Mlle. Gatinet, i fins tal punt, que accepta de romandre a «morzar amb la seva família. Mentre passa al menjador, truquen i en Gatinet rep la visita d'en Sam Meyer Levy, el venedor del quadro. Aquest ve a fer-li una confessió dolorosa, tot declarant que ell havia estat enganvat i que no el vol enganyar: ha descobert que el Rembrandt és fals i en reclama, contra reembors, la restitució. Gatinet no es deixa persuadir: li dona entenen que no hi fa res, car tothom el té per autèntic. Però en Meyer protesta i reclama vivament el quadro, cosa que desperta la malfiança d'en Gatinet, qui suposa, no sense perspicàcia, que la represa és deguda al propòsit d'obtenir-ne millor preu. Però no és així; i en Sam Meyer es deixa finalment convèncer que el silenci sobre la falsedat del quadro és el més convenient per a ells. L'obra, tot i mancant de brillants mèrits, es féu aplaudir.

Amb «Seul» entrem en una peça de concepció ja més literària, d'execució ja més fina, però amb literatura i amb finesa de les que solen ploure als lectors de la «Vie Parisienne». Els personatges són quatre: l'Eugène Bricot, poeta, cubista, el seu Amic, la Frufe (dona de fer feines) i la bella, bellíssima Madame Hellas-Dellesponte. En Bricot conta una aventura d'amor a l'Amic seu: en la reunió literària d'un saló aristocràtic fou la coexistència de Madame Hellas-Dellesponte, que s'entusiasma amb els seus poemes, fins al punt de declarar-s'hi identificada amb tota la idealitat de la seva ànima. Es més. Li ha promès fer-li una visita; cosa que no deixa de fibrar-lo amb an-

gúnia, car la seva cambra és la d'un desheretat de la fortuna, la d'un pauperrim. Arriba la dona de fer feines, la Frufe, per posar ordre en la seva cambra; ella li reclama els seus guanys, i ell, en compte de cabals, li dona peton amb una desimboltura molt divertidora. Després en Bricot se'n va amb el seu Amic. Mentre la Frufe tria la roba bruta d'en Bricot per fer-ne la bugada, arriba Madame Hellas-Dellesponte. Diàleg d'allò més còmic. Propina de la graciosa dama a la dona de fer feines perquè la deixi sola a la cambra del seu admirat poeta. La dama, en sentir els passos d'en Bricot acostant-se a la porta d'entrada, cerca un amagatall sota unes cortines que cobreixen el vestuari d'ell. Ah, la salneta escena que es prepara! En Bricot, creient-se tot sol, es mostra en tota la truculència nua de la seva vulgaritat, en tot el descarament del seu cinisme, ara parlant en veu alta, ara desvestint-se, ara menjant, i com, el seu formatge, ara bevent en l'ampolla mateixa del vi que acaba de comprar en la taverna de sota. No pot donar-se menys desfavorable idea de si; i figureu-vos el cobriment de cor de l'adorable Madame Hellas-Dellesponte, un moviment de la qual, sollevant la cortina, fa una mica de soroll que arruga d'esglai la silueta del poeta tot fent-lo xisclar. Es mostra ella en tota l'esplendor indignada, sufocada — de la seva bellesa, i el poeta cubista queda esbalaït davant l'efecte de la pròpia ignomínia. No havia ell, tot d'un cop, abatut la piràmide que la seva admiradora li havia aixecat, en idealitzar-lo? La desesperació i l'amarguesa d'en Bricot són, i es comprèn, indescriptibles; però, i aquí comença la delicada tasca d'en Duvernois, el poeta reacciona davant la formosa de l'exquisida dama; i, amb una sinceritat molt ben matissada, li exposa la seva orfandat sentimental; i, amb una eloqüència molt ben graduada, li declara el seu amor. La dama comprèn — fixeu-vos en el sentit d'ultramodernitat que hi ha en aquesta comprensió — i li dona la dolçor dels seus llavis de clavell, sota la aurea llum de la seva cabellera. Mlle. Hellé ens ofereix la delicia de la seva naturalitat, ens revela l'exquisidesa de la seva aristocràtica elegància, tot i deixant translluir, però molt finament, una punta de malícia, com la de la resposta que feu l'altre dia a la pregunta d'un amic nostre sobre la classificació de la bellesa femenina, segons la seva nacionalitat. Helié deia: «Vos qui s'eu la mateixa lausangieria, no creieu que calgui cercar, prop vostre, Senyor, l'explicació d'aquesta gràcia o d'aquella majestat que caracteritzen i diferencien tres races d'una mateixa esplendor? (Al·ludeix a la belut francesa, espanyola i anglesa.) L'anglesa és ple de qualitat, l'iber és bell, el francès «charmant... ou charmeur», si preferiu. Per això és que, damunt del pit de l'home, l'anglesa brilla com una condecoració, l'espanyola com un joell, la francesa com una «corde» lleugera. — Dien que nosaltres tenim més gràcia d'esperit? Tenim potser la d'un cert escepticisme davant dels compliments que se'ns adrecen.»

La deliciosa perspicàcia de la dona francesa, la seva superioritat d'intel·ligència, per fi, no està en això últim, bella Helié?

Si el pobre Octave Mirbeau, l'ànima d'infant del qual tinguérem ocasió d'apreciar corporsos alguns anys abans de la seva mort, si el pobre Octave Mirbeau, repetim, pogués tornar al món dels vius, quina satisfacció no seria la seva de veure l'arranjament que en Pierre Chaine ha fet del «Jardin des Supplices» per a l'escena? No es pot donar amb més sobrietat, amb més encert, una impressió teatral d'aquella obra on l'atmosfera de turment torna més viva, la passió per l'opí, on el plaer sàdic porta un se-

nyal de maledicció, on les portes de l'infern s'obren de bat a bat al dolor del cos i a la inquietud de l'ànima. El tinent de marxa Marchal és sedut per la formosa misteriosa de Clara Watson, malgrat els advertiments del Comandant del vaixell en el qual Marchal navegava amb ella. El comandant li diu que Clara és una aventurera i una espia del govern anglès; que ha dut altres joves a la perdició de l'honor, a l'abandó i a la follia. Marchal, no podent resistir l'encís fatal de Clara, desobeïx els consells del comandant i comença, per amor de la bella sirena, a batre's amb el xinès Li Tong enganyant-lo al mar, sense altre testimoni de l'acte que Clara. Després desembarca amb ella a Xina; i allí, en el segon acte, tenim una escena on l'abisme sense fons dels gaudiments prohibits de la sexualitat i de les drogues, fatalleres duen al cadisme d'un sofriment sense límits, rera el qual s'extenua l'ésser humà i s'anorrea; escena d'una gran intensitat i admirablement presentada sota el punt de vista escenogràfic; és seguida per aquella altra en la qual Hang Tchong, el governador xinès, revela a Marchal que la policia xinesa sap qui és l'autor de l'assassinat de Li Tong, dient-ho amb cara de botxí i com per a torturar-lo; ve després l'escena en la qual Clara, contra la promesa d'un lliurament de 300.000 taels, promet a Hang Tchong denunciar l'assassinat amb el preu de traïr el seu amor; per això complir, convenen que l'endemà faran ella i Marchal una visita al jardí dels suplís de l'ergástula, on, abans d'ésser pres i condemnat, Marchal podrà veure el seguit d'horribles tortures que s'inflixeixen. Van, doncs, ella i ell allí, en el curs del tercer acte, i l'espectacle d'horror que se'ls ofereix, fa posar la pell de gallina, ganyivetejant les fibres del cor; però, en compte d'ésser condemnat en Marchal, és ella, Clara, que és per últim sotmesa al suplís del foc, que li crema la llengua i li arbrora els ulls davant del públic.

Maxa, que és ja l'actriu professional dels drames del sadisme, representa perfectament el paper de Clara, en els moments de passió, de crueltat i de sofriment; expressa els deliris de la concupiscència més desenfrenada i els espasmes del plaer carnal amb una veritat física que sacsejava d'emoció. Però l'admirable fou en Paulais, en el paper de Hang Tchong, que caracteritzà amb força il·lustrada de realisme exòtic el governador xinès, dur, sobirà i penetrant dins la seva onctuositat; tant, que la seva actuació fou verament constructiva d'obra d'art. Aquell segon acte, gràcies, sobretot, a Paulais, assolí un conjunt tan acabat com poques vegades sol veure's en l'escena.

«Le Satyre des Tunnels» fou una farsa molt divertida i féu riure molt al públic, en mig de l'escabrositat gruixuda del tema.

En el Teatre des Arts assistirem a l'estrena de «La Pensionnaire», d'en Roger-Max, sobre qui tinguérem el

plaer i l'honor d'escriure algunes ratlles fa dos anys, en ocasió de la publicació de la seva novel·la «Les deux amis». «La Pensionnaire» és una delicada, però molt atrevida comèdia, en la qual la filla d'un nou ric s'agrafa d'un escriptor cubista, en fa la conquesta i el comproment en forma que ell es ven forçat, contra el seu voler, a casar-se amb ella, a qui no ha pogut dissuadir de la seva empresa, malgrat les múltiples protestes de no amar-la que li ha fet; i viu en pleigats sense complir els deures entre esposos, que dugueren a Elena, segons Homer, cap el talem sublim; i aquesta situació paradoxica va extremitant-se psicològicament fins al punt en què el malhumor recíproc del marit i de la muller acaba per revelar quant profundament ambdós s'estimen. Dins un ambient de cinisme que permet dir el pensament sense velar i manifestar sense hipòcrisia els sentiments, la gràcia parisenca és allí d'una penetració tan fina i tan 1922, que broda el teixit psicològic amb un refinament d'art de què només els francesos, els sortosos, tenen avui el secret. En Bonvallet perfilà el paper amb la folgora del qui, diria's, el viu en la pròpia vida social.

De l'actual generació creiem que en Jean Sarmant és un dels tients més elevats i el que fa, en tot cas, més prometedors per a l'enriquiment de l'art dramàtic a França. Ja els amables llegidors de LA VEU DE CATALUNYA coneixen el nostre parer sobre «Le Pêcheur d'ombres». La darrera obra d'en Sarmant, «Le Mariage d'Hamlet», a la repetició general de la qual en l'Odeon assistirem, denota la imaginació prenyada d'intel·lectualitat i de poesia que mou les ales de l'esperit d'en Sarmant damunt les vulgaritats corrents de l'escena. Això és de tenir en compte, i molt. En Sarmant ha volgut assenyalar que si un home mort ressuscitès i pogués tornar a viure molt temps, viuria la mateixa vida d'abans; que l'essència de la nostra natura no pot ésser canviada per la consciència ni per l'experiència dels errors que hàgim comès; aquells errors són determinats per la dita natura. Déu, després d'una conversa amb Abraham, decideix retornar els sentits a Hamlet, Polonius, Ophèlia, i l'Odeon ens presenta el Pare Suprem i el seu profeta amb una teatralitat escultòrica que podem, sense exageració, qualificar de magistral; i vagin directament les nostres felicitacions a en Gémier, l'insigne director de l'Odeon, a propòsit de Déu, sembla que ara s'inicia el costum de portar-lo a les taules, car el nostre bon amic, en Pierre, Albert-Birot acaba de publicar el seu drama còmic «Le bon Dieu», de què parlarem en la pròxima correspondència amb la detenció merescuda per aquesta tan original obra, on Déu es presenta sense irreverència, molt xano-xano. «Le mariage d'Hamlet» ens dona una mescolança de poesia psicològica i d'ironia caricaturesca per tal d'expo-

sar els elements trágics que en si duen, en una novella vida, d'aparició més prosaica, els personatges ressuscitats. Jean Sarmant representa ell mateix el paper d'Hamlet, amb una trepidant sensibilitat, trepidant de follia i de lucidesa. Flor emmetzinadora. Es casa, per fi, amb Ophèlia i l'abandona la mateixa nit de núvis, sense desflorar-la per anar a venjar la mort del seu pare en el rei de Dinamarca, car tot d'una el passat li ha revingut a l'esperit i l'ha reforçat en la consciència, si no del seu ésser, de la seva anterior personalitat, car allò de l'ésser correspon al suprem dubte, sense el qual no hi ha horitzons insondables per a la intel·ligència: «to be or not to be». Ophèlia, la criada d'Ophèlia, s'ha enamorat d'Hamlet i ha comprès la dèria del seu esperit de relatiu estirp. Hamlet n'és gojós, li promet fer-la seva i després se'n va cantant la cançó: «A cavall, mirant a cavall...» per complir la seva venjança. En l'últim acte ens informem de què el Capità, bostia gairebé selvàtica per la seva brutalitat sense intel·ligència i per la seva força muscular, ha fet carnalment seva a Ophèlia i se'n vanagloria públicament, amb l'aquiescència de Polonius, pare d'ella. Hamlet arriba espantat poc temps després i brut de sang; a Eleonor li han fet creure que no és fill del rei, sinó d'un palatès; no s'ha venjat de l'usurpador i ha perdut l'espera; no diu a Polonius, que el maltracta i renega d'ell, si bé consent a acollir-lo com a porquer. Hamlet accepta aquesta degradació per necessitat, i surt Ophèlia, la humil i l'enamorada, que li fa ofrena del seu amor, després i tot de conèixer la nova condició, ancestral i actual, d'Hamlet; i ambdós s'adormen els braços de l'un en l'altre, al peu de l'altre que hi ha en front de la casa dels reents casats, fins que, embriaxat, fol·lament embriagat, arriba Polonius vol fruir lúbricament del cos d'Ophèlia. Ophèlia, en resistir, deserta Hamlet, i Hamlet escanya Polonius. El poble, davant dels xiscles de l'altre Ophèlia, la filla de Polonius, arriba capitanejat pel Capità i lapida els dos enamorats davant del públic.

L'obra, fins al segon acte, és deliciosament conjuntada i placívola, amb aquells jardins, on, mercès a l'enginy d'en Gémier, s'oxeï reflexar els ocells de dia i brillar els estels de nit; però el tercer acte, degut a la grolleria de l'escena lúbrica de Polonius i a la ultrança de la lapidació, porta un perjudici greu al conjunt de l'obra i desfà la seva bona impressió.

La Valmont, esposa de Sarmant, estigué d'una delicadesa tendra que posava idealitat entorn i li feia perdre una ligura de llegenda medieval.

Maurice Magre, de qui s'acaba de representar, amb música de Cuillerier, al Teatre Femina, la seva òpera «Annabella», es recordarà que ens havia dedicat un exemplar del «Retour», ara fa més de vint-i-cinc anys, quan ell era una esperança quasi victo-

riosa per als simbolistes? Altres camins ha seguit després per arribar a una poesia crítica de verba tremoladissa.

S'ha convertit en el poeta de les dones nues, dels plaers de ruitja nit, dels amors de sang i dels criminals vicis. Què d'estrany té que hagi cregut una «turquerie» llicenciosa d'inferior categoria, on s'empra el pinzell ordinari de l'emblanquinador, en compte de la paleta delicada del pintor? Som a Trebizonda en un ambient equivocat de dones alegres. Un traficant ven dos esclaus: Annabella i Mirilfor, que s'estimen; ella a una proxeneta i ell a la muller del caid. Annabella és verge encara i ell és un cap ple de pardals. La intriga de l'obra consisteix en les travetes plenes de malícia francesa que Annabella executa per haure la mútua alliberació de Mirilfor i d'ella. La música és d'una facilitat plaent a l'oida sensual i molt descriptiva, sense tenir gran cosa de propi.

L'obra, tret d'en Simon-Gérard i de la simpàtica Webb, fou mal interpretada en perjudici del seu èxit.

J. PEREZ-JORBA

19-11-1922

Les noves publicacions de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic.

Acaben de publicar-se tres obres més de les que edita l'Escola Catalana d'Art Dramàtic.

Peranyen a la sèrie d'Estudis composte en la major part dels estudis i conferències que es donen en diversos actes públics que organitza l'Escola i com saben els nostres llegidors es refereixen a temes relacionats amb el teatre.

No cal dir que tots ells són treballs encaminats a la divulgació del concepte just i adequat del teatre, tasca per la qual treballa en diferents ordres l'esmentada institució.

Una de les tres obres que ara acaben de sortir és la conferència que va donar el nostre il·lustre amic En Lluís Duran i Ventosa en la sessió inaugural del curs 1921-22 sobre «El Teatre de la Ciutat».

Es una interessant exposició dels antecedents relatius als acords municipals que avui estan en vies de tramitació. Resulta, doncs, aquesta publicació de molta actualitat. Ja és coneguda la participació personal del distingit conferenciant en aquests acords. El seu entusiasme per la iniciativa el va empenyer a fer-ho triomfant. Seria realment una llàstima que no es pogués comptar oportunament amb entusiasmes anàlegs per a arribar al punt definitiu.

Altra d'aquestes obres publicades és la notabilíssima conferència del pulcre poeta En Magí Morera i Galícia, donada també en una sessió inaugural de curs de l'Escola par-

lant de «Consideracions sobre les interpretacions escèniques dels personatges de Shakespeare».

Ja fa temps que va ésser professor da aquesta conferència i atenent l'autoritat reconeguda del conferenciant en aquesta matèria és de creure que avui serà llegida amb gran interès.

La tercera és la conferència donada pel director de l'Escola N'Adria Gual en ocasió de les tres sessions teatrals donades per aquesta institució l'any 1917 sobre «Molière i la famé dels metges».

En aquest treball s'estudia el més tema de la preocupació de Molière pels metges i tres de les obres en què més directament va expressar la el famós autor francès: «L'Amor metge», «El metge forçat» i «El malalt imaginari».

Seguint l'Escola en aquesta branca de la seva actuació ha organitzat la publicació de dues altres sèries d'obres, una la «Biblioteca Teatral», l'altra la sèrie de llibres de text per als seus alumnes.

Propiament apareixeran aquestes obres de text formant part de la llecó de «Enciclopèdia Catalana», editada l'Editorial i el dia 10 del present mes de gener es publicarà el primer volum de la Biblioteca Teatral, el qual contindrà la gran obra d'en Maragall «Neusica».

De Societat

Ha donat a llum una noia Na Petita Suñer, muller del nostre amic En Ferran Torra i Hubert.

El Teatre del Liceu, següent essent el punt de reunió de la nostra associació. La concurrència omple totes les nits la formosa sala d'espectacle. Per a avui, divendres, està anunciada una funció fora d'abonament, a la nefici del Montepio de l'Associació de la Premsa d'Art de Barcelona. Es posarà en escena l'òpera de Breton, «La Dolores», cantada per la Nieto i En Lázaro.

Dissabte s'acomodarà del públic la companyia russa, essent la funció dedicada a l'eminent mestre Serg Koussevitzky. Per a diumenge i a la tarda de Cap d'Any, a la tarda, «Tosca» i «Rigoletto», respectivament el dia 2 de gener s'acomodarà el senyor Hipòlit Lázaro amb l'òpera «Els guenots», per haver de debutar el 6 al Teatre Real de Madrid. El dia 3 es prepara l'estrena de l'òpera «Pahisa», «Marianella». Amb aquestes no cal dir que el Liceu continua animadíssim.

Cap a Còrdova ha sortit el marquè de l'Amparo.

De Madrid han arribat els senyors de Satriestegui.

FIVE

Folleto de LA VEU DE CATALUNYA

29 DESEMBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

«Sa sola voluntat?» i s'enrabia contra ell mateix, veient-se condemnat tota la vida a obrar amb imprudent lleugeresa com un noi. Closos els llavis, els ulls entelats, romangué dona estona sense poder dir un mot i sense entendre res del que la Caterina seguia dient-li. Però l'optimisme, son simpàtic oracle de sempre, tornà a encastellar-se-li al cervell, i tot un davassall de brillants esperances tornà a relluir en aquell esperit atribulat. «No mancava sinó que, com dona poruga, es deixés acovardir per metres aprensions. Amb temps i molta, ell trobaria el desllorigador. Silenci, doncs, i cotatge; des d'ara a la noviolada, i el temporal s'espargirà. De més grosses n'havia eixit».

I aixecant la seva dona pel colze, l'encaminà cap al menjador, tot preguntant-li que no es capdigués tant pel que no era sinó una rosada d'estiu, que al primer raig de sol s'assecaria. Fuga i rigué amb l'Eudat durant el sopar, i, després, elxi cap al borsí.

«Veus? Així estalviaré a la noia que em vegi fins demà».

La Delminda arribà encara amb una relluentor de goig al talle. L'oncle s'havia empenyat en mantenir-se l'home d'avans, el bellga-balaga, el mofeta de sempre; però no, no ho era. Per aquells ulls comprometedors, per aquelles finestres que ell volia encortinar, s'escapaven raigs de sol acon-soladors. Si avui no havia arribat encara a parlar-lo per a entrar a conversar seriament dels desenganys i tristesses que ella sentia, a fi d'extirpar ben aconsellada, hi arribaria aviat, tan prompte com ell hagués millorat l'opinió que d'ella tenia. Sí, perquè ell, ell la tenia per una filla, per una vanitosa, incapaç d'entendre ni pensar en res més que en vestits, gorros i diversions. És clar, amb la vida duta fins ara, què d'estrany? Però si ella, amb ses manyes, aconseguia demostrar-li lo contrari, ja seria una altra cosa. I ho aconseguiria, si que ho aconseguiria, l'endemà mateix potser, triant els quadros que la mare volia comprar.

I adormint-se amb aquest pensament, la noia es despertà l'endemà tan reconfortada i alegre, que la Caterina beneï a Déu i es penedí d'haver disgustat un moment el pobre Folx. La noia arreconà la mantallineta, les robes valles; s'empolainà com abans, tota colorada. «No, no, tot allò del vestir per un home de talent no signi-

ficava res. Per ventura el desig de les bones aparencies exteriors no era tan seriós i delicat com el més delicat i seriós dels desigs? Per ventura revelava sempre vanitat, fum, frivolitat pura? Dins d'un millaret curro, polt, no s'hi troba ben sovint un cor de bru, un home de debò? Es troben totes les ànimes distingides, totes les persones de valua, dins dels levitons estranys, dels vestits mal en-fardats, sota els sombreros llejios o le mantellines de dispendera? I així pensant, anaven acudint-li a la memòria imatges i més imatges de persones rídicules que reforçaven aquest raciocini i li arrebraven la rialla. «No, de cap de les maneres; un jove com l'oncle Francese, artista, i per tant home de bon gust, no podia caure en semblant confusió i deixar de voler en aquesta matèria l'absoluta concordància de forma i fons que ell desitjava trobar en totes. Presentar-se-li mal gimbada, com havia fet aquells dies, era un disbarat; desfer-se, sense focar enlloc, d'una arma més de les que calien per a guanyar el castell».

Baixà contenta l'escala, corregint encara amb amor els desperfils de les llagues i agulles de la mare i se sentí embadalida de satisfacció en trepitjar, baix el portal, la tova al·lombreta d'un cupé seu.

«Què tal, noia, què tal? — te en son pare i l'ellad, que havien baixat a contemplar aquella adquisició».

«Precis, papà. Moltes gràcies. Has tingut molt bon gust» — respongué la noia, agitant i va amfivola el mocadoret de nyipis al moment d'arrencar.

Vint minuts després, en Panxito

beixà d'un bot a obrir la portella, la gerra a la mà, com una moia en-senyaada. Mare i filla s'internaren pel magatzem de miralls del Saló Parés, fins arribar a la galeria de pintures. La noia començà a mirar, a examinar-les una per una, mentre que sa mare la seguia mig tombada d'esquena, indiferent a tot allò, anar-arra-dí encara per les estranyes mudances d'aquella filla incomprendible. Els ulls de la senyora Folx, cansats per l'insomni, vagaven d'ací d'allà, fins que es fixaren en un moment, enguixats i enlluernats, en la blanca llumina-dosa del velàrium de la claraboya. De sa boca s'escapaven badalls de lassitud, i el seu esperit no sabia tro-bar, en les restalleres de quadros que cobrien les parets, més que la fugiti-va curiositat i el cansament aclapa-rador que causa tot museu a l'ignorant. En canvi, sa filla s'estaciona-va temps i temps davant la tela més insignificant, cercant debades un cri-teri segur per a fallar i escollir, sem-pre dubtant i esporuguida de fer un disbarat. I allí es fonia, consumida pel dubte, mudant de pensar i cada instant. Ella havia volgut un parell de quadros dels últims, sentits, expres-sius, simpàtics de to, elegants de lí-nia, tal com havia sentit mil cops d'r l'oncle Francese que li agradaven les pintures; però allò que el cor li deia ara a ella que no sabia aquilatar aquelles qualitats!

I la noia suava d'angúnia.

«Veus? Aquí en tens un de delicat — deia la mare per enllestrir. — Es ben clar, tot de amijols colors».

«No, que és enfaratit».

«Aviat es tacaria, oï!»

La mare s'allunyava un xic llan-

bragava d'ací d'allà, la cridava amb un signe.

«Veus aquest? Aquest, fora del llençol blanc, ja no em sembla de molt tan delicat. No dius que t'agra-daria expressiu? Doncs, mira, aquest ho és força. Repara la mort... tal-ment ho sembla. I aquella que resta! Al·lila, que rabé està!... Hasta aque-lla mosca que s'ha posat al llençol, hi fa nosa».

«Es massa trist per a la sala, és massa trist».

«I aquest col·legi? Que no t'agrad-a aquest col·legi?». Mira que és molt divertit, que està molt rebé! El mestre amb el casquet amb borla, les ulleres al cap del nas, el regle en l'aire, els nens llegint... Mira, mira aquell que pessiga el del costat, quins ulls de traidorot! I aquell que li surt la ceba... Al, que buxons!».

Però la Delminda ja havia tornat entera, mirant, remirant, cercant la clau de son judici en les firmes, suats de debò. «Potser els que a ella li agradaven, dos Miralles (un parell de reconets del Bosc de Bolònia), dos Masrieres (l'Hivern i l'Estiu), no agre-darien a l'oncle Francese. Almenys l'amo o algun dependent de la casa vinguts a ajudar-la! Ells que hi en-tenen, que li donessin un parer». Esguardà per allí captant aquell auxi-li, i l'únic dependent que hi havia, anava, seguit d'un senyor, amitant quadros i més quadros amb un metre a la mà.

«Calla!... si és el senyor Llassada, l'amic del papà!... Mamà, vingui!».

I s'hi atansaren.

«Aquí té un bon Urgell — deu el dependent, indicant un cementiri ru-ral, trist i grandós com una poesia

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

LA JUNTA DEL PORT

En l'última sessió celebrada per la Junta del Port presidida accidentalment per don Francesc Bartrina, en la qual s'han tractat els assumptes relacionats amb els assumptes tractats i acordats, s'opta per la Junta del Port, i els següents:

Resolució de que per no haver-hi fons a l'efecte sobrants no procedeix reglamentàriament fer al pròxim cap amortització d'obligacions dels dos emprèstits que té en circulació la dita Junta;

Assenyalament per la superioritat de la dita Junta del Port per a la celebració de subhasta per a la construcció d'un edifici destinat a Comandant de Marina al nostre port costat per la pròpia Junta;

A. O. aprovació del projecte d'amortització dels emprèstits de la Junta del Port que acaba d'acabar-se al moll d'Espanya, per a ésser tret a subhasta;

Instància de la Societat de Navegació Lliure Espanyola sol·licitant que se li faci un recanvi de l'ajuntament d'aquesta ciutat la despesa d'alguns al·luejats de les cloaques que van a parar al port a l'efecte d'evitar el pas de les rates que hi circulen; acordant de conformitat en consonància amb l'activíssima campanya de desinfecció que porta a cap la Junta de Sanitat Marítima, amb l'edificació de la dita Junta, la qual campanya ha donat com a resultat, segons terminant asseveració del director de Sanitat, el que avui el port de Barcelona un dels més nets del món, passant-se dies i dies sense que s'agafi en les grans botes preparades en molls i coberts pels dies de roedores, quan temps abans s'agafaven a centenars;

Resolució favorable a una demanda de la Direcció de l'Escola d'Aeronàutica Naval perquè se li permeti traslladar provisionalment al Contradictori l'edifici d'hangar que té muntat per dipòsit de hidroavions en terrenys de la zona del port prop a Can Tuixent;

Pla econòmic de la dita Junta per l'exercici de 1923-1924, important els ingressos pessetes 11.471.200 i les despeses pessetes 9.534.831'63;

Designació dels vocals don Francesc A. Bartrina i don Joan Garriga i Passó per al càrrec d'Inspectors d'Ordre i de don Joan Puig Marcó per al de Revisor de Comptes, durant el primer semestre de l'any pròxim;

En la dita sessió donà compte el

comandant de Marina de les mesures energètiques que havia adoptat, publicant l'opòrtun ban, per a evitar que, amb excessives velocitats dintre del port, poguessin repetir-se fets tan perjudicials com el recent abordatge d'una golondrina per una gasolinera i la indeguda remoció de les aigües de les darsenes per grans vapors en termes de causar altres accidents sensibles desgràcies; afegint que estava disposat a castigar durament tota transgressió de les disposicions contingudes en el citat ban, el qual fou oït amb viva complacència per la indicada Junta desitjosa que no pogués repetir-se successos tan desgraciats com els últimament succés que tant lamenta i que no és de la seva incumbència prevenir.

Moviment del Port el dia 28

VIAJELLS ENTRATS:

Vapor alemany «Cartagena», de Hamburg, amb càrrega general.

Vapor espanyol «Ray Jaime II», de Mahó, amb càrrega general i 128 passatgers.

Vapor espanyol «Españoleto», de Gijón, amb càrrega general.

Vapor espanyol «Ramón», de Màlaga i escales, amb càrrega general i 33 passatgers.

Vapor danès «Hanz Tarsen», de Port Talbot, amb carbó.

Vapor espanyol «Guillermo Schulz», de Avilés, amb carbó.

Vapor noruec «Solstad», de Las Palmas, amb fruites.

Vapor espanyol «Tintoré», de Melilla i escales, amb càrrega general i passatges.

Vapor espanyol «Canalejas», de València, amb càrrega general i passatges.

Vapor espanyol «Pedro», de la mar amb peix.

Vapor italià «Bellena», de Trieste i escales, amb càrrega general.

VIAJELLS DESPATXATS:

Vapor espanyol «Ampurdanes», amb càrrega general cap a Rosas i escales.

Goleta espanyola «Comercio», amb càrrega general cap a Sant Feliu.

Vapor noruec «Solstad», de trànsit cap a Alexandria.

VIAJELLS SORTITS:

Vapor espanyol «Cabo Quejo»,

BORSA DE BARCELONA

28 desembre de 1922

Cotització única del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil, a fi de mes: Es fa de Interior de 71'16 a 71'13 i a 71'15. Nords de 70'15 a 70'05 i a 70'15. Alacants a 70'00, i Orenses a 17'20.

A la tarda, a la Casa Llotja: Es fa d'Interior de 71'25 a 71'22 i a 71'40. Nords de 70'20 a 70'15 i a 70'35. Alacants de 70'05 a 70'30. Andalusos de 56'20 a 56'30 i a 56'25. Cáceres variable a 33'85 i a 33'95, i Colonials a 68'00.

Cotització de valors tractats al comptat i no inscrits encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 7%, a 99'75 i 100'00.

Barcelona Traction and Light Power 7%, a 106'00.

Barcelonesa de Navegació 6%, a 54'00 i 100'00.

Obligacions Espanyola Colonització 6%, a 94'00.

Grans Molins Bascos 6%, a 91'50.

Mines de Potassa «Súria» 7%, a 99'75.

Municipis de l'Exposició 6 per 100, a 97'25 i 97'35.

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Canvi estranger	Tres. v. febrer 1923	1922 B	1921 B	1920 B
París, xec, publicat	46'15	101'55	101'55	101'55
Londres, xec, publicat	29'57	101'55	101'55	101'55
Berlin, xec	0'13	101'55	101'55	101'55
Vienna, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Roma, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Gènova, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Zurich, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Nova York, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Corones sueques, París	202'50	101'55	101'55	101'55
Corones sueques, Londres	183'15	101'55	101'55	101'55

Canvi estranger	Tres. v. febrer 1923	1922 B	1921 B	1920 B
París, xec, publicat	46'15	101'55	101'55	101'55
Londres, xec, publicat	29'57	101'55	101'55	101'55
Berlin, xec	0'13	101'55	101'55	101'55
Vienna, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Roma, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Gènova, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Zurich, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Nova York, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Corones sueques, París	202'50	101'55	101'55	101'55
Corones sueques, Londres	183'15	101'55	101'55	101'55

Canvi estranger	Tres. v. febrer 1923	1922 B	1921 B	1920 B
París, xec, publicat	46'15	101'55	101'55	101'55
Londres, xec, publicat	29'57	101'55	101'55	101'55
Berlin, xec	0'13	101'55	101'55	101'55
Vienna, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Roma, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Gènova, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Zurich, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Nova York, xec	0'15	101'55	101'55	101'55
Corones sueques, París	202'50	101'55	101'55	101'55
Corones sueques, Londres	183'15	101'55	101'55	101'55

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMS OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanques anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible	15.40	00.00	15.29	00.00		00.00
Futurs:						
Gener	14.76	14.76	14.72	00.00		00.00
Març	14.61	14.60	14.56	00.00		00.00
Maig	14.44	14.44	14.38	00.00		00.00
Juliol	14.23	14.23	14.17	00.00		00.00
Octubre	13.33	N.	13.26	00.00		00.00

Alexandria	Febrer	Abril	Junel	Tanques anterior	Obriment avui	TANCA
Futurs. Asmhoum	28.25	28.60	Març	17.30	00.00	00.00
	Gener	Març	Maig	17.55	00.00	00.00
Sakellariadis	33.60	34.55				

Nova York	Tanques anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	26.75	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Gener	26.56	26.52	26.39	00.00
Març	26.37	26.72	26.63	00.00
Maig	26.89	26.76	26.66	00.00
Juliol	26.60	26.54	26.40	00.00
Octubre	24.90	24.68	00.00	00.00

Nova Orleans	Tanques anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	26.50	00.00		00.00
Futurs:				
Gener	26.51	00.00		00.00
Març	26.52	00.00		00.00
Maig	26.53	00.00		00.00
Juliol	26.28	00.00		00.00
Octubre	25.46	00.00		00.00

Barcelona, 28 de desembre de 1922.

amb càrrega general cap a Melilla i escales.

Vapor espanyol «Iturri Ripa», amb càrrega general i trànsit cap a Cèrta.

Vapor espanyol «Aldecoa», en llit cap a Sevilla.

Vapor espanyol «Castilla», amb càrrega general cap a Melilla i escales.

Vapor espanyol «C. Sorris», amb càrrega general cap a Pasajes i escales.

Vapor alemany «Alfons», de trànsit cap a Havre.

Vapor alemany «Toreador», en llit cap a Gandia.

Vapor noruec «Noreg», en llit cap a València i escales.

Vapor espanyol «Ray Jaime II», amb càrrega general cap a Mahó.

Vapor noruec «Bothe», de trànsit cap a Tarragona.

Vapor belga «Danubier», amb càrrega general cap a Ambers i escales.

EL GREMI DE VIATJANTS I CORREDORS

La Junta de Govern del Gremi de Viatjants i Corredors del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, convoca a tots els socis inscrits al dit gremi, a les Juntes generals ordinàries i extraordinàries que tindran lloc a l'estatge del Centre, demà, dissabte, a les deu del vespre.

La Junta prega amb insistència, l'assistència dels companys, car així, ho reclama l'interès del nostre estat.

HORTALISSES I FRUITES

(Informació Matutana)

Dia 27 de desembre.

Alls de primera, de 36 a 42 pessetes la dotzena de forcs. Idem de segona, de 24 a 30.

Cebes de Figueras, de 12 a 13 pessetes a dotzena de forcs.

Patates del butí, de 20 a 21 pessetes els 100 quilos; idem de bolado, de 25 a 29.

Raim de València, de 18 a 20 pessetes els 10 quilos.

Pèsols del país, de 12 a 18 pessetes els 10 quilos.

Mongetes tendres, de 8 a 12 pessetes els 10 quilos.

Boniats de Mallorca, de 13 a 18 pessetes els 100 quilos; idem del país, de 10 a 12.

Tomàtets del país, de 5 a 6 pessetes els 10 quilos.

Peres d'Aragó, de 10 a 12 pessetes els 10 quilos.

Pomes d'Aragó, de 6 a 10 pessetes els 10 quilos.

Cols de València, de 4 a 5 pessetes el centenar.

Magranes, de 15 a 20 pessetes el centenar.

Llimones, de 3 a 5 pessetes el centenar.

Engiams, de 0'50 a 0'60 pessetes la dotzena.

Escaroles, de 0'50 a 0'60 pessetes la dotzena.

Plàtans, de 1'25 a 1'75 pessetes la dotzena.

Melons de València, de 15 a 20 pessetes la dotzena.

la Universitat, 22, primer), tots els dies de treball, de quatre a cinc de la tarda.

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Demà, nit: Funció a honor de l'insigne mestre SERGE Koussevitzky i comiat de la cèlebre companyia russa. Primer: Quadro segon del proleg i quadro primer de l'acte primer de l'òpera BORIS GODUNOV. Segon: Quadro segon de l'acte primer i quadro primer de l'acte segon de l'òpera BORIS GODUNOV, presentant-hi part els cèlebres artistes Sadoven, Davydoff, Ritz, Yvanzoff i Kaidanoff. Tercer: Obertura i acte segon de l'òpera EL PRINCEP YGOR, presentant-hi part tots els artistes, cos de ball rus, primeres figures coreogràfiques Wassilief, Kashuba, Boldyreff. Mestre Koussevitzky. — Diumenge, tarda: TOSCA, pels eminents artistes Poll-Randaccio, Lazaro, Zalesky. — Dimarts: Serata d'Onore i comiat de l'eminent tenor Hipòlit Lazaro. — El dijous: Estrena de l'òpera del mestre Pahlissa, MARIANELA.

Gran Teatre del Liceu

Avui divendres: Funció a benefici del Montepio de l'Associació de la Premsa Diària de Barcelona. A les nou de la nit. Única representació de l'òpera espanyola del mestre Bretón, LA DOLORES, presentant-hi part en obsequi a l'Associació de la Premsa Diària, l'eminent tenor HIPOLIT LAZARO i la cèlebre sopran OFELIA NIETO i els aplaudits artistes ELENA LUCCI, GIL-RARDINI, SEGURA i GIRALT. Mestre director, ALFRED PADOVANI. Direcció escènica: RAFAEL MORAGAS.

Els senyors propietaris podran recollir llurs localitats a Majordomia les hores de costum.

Anuncis oficials

SUBHASTA EXTRAJUDICIAL

Don Daniel Cardona, com a protutor de les menors Na Maria dels Angels, Na Pilar i Na Concepció Rodó i Vendrell, autoritzat pel Consell de Família de les mateixes, vendrà, mitjançant pública subhasta que tindrà lloc davant del notari d'aquesta residència, don Albert Gabarró i Torres, el dia 4 de gener pròxim, a les cinc de la tarda, tot aquell establiment farmàcia instal·lat als baixos de la casa número cent vint-i-nou del Passeig de Gràcia d'aquesta ciutat, de conformitat al plec de condicions i títols de propietat que obra en poder del dit notari i podran ésser examinats al seu despatx (Ronda de

Principal Palace

Plaça del Teatre, 214. Tel. 512514736 A

AVUI, DIVENDRES, NIT, A LES DEU:
La fastuosa revista de gran espectacle

CRI-CRI

presentant part
SOLAMENT PER DEU DIES
els notabilissims dansarins russos

Lydia Johnson i Alperof

Factuació dels quals ha estat acollida
AMB EXTRAORDINARI EXIT
representant-se el deliciós quadre
IDIL·LI DE NINOTS

Teatre Català ROMEA

Tel. 3500 A. — Avui, divendres, tarda, a les cinc. Tercera funció organitzada per l'Acadèmia Calasància: FANNY I ELS SEUS CRIATS. NIT: Formidable programa d'innocents Grandiosos esdeveniments que passarà a l'esdevenidor: I. Simfonia pel quintet (per avui estarà compost de quatre) — II. XERRAIRE! monòleg d'En Montero, interpretat per l'autor i 5 o 6 actrius i actors més. — III. Estrena de l'obra espantosa, en dos actes, d'un autor que hi té la mà trencada, adaptada per un altre que no és manco.

AVENTURA EXTRAORDINARIA D'UN COMTE I UNA HERBOLARIA IV. Tot hi val! Tot hi val! Varietats variadíssimes. Els números no es detallen perquè sorprenguin més. Debut, debut, debut dels incomparables excèntrics procedents del RHOMEAM THEATRE

MHINGO AND KIM Gran pericó nacional argenti, per una troupe coreogràfica, més o menys americana. Es prega al públic que sigui encara que no en tingui ganes per a evitar el ridícul a la Comissió organitzadora de la festa. — Demà, tarda, els dos grans èxits de Teatre Selecte: EL PAQUEBOT TENACITY i CIVILITZATS, TANMATEIX. NIT: repetició de la funció d'innocents. — Diumenge, tarda, a les tres: ELS PASTORETS A dos quarts de deu i nit: La magnífica Funció d'Innocents. — Es despatxa a Comptaduria.

TIVOLI

Companyia lírica catalano-castellana. — Direcció: Josep Bergés. — Tarda, a dos quarts de cinc. Preus populars. Butaca, 2 pessetes. EL SANTO DE LA ISIDRA, LA ALSACIANA I LA CANÇON DEL OLVIDO NIT, a les deu: LA CANÇON DEL OLVIDO i l'obra del dia PEL TEU AMOR, per la senyoreta Villadoms, tant per primera vegada el tenor el senyor Pineda. — Demà, dissabte, tarda i nit: FUNCIONS A HONOR I BENEFICI de l'eminent tenor EMILI VENDRELL. Quadre tercer del tercer acte de DON JOAN DE SERRALLONGA. Escenificació del somni de MANON, pel senyor VENDRELL i l'obra del dia, PEL TEU AMOR. — Diumenge, tarda, i dilluns, nit: dues úniques representacions de LA TEMPESTAD, pels grans cantants LLUISA VELA i EMILI SAGI-BARBA. — Es despatxa a Comptaduria. — A aquest teatre hi ha calefacció central.

Teatre de Novetats Circ Equestre

Grandiosa Companyia de Mr. Ventura Gannau. — Avui, nit, a tres quarts de deu. EL MILLOR PROGRAMA DE CIRC DEL MON!!! Exit de tota la Companyia. Ovarions al més intrèpid dels domptadors Mr. FORTUNIO, amb els seus ferotges

LLEONS SELVATGES

magnífics exemplars de la seva raça. Espectacle artístic i emocionat. Exit delirant de l'atracció més gran de l'any, presentada pel cèlebre domptador BRECKER'S.

Els OSSOS COMEDIANTS

el mai vist. Ossos acrobates, ciclistes, patinadors i tanguistes. Completaran el programa 12 notabilíssimes atraccions de reconegut mèrit. — Demà, dissabte, diumenge i dilluns, tarda i nit, extraordinàries funcions, presentant-hi part tota la companyia i els ovarions LLEONS SELVATGES els OSSOS COMEDIANTS. — Es despatxa a Comptaduria.

ELDORADO

Companyia de sarsuela
ORTAS : LEONIS : GALLEGO
Avui, divendres, tarda, a les cinc.

selectíssim. El xistós entremés LA NINA DE LAS PLANCHAS. La sarsuela en un acte i cinc quadros, gran exit d'aquesta Companyia, EL CUARTETO PONS, i la graciosíssima història còmica-lírica en un acte, dividit en tres quadros, exit de broma, LA CARA DEL MINISTRO. NIT, a les deu. Gran programa. La sarsuela còmica en un acte i cinc quadros, d'Arniches i Garcia Alvarez, música del mestre Lleó EL CUARTETO PONS, triomf d'interpretació. El grandiosos El grandiosos exit de broma, la joguina en dos actes, de Muñoz Seca i Pérez Fernández, EL GOYA. — Demà, dissabte: BENEFICI de la notable primera triple ROSER LEONIS. Grans programes: Tarda, a les cinc: AHI VA ESA MOSCA! EL GOYA i CANCIONES, per ROSER LEONIS. NIT, a les deu: PLANCHAS AGUA, AZUCARILLOS i AGUARDIENTE, LA REINA MORA i CANCIONES, per la beneficiada.

Teatre Català ROMEA

FUNCIO D'INNOCENTS

AVUI, DIVENDRES, 29 DESEMBRE I. — Simfonia pel «Quintet». Perquè el públic vegi que no s'hi plany res, el «quintet» serà reformat. El format quatre músics.

II. — El monòleg d'En J. Montero, XERRAIRE!!! Perquè tot sia excepcional, hi pendran part, ultra l'autor, altres sis actrius i actors.

III. — Estrena de l'espantosa obra en dos actes, d'un autor que hi té la mà trencada, adaptada per un altre que no és manco.

LA AVENTURA EXTRAORDINARIA D'UN COMTE I UNA HERBOLARIA Banda en escena. Fastuosos vestuari. Esplendidi decorat

IV. — Tot hi val! Tot hi val! Trieu i remeneu!! Varietats variadíssimes. Excèntrics, Còblejadors, Dansaires. Els números d'aquest espectacle no es detallen perquè sorprenguin més. DEBUT DEBUT DEBUT dels incomparables excèntrics procedents del

RHOMEAM-TEATRE MHINGO AND KIM Gran pericó nacional argenti, per una troupe de dansaires, més o menys americana. Es prega al públic que sigui encara que no en tingui ganes, per a evitar el ridícul a la Comissió Organitzadora.

TEATRE NOU

Companyia d'opereta, sarsueles i revistes dirigida per ENRIC BEUT
Avui, divendres, tarda, a dos quarts de cinc. MÚSICA CLASICA, LA RUBIA DEL FART-WEST, QUE ES GRAN BARCELONA! NIT, a tres quarts de deu. EL DUO DE LA AFRICANA, LA ALEGRIA DE LA HUERTA, MIS OJOS ESTAN EN TUNEZ.

TEATRE COMIC

Avui, divendres, nit, a dos quarts de deu. Repetició del cartell d'Innocents. Primer: la comèdia en tres actes, LA MESONERA DEL LEON DE ORO; segon: LA TORNADA D'EN NANDU; tercer: la revista local PI-PÍ.

Teatre Victòria

Avui, divendres, tarda, a dos quarts de cinc. EL CABO PRIMERO, CARCERERAS i PIM-PAM-PUM. NIT, a les deu. EL CAMPEONATO I LA REINA DE LAS PRADERAS. — Demà, dissabte. Benefici de Maria Severini.

Gran Teatre Espanyol

Companyia de vodevil, Pep Sampere. Avui, divendres, 29 de desembre. Tarda, a les cinc. OLINICA BUFALLA (dos actes), i LA FLAUTA D'EN BAPTISTA. NIT, a les deu. L'obra del dia: A L'OMBRA DE MONTJUICH.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia
Gual - Tudela - Asquerino - Cortés
Avui, divendres, tarda, a les cinc. MATINEE POPULAR. BUTACA PLATEA, UNA PESSETA. L'EXIT CREIXENT en tres actes, de don Josep Fernández del Villar.

EL CLAVO

NIT, a les deu. POPULAR. BUTACA PLATEA, DUES PESSETES. L'EXIT CONFIRMAT. La comèdia en tres actes, de don Pere Muñoz Seca.

LOS FRESCOS

Decorat nou dels senyors Buibena i Girbal. — Demà, dissabte. Popular. Tarda, EL CLAVO. NIT, LOS FRESCOS. — Diumenge, tarda, a dos quarts de quatre. Primera SECCIO. EL CLAVO. A les sis, secció especial, i nit, a les deu. LOS FRESCOS.

Dilluns. FESTA DE CAP D'ANY. Tarda, a dos quarts de quatre. Primera secció. LA POBRE CENICIENTA (LA VENTAFOLS). A les sis, secció especial. EL CENTENARIO. NIT, a les deu. LOS FRESCOS.

Es despatxa a Comptaduria. — Tel. 4134 A.

Teatre Català ROMEA

ESDEVENIMENT ARTÍSTIC
Dies 8, 9, 10 i 12 de gener
Uniques funcions
per l'eminent i genial

ERMETE ZACCONI

representant les seves grans creacions
I DISONESTI, GLI SPETTIRI, LA MORTE CIVILE, TRISTI AMORI, DON PIETRO CARUSO.

Queda obert l'abonament a la Comptaduria del Teatre. — Als senyors abonats a les anteriors temporades se'ls reservaran llurs localitats fins el 31 de desembre.

Avui, a tres quarts de deu de la nit. Primer: PIM-PAM-PUM; segon: LA REINA DE LAS PRADERAS.

TEATRE GOYA

Companyia MORANO
Avui, divendres, nit. Segona de l'abonament del PATRONAT DE MUTUAL SALUS. EL NIDO AJENO I LOS MONIGOTES. — Demà, dissabte, tarda. Preus econòmics. ULTIMA DE SANSON. NIT, BENEFICI D'EMPAR F. VILLEGAS. Represa de la magnífica obra de Benavente, EL COLLAR DE ESTRELLAS.

CIRC PALISSE

Marquès del Duero, cantonada Comte Asalto
L'exhibició de feres més gran del món
32 Ossos, 6 Elefants, 10 Lleons, 6 Tigres reals, 17 Simis, 32 Cavalls, Camells, Búfals, etc., etc.
NIT. Granfunció a les deu
El número AERI més emocionant que es coneix

ELS CODONAS

El valent domptador FISCHER amb els seus

Ferotges Tigres reals

El grup més emocionant del món
Els 20 óssos polars
i altres formidables atraccions
Exhibició permanent del
GRAN PARC ZOOLOGIC
Entrada, una pesseta

PALACE CINE

Gran Saló de Moda
Avui, divendres, tarda i nit, extraordinaris programes. Exitats de les

magnífiques pel·lícules. LA RECONCILIACIÓ DELS NUVIS; VIDUA APROFITADA, còmica; l'interessant film, L'AMOR PORTA EL VOLANT, creació de la cèlebre artista Ossí Oswald, i la de gran argument, per la eminent Paulina Federich, LLAÇOS D'AMOR.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda
Notable sextet Jordà. — Avui, divendres, moda selecta, programa colossal, triomf el més gran del Programa Ajuria: «23 hores i mitja de permis», deliciosa comèdia, una veritable preciositat que ningú deixarà de veure. Exitats: Jugant amb vides, d'interès emocionant; «Sandali protector de dames», gran broma; i la d'interès excepcional, «Viaje del príncep de Gales a la India», primer episodi. — Dilluns, gran estrena dels Artistes Associats, «Disraeli», pel·lícula d'art. — Aviat... «La dama de la flor». Preus corrents: Preferència, 1 pesseta. General, 0'60.

ASSOCIACIÓ INTIMA DE CONCERTS

Coliseu Pompeia Travassera, 8 i 10
Avui, divendres, dia 29, a dos quarts de deu de la nit. Presentació a Barcelona del cèlebre QUARTET VANDELLE, DE PARIS. — Dissabte, 30 de desembre, a dos quarts de deu de la nit: CONFERENCIA sobre els moderns compositors francesos, per Mr. R. Vandelle, seguida d'audició d'obres pel Quartet Vandelle, i el pianista Alexandre Vilalta.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA

Diumenge, 31 de desembre, sisè concert del present curs
RECITAL DE CANÇONS PASSES pels eminents artistes

MARIA DAVIDOFF, contralt.
V. ANDOGA-JOUROFF, bariton.
N. SLONIMSKY, pianista.

Obres de Moussorgsky, Glazounov, Rimsky-Korsakoff, Grieg, Schumann, Rachmaninoff i Stravinsky. La majoria de les quals seran primeres audicions.

DEMARTS, 9 DE GENER DE 1923
RECITAL DE GUITARRA pel gran mestre català
MIQUEL LLOBET

En programa, les obres que més han contribuït als grans èxits de la seva recentíssima tournée pel Sud-Amèrica.

A tres quarts de deu en punt
Exclusivament per als socis
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Palau de la Música Catalana

SARDANES
DIADA DE CAP D'ANY a dos quarts de cinc de la tarda. Audició de sardanes per les cobles: «MONTGRINS», de Torroella; «PRINCIPAL», de Perelada; «BARCELONA».

ORFEO CATALA
dirigit pel mestre En Lluis Millet
Estrena de la

CANTADA DE CAP D'ANY del mestre Francesc Pujol, per l'Orfèu i les tres cobles. — Programes localitats: magatzem Unió Musical Espanyola, Portal de l'Angel, 11 i 12. Condicions especials per als socis de l'Orfèu Català.

Frontó Principal Palace

Avui, divendres, tarda, a un quart de cinc, dos interessants partits de pilota a cistella. OLASCOAGA i IZQUIERDO contra JAIME i PALAU.

FUTBOL

ESDEVENIMENT ESPORTIU
Dies 31 de desembre i primer de gener
A. O. SPARTA

de Praga. Campió de Txecoslovàquia. Onze jugadors internacionals, com R. O. D. ESPANYOL. Camp Espanyol. 2'45 tardes. Localitats: local social R. C. D. Casp, 12, primer, Lletra A. De nou.

FUTBOL

GRANS PARTITS INTERNACIONALS
Dies 31 de desembre i primer de gener
N. A. O. de Brèda
Probable campió d'Holanda

O. D. EUROPA
Camp Europa. A les 11 tardes.

Per entrades i localitats: estanc social, carrer de Salmirón, 25 i principal, segon. De deu a una i quatre a nou de la vetlla.

Restaurant del Parc

Nova direcció CARBÓ (FILL)
Servei a coberts i a la carta. Especialitat en banquets. Se serveixen encàrrecs a domicili. Calefacció eléctrica. Tel. 2160 A.

EDEN CONCERT

Asalto, 12. — Grandiosos exit de QUITA ALFONSO, MARY TERAN, L. ARTHOS i altres importants atraccions. Aperitif-Dancing i Gran barin Americà.

AL CAMP i a la CIUTAT

AMB UNA LAMPARA DE MA
I PILA ELÉCTRICA

LOT

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT
A TOT ARREU

De venda en: «Suprema», Pelayo, 56. — E. Schilling, Fernando, 23. — Beristain i C.ª, Fernando, 1. — Lapiana i C.ª, Fernando, 15. — Vicens Ferrer, Plaça Catalunya, 12. — A. Valverde, Comtal, 9. — Vilalta, Cucurulla, 2. — Lorés, Codina i Roig, Trafalgar, 3. — El Siglo, Rambla dels Estudis, 5. — E. Riba, Ronda Universitat, 37.

Vasconcel

ELS VERITABLES PREPARATIS
D'HIGIENE I DE BELLESA DE
MADAME VASCONCEL

estàn de venda a la casa VICENS FERRER
PLAÇA DE CATALUNYA. Dipositarí exclusiu per a Catalunya
l'oposició explicativa dels tractaments i preparats de Belleza de Madame VASCONCEL per a embellir i corregir tots els vostres defectes.

Demanen de franc

Telegrams

Cablegrams, Radis (servei oficial) telefonemes. Es cursen immediatament servint-se de la.

EMPRESA IDEAL D'INFORMACIÓ

Estalviaren temps i molèsties. Rambla de les Flors, 16, baixos.

COPIES Circulars

reproduïdes en Paparell MULTIGRAPH
LES MES PERFECTES

Casa Garcia Suarez
38, Rambla Catalunya
Tel. 4335 A.

Medicaments

químico-medicamentals, especials farmacèutics alquímico-minerals, es reben directament del punt d'origen, Farmàcia de Botol, Bata, Rambla de Catalunya n.º 1, cantonada Ronda de la Universitat.

Joies d'ocasió

Safates i servals de plata, a pes. Compror or, platí, brillants i perles.

Joleries de J. NÚÑEZ
Rambla de les Flors, 3 A.
i Cardenal Casañas, 8.

Pèrdues

Pulsera perduda

formant cinta de brillants muntats en platí, pels carrers de la dreta de l'Eixample. Se gratificarà esplèndidament sa devolució per ésser record de família. Passeig Gràcia 16, 2 on 1.

El millor present per a dona i adult. Baratiíssims. ARAGO, 229

Professor de piano i solfeig
s'ofereix: Consell de Cent, 291